

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen: nadom
mesečno " 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu " 40

Cene inseratom:
Enostopna petina vrsta mal
oglas po Din. 1.— in Din. 1'50,
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana itd
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izba je vsak dan izvzemši
v nedeljo in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

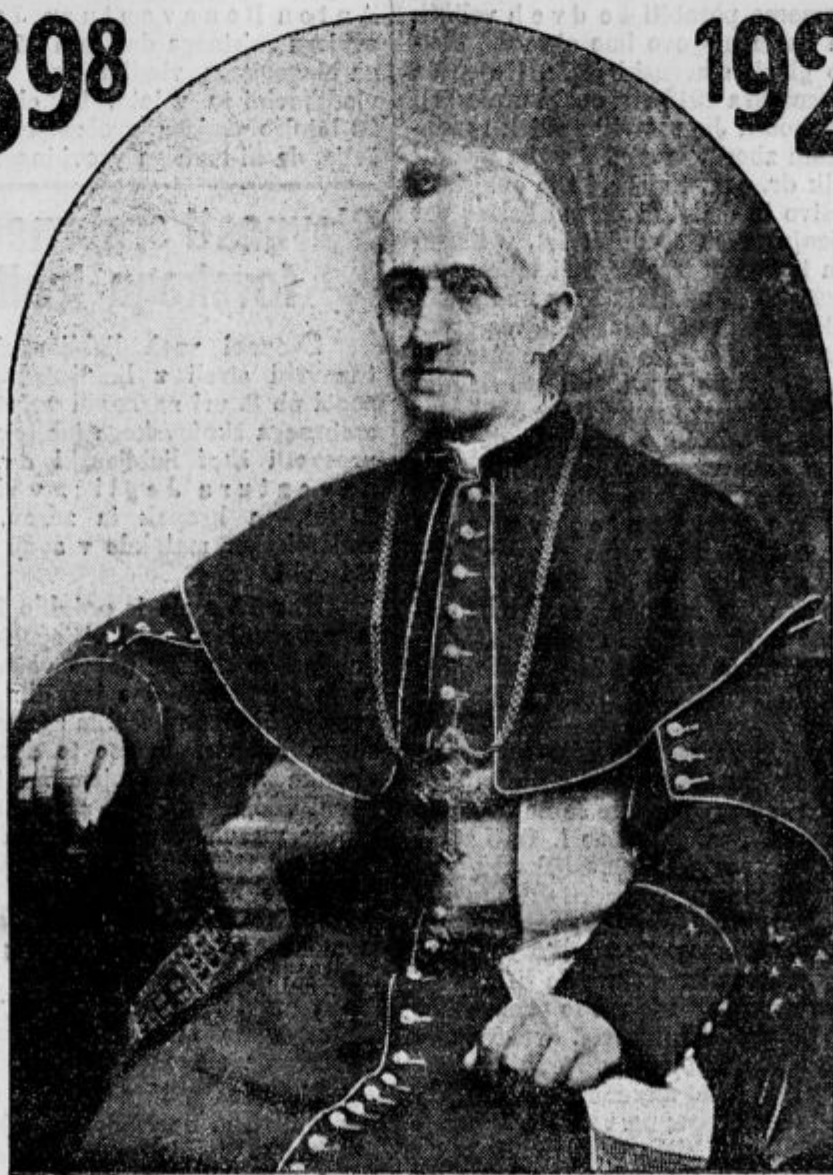
Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprav. št. 320.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, surajev. 7563, praške in dunaj. 24.797.

1898

1923

Petindvajset let je lefos preteklo, odkar je za- sedel stolico ljubljans- ke škofije Anton Bonaven- tura Jeglič. Pomen tega od- ličnega sina slovenskega naroda se najboljšje zrcali v tem, da se bo po njem ime- novala v naši zgodovini ce- la doba, doba katoliškega preporeka koncem 19. in za- četkom 20. stoletja. Leon XIII., Krek in škof Jeglič ji dajejo svoj znak: veliki papež kot avtor nesmrtni enciklike Rerum Novarum, Krek, ki mu je bil ta doku- ment najjačja vzpodbuda, da je dal katoliškemu po- kretu v Sloveniji krščan- skosocialno smer, in Anton Bonaventura Jeglič, ki je načelā krščanskega socializ- ma s svojo avtoriteto oži- votvoril kot najvišji duhov- ni pastir našega ljudstva. Kar je Nemcem bil škof Keppler, kar Italijanom kardinal Ferrari, kar Bel- gijcem Mercier, to je Slo- vencem škof Jeglič: cerkveni poglavar, ki je prešnil naše zasebno, politično in socialno življenje s krščanskimi načeli, umevajoč moderno dušo in potrebe našega časa.

K tej veliki nalogi je usposobila visokega slavljence njegova neupogljiva gorenjska narava, vzorna vzgoja in ve- liki študij. Pravi Gorenjec se je razodel v njem, ko je po av- dienci pri cesarju Francu Jožefu, kateri mu je bil očital, da podpira »revolucionarja« Kreka, dejal svojim dekanom: »Mi pa ostanemo, kar smo bili.« To neomajnost je škof Jeglič vedno pokazal, kadar je šlo za načelne stvari, sledeč edino le svoji vesti, svojim dolžnostim napram cerkvi in napram svo- jemu narodu. Domača vzgoja je usmerjala njegov ognjevit temperament, vestni in vsestranski študij doma in v inozem- stvu pa mu je dal tisti široki pogled na stvari, brez katerega bi ne bilo uspelo delo, ki ga je zahtevala od njega najvaž- nejša doba, katero je slovenski narod preživel.

Ko je nastopil svoje visoko mesto, je bilo takozvano svo- bodomiselnost v Sloveniji v svoji najbolj bojevitosti dobi in je postalo moda tistih, ki so hoteli biti izobraženi. Škof Jeglič je takoj spoznal najboljšo sredstvo zoper to, ki je obstajalo v tem, da se postavi protikatoliškim strujam nasproti v ver- skem pogledu zavedno in organizirano ljudstvo. Sklical je škofijsko sinodo, prvič po 125 letih, uvedel dekanijske kon- ference in nadaljeval pastoralne, opravljal redne vizitacije škofije, poživil misijonstvo po celi deželi, ustanovil za vzgojo duhovniškega naraščaja zavod sv. Stanislava, ki je obenem bil prva slovenska gimnazija, ter kronal svoje delo s kato- liškimi shodi, ki so ponesli idejo verskega kulturnega pre- poroda med najširše sloje našega ljudstva. Zlasti je obrnil vladika svoj pogled na mladino, da jo ohrani idealom krščan- skega življenja. Tako dijaška kakor orlovska organizacija se imata njegovi krepki podpori največ zahvaliti; zacvetele so po vsej deželi Marijine organizacije. Tako je delo verske poglobitve zajemalo vse kroge in je slovenski narod prestal

katastrofo svetovne vojne, ne da bi se omajali verski in nraavstveni temelji njego- ve biti.

Bistveno je s tem v zvezi delovanje Antona Bo- naventure Jegliča na vseh poljih javnega življenja. Temeljna misel vseh nje- govih poslanic, govorov, spisov in nastopov je, da bo- di javno življenje v isti me- ri prešinjeno krščanskih nraavstvenih načel, kakor hočemo, da je po njih usmerjeno naše zasebno živ- ljenje. Za njegovega škofo- vanja se je dvignil naš kmetski stan po zadružni- štvu, ki se ne bi bilo moglo tako ukoreniniti in dvigniti, da ni bilo naše duhovščine; pod njegovo avtoritativno zaščito je nepozabni Krek pogumno vedel boj zoper vo- ditelje politične in socialne reakcije v blagor malih in družabno zatiranih; velik del zasluge, da je naše ljud- stvo za javno življenje tako

dozorelo in da so je veliki dogodki našli tako pripravljeno, ima škof Jeglič.

Njegova energija se ni nikoli utrudila, njegov um snuje vedno nove načrte, njegovo srce je vedno pripravljeno po- magati, vneti srca za dobro, in njegova volja se ne ustraši nobene zapreke. Letos se v prvi vrsti vsled njegovega pri- zadevanja vrši peti katoliški shod, kojega naloga je, za- vzeti stališče napram mnogobrojnem vprašanju, ki so po- stala posebno pereča po svetovni vojni, in jih po smernicah krščanskega življenskega nazora rešiti. Tudi to bo za razvoj kulturnega življenja katoliškega slovenskega ljudstva v bo- doče neprecenljivega pomena.

Tako vidimo našega vladiko povsod, kjer se pripravlja kaj velikega, zasnuje kaj trajnega in vrši kaj plemenitega v duhu krščanstva in v prid slovenskega naroda. Kajti svo- jemu narodu pripada naš škof z vso svojo dušo. Na našem vladiki se vidi, kako je dejansko, živo, globoko katolištvo ne- razdružljivo zvezano z narodnim delom, kakršno mora biti: narodno delo brez fraze, omejenosti in sovraštva, zato pa tembolj plodonosno in trajne vrednosti. Odlični delež, ki ga ima Anton Bonaventura Jeglič pri majniški deklaraciji, mu zasigura za vselej mesto med najbolj slovečimi sinovi naše domovine, med vsemi onimi, ki so stali ob zibelki naše svo- bode. Marsikateri izmed njih je žal že legel v grob, našega škofa pa nam je Bog ohranil, da nam kaže pot v času, ki je poln težav, da nas bodri in nam daje zgled jeklene vztraj- nosti, neskončne dobrote in bistrega duha, ki vse premaga.

Zato se danes raduje vsa verna Slovenija, da je njen vladika dočakal petindvajsetletnico svojega bogato blago- slovljenega škofovanja v polnem telesnem zdravju in mla- deniški svežosti duha. Tej radosti se pridružuje naš katoliški tisk, ki se ima visokemu jubilarntu toliko zahvaliti. Zato mu danes kličemo z vsem našim ljudstvom:

Bog naj nam ohrani našega škofa še dolgo let!

Vladika dr. Ant. B. Jeglič in slovensko slovstvo.

Ko slavimo danes 25 letnico vladikovanja dr. Antona B. Jegliča, se živo spominjamo tudi velikih zaslug, ki jih ima za slovensko književnost. Že zgodaj se je užgal v njegovem sreču plamen za slovstvo, plamen, ki še danes gori v njem z nezmanjšano gorkoto in svetlobo. Že zelo zgodaj se je naučil spretno, živo sukatati pero, katerega ni več odložil do danes. — Ko je Slovenska Matica, kmalu po svoji ustanovitvi, pozvala slovensko razumnost, naj nabira narodne pesmi, je bil gimnazijski dijak Anton Jeglič med prvimi, ki se je odzval Matičnemu pozivu; v Strekljevi zbirki slovenskih narodnih pesmi čitamo marsikatero narodno pesem, zapisano v Begunjah na Gorenjskem. — Ko je bil Anton Jeglič osmošolec v Alojzijevišču, je navdušil Alojznike, da so ustanovili list »Domače vaje« (l. 1868), ki so izhajale vsa leta, dokler je obstajalo Alojzijevišče, in izhajajo še danes v zavodu sv. Stanislava. Skoro vsi mladi pisatelji, ki so v dijaških letih pisali v »Domače vaje«, so tudi pozneje zvesti ostali pisateljevanju; brez »Domačih vaj« morda ne bi bili postali tako odlični stilisti. Naj navedemo samo par imen: A. Medved, dr. Al. Ušeničnik, dr. Matija Preslesnik (Bogdan Vened), Fr. Finžgar, dr. M. Opeka itd. itd. Na čelu tej dolgi vrsti stoji pa naš vladika s svojo ognjeno besedo, ki je razplamtala toliko navdušenje. — Že kot osmošolec je postal sotrudnik Matice Slovenske s petimi spisi (znanstvene in leposlovne vsebine). — Ob istem času je že mislil tudi na Mohorjevo družbo: Slovenske Večernice so prinesle dve podučni povesti (l. 1872 in l. 1878); Kolarar Mohorjeve družbe pa tudi dve (l. 1873 in 1881). — Tu di leposlovni list Besednik, ki ga je bil leta 1869 ustanovil A. Janežič, je štel mladega Antona Jegliča med svoje sotrudnike (leta 1877: ljudsko povest). — Ko je l. 1869 mladenič vstopil v ljubljansko bogoslovno semenišče, se je vsega posvetil sveti vedi. Ali svojih ogromnih zakladov duha ni zaklepal, temveč jih neprestano delil med svoj narod: pisal je prelepe članke kot bogoslovec v »Glase katoliške družbe« ter v »Zgodnjo Danico«; samo le ta je prinesla v tistih štirih letih (1869—1873) dvaindvajset obširnih spisov. — Od začetka l. 1882 do maja 1898 je bival naš vladika kot apostolski delavec v Bosni. Mlademu kanoniku se je odprlo čisto novo polje delavnosti: začel pisati v hrvaškem jeziku. Bil je duša listu »Vrhbosna« od početka (izhajati je začel l. 1887, in izhaja še danes) z znanstvenimi članki; list »Srce Isusovo« je prinašalo njegove asketične članke; bil je med ustanovitelji znanstvene revije »Balkan« (ust. leta 1896), ki je imela za namen medsebojno spoznavanje vzhodne in zapadne cerkve. Dasi čez glavo zaposlen v dušnem pastirstvu, je vladika napisal za »Balkan« v letnikih I., II. in III. trinajst obširnih člankov o prvi cerkvi, o primatu i. dr. Podpisaval se je: »dr. Bonaventura«. (Ob tej priliki — ker si je kot škof to ime privzel — bodi omenjeno, da je bil svetnik Bonaventura franciškan, l. 1274 duša cerkvenega zbora v Lyonu na Francoskem, kjer so Grki podpisali dekret cerkvenega ujedinjenja. Zato je bilo kanoniku dr. A. Jegliču ime tega svetnika — že cel program.) Razen tega je v tistih letih priredil »Uzgojeslovje« (1887) ter štiri debele zvezke vsakdanjih premišljevanj. — Po prihodu v Ljubljano (l. 1898) se je pisateljsko delovanje škofovo še podvojilo. Spomenica, ki jo je l. 1917 — za dvajsetletnico vladikovanja — izdala Marijina družba duhovnikov in bogoslovcev ljubljanske škofije, našteva (do l. 1917) 227 knjig, razprav, pastirskih listov, poslanic in drugih spisov, ki se tičejo škofovske službe. Pisal je knjigo »Mesijac«, v dveh zvezkih (Mohorjeva družba 1914 in 1915) 580 strani, pa najlepši spis našega škofa; duhovnikom je razložil psalme (v latinskem jeziku, v samozaložbi, 1915 in 1916, nad 700 strani). V letih 1905 in 1908 je v samozaložbi izdal dva manjša spisa apologetične vsebine: »Ali Boga Stvarnika res ni treba« ter »Svobodna misel, svobodna šola, svobodna vzgoja«: v teh knjižicah raziskuje vzroke nevere. Dobro pa pripominja k tej točki pisatelj članka v Spominskem listu SKSZ: da škof ne piše le o neveri, ampak tudi neprestano za neverne moli. — Izredno lepi so spisi, v katerih vladika govori o katoliški cerkvi. — Voja je tudi našemu narodu vsekala globoke rane v nravnem oziru. Da bi jih pomagal lečiti in zdraviti, je začel pisati obširno delo: »Na noge v sveti boj!« (Izšlo v Mohorjevi družbi l. 1918 in 1919.)

Že iz tega kratkega pregleda je razvidno, da stoji vladika v prvi vrsti borcev za resnice krščanske vere in njene npravnosti. Ali pri tem, ko govorimo o njegovih zaslugah za slovensko slovstvo, za slovensko kulturo, ne smemo pozabiti še dveh velikih zaslug, ki bosta njegovo ime ohranili, dokler se bo glasil slovenski jezik. Ko so se dne 15. decembra 1918 slovenski profesorji prvič v svobodni Jugoslaviji sešli k rednemu občnemu zboru, je med drugim tedanji predsednik dr. Jak. Zmave, ki je enajst let vodil društvo in dodobra poznal križev pot poslovenjenja naših srednjih šol, v tistem slovesnem trenutku izrekel tudi te-le besede: »Danes, ko je takorekoč čez noč prišla potreba slovenskih učnih knjig za vse predmete gimnazij in realk, vemo šele prav ceniti zasluge, ki si jih je pridobil naš vladika z ustanovitvijo svoje gimnazije v Št. Vidu: ravno s tem je odločilno pomagal, da imamo sedaj vse slovenske srednješolske učne knjige. Danes šele smemo odkritosrčno povedati, da nam brez njegovega tihega in odločnega nastopa pri ministrstvu l. 1909 ne bi bilo mogoče, za vse razrede preskrbeti slovenske učne knjige, ker bi bilo ministrstvu rokopise zavračalo, češ, da ni potrebe, ker ni slovenskih zavodov.« (Izvestja, 15. jan. 1919.)

Vse knjige za srednje šole smo torej imeli v decembru 1918 — po odločilni pomoči našega škofa; samo ene še ne — latinskega slovarja. Dasi je bil že l. 1895 bivši deželni odbor kranjski gimnazijskemu ravnatelju Fr. Wiesthalerju poveril uredbo šolskega ter obnem tudi splošnega slovarja in dasi je bil večidel slovarja v juliju 1914 gođen za tisk, se vendar s stavo in tiskom ni pričelo; svetovna vojna je vse to preprečila. Zastoj se je predsednik prof. društva neprestano trudil, da bi zadevo spravil v pravi tir; zastoj je iskal mecenatov, ki bi prevzeli vsaj del stroškov; na vsaki seji professorskega društva v štirih letih je bil govor o slovarju, toda nade ni bilo nobene, da ga dobimo. Vedeli smo: čim dalj se odlašala tisk, tem dražji bo. In razen tega — ako bi se g. uredniku, ki dvajset let takorekoč noč in dan dela na tem slovarju in ki edini do pičice pozna ves zapleteni rokopolis, prej kaj človeškega pripetilo — kaj bo potem? Kdo stopi na njegovo mesto? Strah društva je bil upravičen. Bilo je vse kakor zavozlano. Tedaj pa je prišel mož, ki je ta gordijski voz z enim mahom presekla — dne 25. jan. 1918 je dobil slovarski urednik obvestilo, da tiskovne stroške prevzame škof l j u b l j a n s k i, dr. Anton Bonaventura. (Stroške za nagrade je prevzel deloma deželni odbor kranjski v likvidaciji, deloma pa pokrajinska vlada za Slovenijo.) In t o d a j

se je pričelo tiskanje slovarja. Dosedaj je natisnjenih 25 pol velikega in 17 pol šolskega slovarja (tiskata se vzporedno). Veliki slovar bo obsegal v celoti 120 pol, šolski 70 pol. Delo bo dovršeno v najboljšem slučaju l. 1927. Tisk bo stal po današnji valuti — okrog 1.250.000 Din! Ravnateljstvo Jugoslov. tiskarne, kjer se tiska slovar, pravi v (začasnem) predgovoru: »Vsed svoje obsežnosti in raznolikega tiska je to eno največjih in najtežavnejših grafičnih del, kar se jih je doslej tiskalo v Sloveniji. Stalno so zaposleni štirje stavei. Z ozirom na raznovrstne erke in diakritična znamenja si je morala tiskarna nabaviti ves nov material, ki odgovarja šolskim in tehničnim predpisom.«

V tem mesecu je torej dotiskan prvi sešitek tega ogromnega dela, ki bo krona vsemu dosedanemu prizadevanju slovenskega profesorstva za srednješolske učne knjige. Lahko razumemo veselje urednikovo ob tem dogodku, ko piše ob koncu že omenjenega predgovora: »S posebnim veseljem me navdaja, da more vsaj prvi sešitek ročnega slovarja iziti prav v mesecu, v katerem praznuje osedobi največji dobrotnik slovenskega naroda, presvetli škof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič poleg svojega rojstnega dne tudi 25 letnico svojega blagovitega vladikovanja v ljubljanski vladikovini in v letu, ko obhaja obenem 50 letnico svojega svečenstva. Z iskreno željo, da bi nam ga previdnost božja ohrani-

Slavnosti srebrnega škofovskega jubileja.

Zvonovi vseh ljubljanskih cerkv in topovski streli z ljubljanskega Grada so snoči ob 8. uri zaznani začetek slavnosti srebrnega škofovskega jubileja, ki ga slavi presvetli škof ljubljanski dr. Ant. Bonaventura Jeglič, v visoki starosti 73 let, pa krepak in zdrav, živahen in veder kakor malokdo v svoji najlepši moški dobi.

Dne 22. maja je poteklo 25 let, odkar je presvetli zasedel višjepastirsko stolico ljubljanske škofije; polno važnih dogodkov se je od tistega dne izvršilo, žalostnih in veselih, ki jih bo beležila zgodovina slovenskega naroda. In vso to dobo je bil naš vladika mož na svojem mestu, kot cerkveni vodja in učenik ne samo ljubljanske škofije, marveč vernikov vsega slovenskega naroda, kateremu je bil vse svoje življenje od zorne mladosti zvest in nadvse požrtvovalen sin. Tako kakor škof dr. Jeglič je malokdo ljubil svoj narod; v najtežjih trenutkih je neomajno stal na braniku njegovih pravic, pripravljen na vsako žrtve, sledeč samo svoji vesti in srčni ljubezni do svojega slovenskega naroda.

Ljubljanska škofija slavi srebrni škofov jubilej na današnje nedeljo, z verniki ljubljanske škofije pa je pri slovesnostih v duhu zbran ves slovenski narod, da počasti enega svojih najboljših sinov. Naravno in prav je, da prednjači tudi tu slovenska prestolica, bela Ljubljana. Ko so zapeli snoči zvonovi, se je začela zbirati pred škofijsko palačo množica občinstva, ki je že napolnila ves ogromni prostor od Mestnega do Krekovega trga, ko se je s krasno razsvetljenega zvonika stolne cerkve sv. Miklavža začel prvi akord Premrlovega Slavnostnega zbora h knezoškofovi 25 letnici, ki ga je izvajal oddelek godbe dravske divizije pod vodstvom g. kapelnika dr. Čerina. Vsa slavnostna lepota Premrlove skladbe je prišla do popolne veljave še bolj, ko v bližini, oddaleč. Zelo primerni sta bili tudi melodiozno Kimov-

nila še dolgo, dolgo vrsto let čilega in zdravega, izročam to prvino svojega mnogoletnega dela slovenskemu razumnstvu ne le na pokaz, ampak še posebej kot novo izpričbo požrtvovalne darežljivosti, s katero naš višji dušni pastir neumorno pospešuje duševno blaginjo svojega naroda. Slovar ima ta-le naslov: »Latinsko-slovenski ročni slovar. Sestavil ob sodelovanju več šolnikov in uredil Fran Wiesthaler, gimnazajski ravnatelj v p. Tiskovne stroške pokril dr. Anton Bonaventura Jeglič, škof ljubljanski. V Ljubljani, 1923. Natisnila Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.«

S tem činom, s prevzetjem teh ogromnih milijonskih stroškov in omogočitvijo tega največjega znanstvenega dela se je naš vladika pridružil kot velikodušen mecen svojemu predniku Antonu Alojziju Wolfu, ki je bil omogočil nemško-slovenski ter Pletersnikov epohalni slovensko nemški slovar.

Ko vse te zasluge našega škofa — že samo na slovestnem polju — premišljujemo, moramo reči, kar je v svoji mladosti užil dobrot od svojega naroda (v šolah v Alojzijevišču itd.), vse to je v svoji neizmerni radodarnosti, požrtvovalnosti, marljivosti narodu stoterno vrnil.

Mirno lahko govori naš vladika danes, ko so vsa naša srca pri njem, s starim Horacijem:

Exegi monumentum, aere perennius.
(Izvršil sem si spomenik, trajniši od brona.)

čeva cerkvena »Marija, Slovencev kraljica« in Skroupova »Papeška himna«.

Točno ob 9. uri so prispeli pred škofijski dvorec pevci Zveze ljubljanskih pevskih zborov pod vodstvom priljubljene in spretnega Zvezinega pevovodja g. Zorka Prelovca. Pesmi, ki jih je Zveza izbrala za podoknico, so bile za ta namen zelo primerne, prikladne ne samo s pevskega stališča, ampak tudi po svojem besedilu. Izvajali so Juvanovčev prirsčni in efektni zbor »Zemlja slovenska«, Vilharjev večno lepi zbor »Naša zvezda« s tenor-solom, ki ga je divno pel član narodne opere g. M. Simenc s svojim sočnim, mehkim, pa izdatnim glasom, in mogočno Adamičovo »Molitev«, moški zbor s spremljevanjem fanfar. Ko je stopil gosp. Prelovec na dirigentski oder, je zavladala med ogromno množico ljudstva popolna tišina in so prišli vsi lepo ubrani glasovi do svoje popolne veljave. Zlasti tenorska solo-partija g. Simenca je občinstvo tako navdušila, da je spontano začelo ploskati.

Ko se je nato pri oknu pokazal presvetli vladika, so zaorili živio - klici in pevci in ogromna množica mu je priredila prirsčne ovacije. Presvetli se je v kratkih, prirsčnih besedah zahvalil, rekoč: »Globoko iz srca se zahvaljujem za to Vaše, nepričakovano priznanje mojega delovanja in Vaše simpatije. Bog živi, Bog ohrani našo Ljubljano in njene prebivalce! Bog Vas živi!« Ponovno je občinstvo priredilo ljubljenu gospodu jublantu prirsčne ovacije, za katere se je presvetli zahvaljeval, nakar se je množica počasi razšla v najlepšem redu.

Današnji spored slavnosti je sledeč: Ob 9½ dop.: Slovesni vohod presvetlega gospoda jublanta v stolnico. Potem slavn. govor, slovesna pontifikalna maša, Te Deum in papeška himna. Pri vohodu se bo pel Premrlov »Pozdrav vladiki«, med mašo in po maši pa: Premr.: Missa B. M. V., posvečena gospodu jublantu; Premr.: Graduale; Wagner: Jubilate Deo;

T. D.:

Škofu vladiki, svečeniku, učeniku.

Let petdeset že svečenik — o, pol stoletja!
In petindvajset let škofije že vodnik — četrt stoletja!
Tak mož, tak mož zasluži cvetja, zasluži rož,
zasluži, da na polstoletni poti svečenika — posrednika,
na četrstoletni poti kot vladika pohitimo mu čestitajoč naproti,
padimo časteč mu pred noge:
»O, sprejmi, Prevzvišeni, naše srce!«

In v dalji vidim ga, kak se smehlja srebrnolasi;
častljivo, ljubeznipolno — o! svetniki včas!

so smejali se tako svetó — in zdi se mi kot da Francišek svetí vabi k sebi z blagoslovljeno rokó:
»O, vi vsi, od zlobnega sveta prokleti — pridite, pridite k meni!
O, vi vsi žalostni in obteženi, obupani in zapuščeni — pridite, pridite v moje naročje, da gremo skupaj na pobočje Jeruzalema svetega, nebeskega gradu,

prosit milost skrivnostnega daru,
pozabiti na zemske žalosti skeleče in se topiti v žarkih božje sreče.«

O, kako smehlja se sveto sivoglavi oče, svečenik, glasnik ljubavi ko z blagoslovljeno roko vodi nas po mašnikih v nebo —

In zopet vidim ga v viziji strašni kot proroka:
kot Mozesu na gori Sinaj mu razširjena je roka,

ko zrè z goré pod sé v dežele, kjer ne spoštuje Bog se, ampak — tele...
O, vidim ga: v oblakih krog in krog obdaja srđiti Bog — in on, naš Mozes, kaže dekalog: beseda mu žareča je kot zarja in na upornike kot kládivo udarja, njen zvok kot grom grmi v daljave —

in klonejo upornikom se glave, in padejo ponižno pred postave dekaloga svetega, ki kaže jim ga z rokó —
A prorok naš je dober: sklone se globoko in vzame jih z ljubeznijo v naročje in jih uči ljubiti po otročje in jim odpušča: »Vsi otroci smo Boga, ljubimo ga, kot kdo ljubiti zna!«

Kdo bolj ljubiti zna kot on — vladika?
Kdo bolj učiti zna kot on — vladika?
Kdo bolj gojiti zna kot on — vladika?
»Ljubiti in učiti in gojiti!« — o, to troje, zdi se mi — mu vedno v srcu poje,
prepeva mu kot njiva v ptičjem petju,
prepeva mu kot polje v rožnem cvetju,
prepeva kot poljana pod Šmarno goró,
ki poje, kot da peli v žitu bi labodi beli —

ah, saj le pojo zavódi beli — na poljani pod Šmarno goró,
in pojó, pojó kot angélske legije neba:
»Kristusu, Zveličarju sveta!«

Let petdeset že svečenik — o, pol stoletja!
In petindvajset let škofije že vodnik — četrt stoletja!
Pokornih si svojih otrok — srednik!
Upornih pa si — strog sodnik!
Vzorni naših otrok — učenik!

Tak mož, tak mož zasluži cvetja, zasluži rož,
zasluži, da na polstoletni poti svečenika — in sodnika — učenika —, na četrstoletni poti kot vladika pohitimo mu čestitajoč naproti,
padimo časteč mu pred noge:

»O sprejmi, Prevzvišeni, naše srce!«

Faust starega veka.

Rusko spisal N. P. Aksakov. — Poslovenil Valentinovič.

(Konec.)

Med tem sta dospela do vhoda v katalombe. Prišla sta mimo slepe deklice, ki je dvignila nad njima svojo luč in pri svitu svetilk, ki so bile tu in tam pričvrščene nad grobi mučnikov, sta nadaljevala svojo pot po ozkih hodnikih. Paladijeva nestrpnost je rasla pri vsakem koraku. Vedel je, da bo našel tu Pudentilo, a kar ga je sedaj tako vlečlo naprej, ni bila ona, temveč je bil ves ta neznani svet, ki mu je pripadala tudi ona, ne telesni, marveč duhovni svet, ki je njej dajal moč in vero, njega, proslavljenega Paladija pa premagal.

Vstopila sta v bleščeče razsvetljen božji hram kristjanov. Ko so navzoči spoznali strašnega maga, se je dvignil med njimi živahen šepet, ker si niso vedeli tolmačiti njegovega prihoda. Nekoliko besed od strani uglednega Evzebija pa je zadostovalo, da se je pomirila kristjanska skupščina.

»Odpovedal se je svojim zmotam in hoče postati kristjan, pokoja in miru išče pri nas za svojo bolno in nepokojno dušo.«

Te besede so šle od ust do ust in so na vse učinkovale pomirljivo.

Začelo se je bogoslužje. Tihi zvoki petja so blagodejno vplivali na Paladijevo

Sattner: Te Deum; Škroup: Papeška himna. Petje bo spremljal orkester in orgle.

Po končani cerkveni slovesnosti slovesen povratek v škofijski dvorec in sprejem deputacij.

Ob 5 pop.: Slavnostna predstava, ki jo priredi Kat. društvo rokodelskih pomočnikov v Dramskem gledališču s sledečimi točkami: 1. St. Premrl: Pozdrav vladiki. Mešani zbor z orkestrom. 2. M. Elizabeta: Ob jubileju. Deklamacija. 3. Skrivnost sv. maše. Po Calderonu de la Barca priredila M. Elizabeta.

Ljubljanski častni meščan

Deputacija občinskega sveta ljubljanskega z g. županom dr. Peričem na čelu izroči danes dopolne diplom o častnega meščanstva prevz. g. škofa dr. Antona Bonav. Jegliča. Diploma je umetniško delo g. akad. slikarja Frana Sterleta. Na gornjem delu diplome je naslikana deklica v gorenjski narodni noši, predstavljajoča Slovenijo, ki ovija grb mesta Ljubljane s slovensko trobojnico. Pod sliko je to-le besedilo:

Mi župan in občinski svet stolnega mesta Ljubljane,

posvedočamo s tem pismom,

da je bil prevzvišeni gospod

Dr. Anton Bonaventura Jeglič

knezoškof ljubljanski, prisneden papeževga prestola, rimski grof, odlikovan z redom Sv. Save I. razreda z lentjo, častni občan več občin na Slovenskem itd. itd.

v javni seji občinskega sveta dne 11. junija 1918

izvoljen za

ljubljanskega častnega meščana

v znak globoke hvalečnosti in priznanja, ki gresta njegovemu delu za narodno osvoboditev ob najtežavnejšem času in njegovemu stremeljenju po kulturnem dvigljenju naroda.

To pismo pa izročamo gospodu častnemu neščanu v letu 1923., ko praznuje 25 letnico svojega šolanja in svoje zlatomašništvo.

Časopisni glasovi o jubileju.

Tržaška »Edinost« z dne 26. t. m. piše: »Danes in jutri bo bela Ljubljana videla simpatično slavlje. Z bogatim sporedom pevskih in glasbenih točk ter z zlatvalno veliko mašo se bo proslavil redek dogodek: srebrni škofovski jubilej ljubljanskega presvetlega gosp. škofa dra. Ant. Bonaventura Jegliča. Ni naš namen, da bi se bavili z delovanjem gospoda škofa v njegovi škofiji. Spomniti se hočemo tistega njegovega delovanja, katero sega daleč preko preozkih mej njegove škofije in ki bo zapisano za večne čase v zgodovini jugoslovenskega naroda. Po zgodovinski majniški deklaraciji je postal škof Jeglič pravi jugoslovanski vladika, postavil se je v prve vrste borcev za neodvisnost jugoslovenskega naroda in je s svojim nastopom ter s svojo lastnostjo uglednega cerkvenega kneza obilno pripomogel k zmagi in osvoboditvi našega naroda. Zato se mi pridružujemo čestitkam in kličemo spoštovanemu jubilarju: Slava in na mnoga leta!« — Tudi dubrovaška »Narodna Svijest« je objavila na uvodnem mestu ob priliki redkega jubileja lep članek, v katerem v vznešenih besedah slavi požrtvovalno delovanje ljubljanskega škofa na cerkvenem, prosvetnem in narodnem polju.

Naročajte »Slovenca«!

dušo. Moliti se ni znal sam, sledil je le molitvi drugih in je čutil, kako molitvene besede izkipevajo v njegovih prsih, kako te žive, iskrene molitve k po njem se ne popolnoma pojmovanemu Bogu njegovi duši vedno bolj in bolj razodevajo vse tajnosti kristjanske vere. Zrl je na lica vernikov in ta lica so mu, kakor zrcala, razkrivala vse, kar dosihmal še ni mogel razumeti, bolj kot najzgovornejši propovedniki in bolj kot vse besede človeškega jezika. Da! ta lica so bila tesno in neločljivo združena z Božan, stvom, h kojemu so molili, kojemu so se klajali kristjani in ta izraz neločljive združitve je bil jasni dokaz istinitosti kristjanske vere. Drugi dokazi za njo Paladijevi duši niso bili potrebni; živi, večni, edino istiniti Bog se je v njej pojavil.

Mogočna zahvalna pesem je zadonela iz grla zbranih kristjanov. Vsa Paladijeva duša je zapela pri teh mogočnih zvokih. Zdelo se mu je, da ni na zemlji, da ni v sivem in temnem podzemnem božjem hramu, temveč v daljnih, neskončno razprostranih se višavah, odmevajočih od zvokov nadzemnega petja.

A tej notranji Paladijevi blaženosti je bilo kmalu konec. Prvi del bogočastja, pri katerem so mu kristjani dovolili prisotnost, je bil pri kraju. Na poziv in ukaz diakonov se je moral odstraniti. Za njim so zaprli

Radikalno-demokratski dvoboj v skupščini.

PRIBIČEVIČEVA OSAMLJENOST V SKUPŠČINI. — PAŠIČEVA IZJAVA: ZA VIDOVDANSKO USTAVO, POGOJNO PA ZA SPORAZUM. — ODGOVOR LJUBE JOVANOVIČA PRIBIČEVIČU IN NJEGOV PROGRAM ZA SPORAZUM.

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Ker se je vedelo, da bo Svetozar Pribičević odgovoril nekaterim radikalnim ministrom, je bila današnja seja narodne skupščine dobro obiskana. Sejo je ob 10. dopoldne otvoril predsednik dr. Peleš in podelil besedo Svetozarju Pribičeviću, ki pa ni bil spreten v svojem govoru. Povedal ni nič novega. Govoril je o narodnem edinstvu, o čuvanju vidovdanske ustave, napadel Radića, dr. Korošca, pa tudi radikalom ni prizanesel. Zdi se, da on sploh o drugih stvarih ne zna govoriti. Njegov govor je imel samo ta uspeh, da so mu odgovorili Nikola Pašić, Ljuba Jovanović, Vujičić in da je izzval dr. Lazo Markovića, da je podal izjavo, da na zadnji seji skupščine ni govoril v imenu vlade, ampak v svojem imenu. Pribičeviću so ploskali edino njegov brat Valerijan, Vilder in par ožjih prijateljev, medtem ko so vsi ostali demokrati z Ljubo Davidovićem na čelu molčali.

Burno pozdravljen je povzel besedo ministrski predsednik Nikola Pašić, ki je govoril med ostalim: Gospoda! Čuli ste bivšega ministra Pribičevića. Vse njegove izjave so se sukale okoli tega, zakaj in kako smo prišli do tega, da se je razšla koalicija. Mi smo že večkrat povedali, kako smo prišli do tega in zato nismo ponavljati, kaj je bilo vzrok, da se je koalicija razbila. Pribičević pa se je zelo dolgo bavil s pojavi, ki se vidijo in dogajajo na Hrvatskem. Stanje, ki smo ga mi tam dobili, se je zelo malo spremenilo. Mi stojimo na stališču Vidovdanske ustave. Ko sta prišla kmeni Radićeva delegata, sta povedala, da sta poslana od Stjepana Radića in sta izrekla željo, da se želijo sporazumeti s Srbi, da tako prenehajo prepiri in nesoglasja. Jaz sem jima nato rekel: »Zelo rad, ali to je nekoliko težko, ker mi stojimo na stališču vidovdanske ustave, a Vi bi radi, da je spremenimo. Vendar, če bo dobra volja pri enih in pri drugih, se po daljšem času more doseči nekaj sporazum. Preden se bo pa šlo v ta sporazum, bi rad vedel, kaj Vi želite, da se spremeni v Vidovdanski ustavi, ker to je glavno in od tega zavisi, ali se spustimo v to vprašanje ali ne. Nemogoče je, da bi se spustili v to vprašanje, dokler se ne ve, zakaj gre in kje bo konec. Zato Vaju prosim, povejta, kaj želite, da se spremeni.« Gospoda tega nista povedala. Rekla sta, da želijo to in ono, nista pa povedala kaj in nista označila jasno, kaj naj bi se v Vidovdanski ustavi spremenilo. Jaz sem jima nato rekel: »Ker ne moreta na to odgovoriti, jaz sem star človek, jaz ne morem, da se spuščam v kake spremembe ali v kaka pogajanja, dokler ne vem za pravi cilj teh pogajanj.« In pri tem je ostalo. (Odobranje.) Vi, gospod Pribičević, vse kar ste govorili, ste govorili na podlagi tega, kar ste čitali v listih in kar sami mislite. (Poslanec Grgin: Pribičević se informira po časopisih!)

Nato je dobil besedo minister Ljuba Jovanović, ki je dejal, da bo kljub temu, da se vrši podrobna razprava a ne politična, odgovarjal Pribičeviću in popravil nekatere trditve, tudi v pogledu, kar je Pribičević rekel o njegovem govoru na eni zadnjih sej skupščine. Gospod Pribičević pravi — in to meni pripisuje kot velik greh — da sem govoril o nekakem edinstvu in pridobivanju za državno edinstvo, nastopi proti temu in pravi: »Po ustavi ni pokrajina, nego samo oblasti in ena edinstvena država.« Priznati hočem, da se tudi to komu zdi strašno, drugemu navadno. Ali gospoda, jaz nisem dejal tega, kar trdi Pribi-

čević. Na tem mestu sem rekel o neki gospodi, da je sebe predstavljala za rešitelja, ki lahko dosežejo narodno edinstvo vseh pokrajin tudi proti njihovi volji. Narodno in državno edinstvo sta pa dve različni stvari. Državno edinstvo je zajamčeno z zakonom, a narodno edinstvo je druga stvar. To je po mojem prepričanju realnost in resnica je, da se narodno edinstvo ne more braniti z zakonom. Kadar se govori o narodnem edinstvu in o pokrajinah, sem prepričan, da se bo tudi pri nas, pa naj bi se vsaka beseda ustave spravila v življenje, kakor v drugih državah, kjer so podobne razmere, še vedno govorilo o pokrajinah. V pokrajinah n. pr. v Nemčiji in Franciji se o tem govori in govorilo se bo tudi pri nas. To pa ne znači, da bi tisti, ki to pravi, grešili proti ustavi in zakonom svoje države.

Gospod Pribičević je bil tudi v drugih trditvah netočen, ko je dejal, da so meni zastave postranska stvar. Mislim je republikansko zastavo. Jaz nisem govoril o republikanskih zastavah. (Glas iz demokratskih vrst: G. Vujičić je tako govoril. — Minister Vujičić: Kar sem rekel, sem rekel, vendar pa nisem dejal tega, kar je trdil Pribičević.) Govoril sem o narodnih in državnih zastavah in dejal: »Te zastave so postranska stvar, a so nekaterim ljudem, kakor ste čuli, zelo važna stvar.« Če sem govoril o treh narodnih zastavah in o četrti državni, vendar nisem govoril o republikanskih zastavah. Ta trditev je nepaznja s strani gospoda Pribičevića.

Tudi druge izjave so popolnoma netočne. Gospod Pribičević je vprašal, kako se moremo razgovarjati z Radićem in stopiti z njim v zvezo, ko smo vendar izvoljeni na programu, da čuvamo današnjo ustavo. — Nato je govoril še predsednik vlade.

Ljuba Jovanović je govoril o radikalnem programu, kjer je jasno začetno, na kakšnem programu so šli radikali v volivno borbo ter nadaljeval, da govori o čuvanju Vidovdanske ustave in pravi: Ustava je stvar kompromisa in brez dvoma je, da se mora na to kot na delo zgodovinskega pomena, gledati kot na nekaj, kar je podlaga političnega življenja. Pa tudi to bi se moglo pod gotovimi pogoji spremeniti. Naravno je v ustavi nekaj, kar se more spremeniti in nekaj, česar v nobenem slučaju ni mogoče spremeniti. Povem vam, da je v ustavi nekaj točk, ki so prišle v njo proti mojemu mišljenju, ker so nekatere skupine obetale, da bodo glasovale za ustavo, potem pa niso glasovale. Ali gospoda, zakaj naj narod in državo pehamo v nered, ako ne bi se tega dotaknili.

Pribičević: Niste tako govorili volivcem!

Ljuba Jovanović ugotovi, da je volivcem govoril isto, kar tudi danes govori: Volivcem sem povedal isto kakor tudi gospod Pašić: »Mi smo izvoljeni na programu državne ustave in če vi (volivci) zahtevate, da jo spremenimo, je treba, da veste, da nimamo moči, da bi sami to naredili. Predvsem moramo na podlagi sedanjosti ustave izvršiti izpremembe o novi ustavi. To bi mogla storiti nova skupščina. Potrebno je, da se o tem ne izjavimo samo mi, ki smo se z Vami razgovarjali, marveč tudi naši tovariši in ves radikalni klub in da se to predloži forumu stranke; poleg tega je treba, da tudi drugi faktor (kralj) pristane na to. Končno je treba iti pred ljudstvo in da to presodi isto ljudstvo, ki me je volilo. (Ta del govora Jovanovića se tolmači kot program, na katerem bi prišlo do sporazuma.) Jaz sem gospodi (demokra-

tom, op. uređn.), ki me sedaj preklinja, povedal isto, kakor tudi vsem drugim.

V ostalem boste vsi priznali, da človek, ako ni nor — in gospod Pribičević pravi, da jaz nisem nor — ne more drugače govoriti. Gospoda! Ni sile, ki bi z državnim udarom proglasila kako drugo ustavo.

Gospod Pribičević je dejal o Radićevem programu in politiki, da se Radić ne bo odrekel svojemu programu. Kar se tiče razgovorov in pogajanj z Radićem, ne morem znati vsega, kar se je govorilo, zame je obvezno, kar so poleg mene tudi drugi povedali. Kako je bilo s temi razgovori, sem že zadnjič povedal.

Budisavljević: Kaj pa je s protokolom?

Jovanović: Jaz sem, gospod Budisavljević, o protokolu povedal, kar je treba, a če Vi ne verjamete, me tudi nikar ne vprašajte. Nimam pravice, da mi to pravite, a če že pravite, tedaj me nikar ne vprašajte. Kajti, če podajam lažnive izjave, čemu Vam vaše vprašanje in moj odgovor? Mi bi tedaj ne mogli drug drugega spoštovati in delati skupno. Radićeva gospoda delegata sta prišla in preden sta prišla, ste Vi vedeli, da so se v Zagrebu, posebno po Radićevi skupščini pojavili glasovi in da je bila poleg tega splošna želja, da pride do sporazuma. Mi smo se spustili v razgovore, ker do sporazuma ni mogoče priti, dokler se ne razgovarjamo s politiki. Spustili smo se v razgovore, ker smo smatrali, da nismo razbojniki, da se ne bi razgovarjali. Lahko navedem ugledne ljudi iz leve, desne in središča skupščine, ki so bili za to. In ravno zato, ker so se pojavili taki glasovi pri resnih ljudeh, je treba, da se razgovor vrše, če pridejo ljudje, da se razgovarjajo. Zakaj se ne bi razgovarjali, če je v Zagrebu in v Ljubljani dobro razpoloženje za sporazum? In če gospod predsednik vlade dobi poročilo, da se dva delegata želita z njim razgovarjati in obenem tudi z menoj, kakšni člani naroda bi mi bili, če bi jih ne sprejeli?

Nato je govoril Jovanović o sprejemu teh dveh delegatov in dejal, da mu je ostala v spominu pesem Petra Preradovića: »Braća«. Ta pesem je stvorila koalicijo (hrvatsko-srbsko) pred vojsko, pripeljala pa je tudi do narodnega edinstva. In zato želim, da delamo vsi skupaj na vsakem bratskem dobrem delu in da si drug drugemu podamo roke. (Burno odobravanje posebno pri radikalih.)

GOVOR NOTRANJEGA MINISTRA.

Nato je govoril minister za notranje zadeve Vujičić, kateri je izjavil, da se ne more smatrati, da je Radić izven zakona, ker so pred zakonom vsi enaki. Njegov govor neprestano moti Pribičević, ki se hvali s tem, da je dal svojčas Radića zapreti. Vujičić je svoj govor končal sledeče: Čeprav je v demokratski stranki morebiti veliko ljudi, ki so enakega mnenja kakor radikalna stranka, ga Pribičević ne deli. Njega smatrajo na Hrvatskem za izzivača in ga ne trpijo.

Po kratki repliki Pribičevića naznanil predsednik, da je 42 poslancev izjavilo željo, da se debata prekine in preide na glasovanje. Med verifikacijsko debato so se poslanci Jugoslovenskega kluba odstranili, da prepustijo to zadevo radikalom in demokratom. Po desetminutnem odmoru je predsednik izjavil, da so se poslanci sporazumeli, naj se dovršijo najavljeni govori, nakar se bo prešlo na glasovanje.

NEMCI ZA SPORAZUM.

Govorili so naznanjeni poslanci, med njimi predsednik nemškega kluba dr. Kraft, ki se je pritožil nad teoriističnimi akti Orjuna, zlasti v Ptuju, ter izjavil, da so Nemci državljani Jugoslavije in imajo za-

vrata božjega hrama in veleli so mu, da gre iz podzemnih hodnikov na presto. To povele je vestno izpolnil, a prišel je samo do izhoda iz katakomb.

Obup se ga je lotil, ko je iz razsvetljenih podzemnih prostorov stopil v neprodirno temo zimске noči, padel je pred vhomom v katacombe na zemljo in se začel bridko jokati. Vsi temni čini dosedanjega življenja so mu stopili s strašno silo pred oči in čudno! vse te temne čine, posebno zadnjič izvršeno pogubo Valerija Pontijana tudi preje ni mogel opravičiti v svoji filozofiji, a vendar ga radi njih ni pekla vest in se jih ni kesal, kakor se jih je kesal sedaj s strašno srčno bolešjo. A vzlic temu, da se je vedno bolj kesal in se vedno bridkeje jokal, mu je postajalo v duši vedno bolj in bolj toplo. Zazdelo se mu je, da zvoki čudežnega petja pronicujejo skozi zemne plasti do njega in ga neso v svetle, dosihmal neznane mu kraje. Nebeška ljubezen, v kateri se pred kratkim ni ničesa znal, se mu je bolj in bolj razodevala...

Iz katakomb vračajoči se kristjani so ga našli ležečega pred vhomom in so ga peljali seboj v mesto. Čez nekaj dni so ga sprejeli v kristjansko občino in kmalu potem je zapustil Rim in se je vrnil v Kartagino, svojo rodno mesto. Zemeljska ljubezen do Pudentile je živela tudi še v njegovem krist-

janskem srcu in ga spominjala na vlažni grob Valerijana Pontijana; pred svojim odhodom iz Rima se je obtožil tega greha skesano pred vso kristjansko občino...

Minulo je nekaj let. Začelo se je zopet strašno preganjanje kristjanov. Od vseh koncev sveta so pripeljali v Rim divje zveri in kristjane za borbe z njimi. Z afrikanjskimi levi, s tigri in panterji vred so pripeljali z drugimi kristjani tudi Paladija, ki je bil že v Kartagini zaradi svojega verskega prepričanja obsojen na smrt. V Rimu so v njem takoj spoznali nekdanj vsem znanega čarodajnika. Prireditelji iger so za njega določili posebno točko prestave. Tudi ga niso dajali z drugimi kristjani vred v ječo, temveč so ga spravili takoj v Kolosej v kletko zraven z njim v Rim pripeljanih zverih. V svrhu večjega presenečenja niso nikomu pokazali teh zverih in tudi ne Paladiju, kojega nastop v areni je imel služiti kot posebna privlačnost. Samo v ječo zaprti kristjani, ki so ga poznali še od njegovega prejšnjega bivanja v Rimu, so vedeli o njegovi navzočnosti.

Začele so se strašne igre. V šesti točki je imel nastopiti Paladij. Ko se ta prikaže, ga tisočglava množica takoj spozna in hrupno kliče njegovo ime.

Pomagaj si, čarodajnik! so klicali ljud-

je, ki so še nedavno iskali pomoči v njegovem čarodejstvu.

Zanimanje za njega je bilo nepopisno, vse je napeto zrla nanj.

Velikanski lev je z groznim rjoventjem skočil iz kletke... Bodisi da je Paladij imel še nekaj od svojega prejšnjega čarodejnikega pogleda ali kaka druga sila dejstvovala v njegovem pogledu, lev se je umikal pred prišujajočim se mu Paladijem in nobeno hujskanje in naganjanje ga ni moglo spraviti k naskoku.

Izpustite druge zveri! Izpustite vso kristjanse! je rjula druhal.

Otvorili so želzne duri in krčelo pojočih kristjanov je vstopilo v areno. Vsi so bili belo oblečeni in prva sta šla Pudentila in — Valerij Pontijan.

Jaz živim, Paladij, je vzkliknil Pontijan, ko je zagledal vže pričakovanega nekdanjega maga. — Val me je odnesel na obalo... Vse mi je znano... Odpustil sem ti že davno, kajti davno sem že kristjan, kakor ti...

Tropa divjih zverih se je privlačila v areno... Kri je rdečila tla...

Čez nekaj minut so se zveri še podile po areni, v kateri pa ni bilo nobenega živega kristjana več.

upanje v radikalno stranko, ker je edina, ki more izvesti sporazum v državi.

Večina je nato sprejela predlog, da se razveljavita mandata demokratov Mijovića in dr. Vukotića, nosilca demokratske liste v Črni gori. Demokrati, ki so bili uverjeni, da bodo radikalni izprijemili svoje stališče vsaj glede Mijovića, so burno protestirali.

Predsednik je izjavil, da je debata končana in da se vrši prihodnja seja popoldne ob 5. z dnevnim redom: 1. Prisega poslancev; 2. izvolitev predsednika.

Konstituiranje skupščine.

Belgrad, 26. maja. (Izvirno.) Potem ko so vsi poslanci položili prisego, se je preslo k izvolitvi predsedstva.

Rezultat je bil sledeči: Vseh glasov za predsednika je bilo oddanih 206 in sicer 122 za Ljubo Jovanovića, 41 za demokrata Pečića, 10 za zemljoradnika Vojislava Lazića, 33 praznih.

Za oba podpredsednika je bilo oddanih 208 glasov in sicer je dobil 118 glasov Ljuba Bakić in 119 glasov Mihajlo Ranković, 49 glasovnic je bilo praznih.

Za tajnike je bilo oddanih 206 glasov in sicer so dobili Stjepan Kobasića, Dragan Bojović, dr. Janko Šijačić in Dimitrije Popović vsak po 120 glasov, 144 glasovnic je bilo praznih.

Po proglasitvi rezultata je dr. Peleš predal predsedstvo Ljubi Jovanoviću, ki je imel kratek nagovor, rekoč, da bo postopal strogo po ustavi in poslovniku.

Po dogovoru z ministrskim predsednikom je predsednik napovedal sejo na sredo ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu je izvolitev članov v razne odseke.

Pri volitvi predsednika, podpredsednikov in tajnikov sta Jugoslovanski in muslimanski klub oddala prazne glasovnice.

Dopoldne so bili radikalni ponudili Jugoslovanskemu klubu mesto enega podpredsednika in dveh tajnikov. Jugoslovanski klub ponudbe ni sprejel.

Izvoljena podpredsednika Ranković in Bojović sta ugledna člana kmetkega krila radikalne stranke in velika nasprotnika demokratov. Zanimivo je, da je en podpredsednik bivši predsednik crnogorske skupščine.

IZVOLITEV PREDSEDNIKA RADIKALNEGA KLUBA.

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Na današnji seji radikalnega kluba se je izvolil za predsednika kluba zopet dr. Marko Gjurišić. Dejstvo, da je klub postavil za kandidata za predsedniško mesto v skupščini Ljubo Jovanovića, da nadalje kandidira za ministra za vere dr. Vojislava Janića in da je za predsednika kluba zopet izvolil dr. Gjurišića se tolmači tako, da je klub odobril dosedanje delovanje vlade in da bo slednja nadaljevala svoje delo v započeti smeri.

Slabo razporeženje Hrvatske seljačke republikanske stranke.

Zagreb, 26. maja. (Izv.) Danes popoldne se je vršila seja predsedništva HRSS. Konstatiralo se je, da se od strani radikalov ni dosedaj storila skoro ničesar, da se sanirajo razmere na Hrvatskem. Vsled tega se predsedništvo nagiblje k temu, da bi se Jugoslovanski in muslimanski klub pozvala, da zapustita Belgrad.

Prihodnji teden pridejo v Zagreb predstavniki Jugoslovanskega in muslimanskega kluba, da se dogovorijo s predsedništvom HRSS o nadaljnji taktiki. V Zagreb je dospel predsednik muslimanskega kluba Halilbeg Hrasnica ter je imel dolgo konferenco z Radićem, kateremu je poročal o položaju v Belgradu in razmerah v Bosni.

Jutri se vrši plenarna seja poslancev HRSS. V Zagreb se je že danes pripeljalo veliko število poslancev. Na tej seji bo Radić poročal o političnem položaju. Za to sejo vlada v vseh političnih krogih veliko zanimanje. O seji bo izdan komunike za časnike.

Sporazum med Grčijo in Turčijo

Lausanne, 26. maja. (Izv.) Na današnji konferenci, ki se je vršila med turškimi in grškimi delegati, se je dosegel sporazum in je vsled tega nevarnost, da se pogajanja na lozanski konferenci prekinajo, odstranjena.

Lausanne, 26. maja. (Izv.) Venizelos je izjavil, da pomeni današnji sporazum med Turki in Grki mir.

Kriza v poljski vladi?

Varšava, 26. maja. (Izv.) Na današnji seji sejma je bil sprejet proračun, en zakonski predlog je bil pa z 290 proti 117 glasovom odklonjen, vsled česar utegne nastati vladna kriza. Poslanci so po glasovanju zapustili sejno dvorano in se bo prihodnja seja vršila v torek, ako ne bo kabinet izvajal posledic.

BOMBNI ATENTAT V VARŠAVI.

Varšava, 26. maja. (Izv.) Profesor Osenkovski, kateremu je bomba, ki je eksplodirala v vseučilišču v Varšavi, odtrgala obe nogi, je umrl. Ker je bil to že tretji bombni atentat, ki se je v zadnjem času dogodil v Varšavi, je vlada razpisala nagrado 20 milijonov poljskih mark za onega, ki bi ji naznanil potrebne podatke, da se pride atentatorjem na sled.

Ruhrsko vprašanje v franc. parlamentu.

Pariz, 26. maja. (Izv.) V razpravi o proračunu stroškov za zasedbo Porhurja je dejal poslanec Herriot z ozirom na včerajšnji govor Poincaréja, da je Francija v pravu kljub morebitnim taktičnim napakam, ako primerjamo sedanji nastop Francije z nemškimi barbarstvi tekom vojne. Veseli ga izjava Poincaréjeva, da Francija ne bo zapustila Porhurja, dokler Nemčija ne bo dala dovoljenih jamstev za izpolnitev svojih reparacijskih obveznosti.

Bochum, 26. maja. (Izv.) Danes so komunisti povzročili obustavo dela v več rudnikih in industrijskih podjetjih. Veliko število delavoljnih delavcev so prisilili na štrajk. Popoldne so napadli komunisti uredništvo lista »Bochumer Anzeiger«. Jutri ne izide v Bochumu noben list.

Düsseldorf, 26. maja. (Izv.) Zaradi ponovnih sabotažnih aktov na telefonskih napravah je general Degoutte naložil mestu novo globo v znesku 50 milijonov mark, plačljivo v 8 dneh. Vprašanje prve globe v znesku 40 milijonov mark pa še ni rešeno.

Bochum, 26. maja. (Izv.) V okraju Bochum ne delajo v 23 rudnikih. Delo počiva tudi v 15 velikih industrijskih podjetjih. Število praznujočih delavcev znaša 60.000.

Bochum, 26. maja. (Izv.) Včeraj so bile vse trgovine z živili zaprte. Zato je prišlo do novih neredov. Komunisti so navalili na poslopje požarne brambe, ki je rabila orožje. Več oseb je mrtvih.

POGODBA MED ANGLIJO IN HEDŽASOM.

London, 26. maja. (Izv.) V kratkem bo podpisana pogodba med Anglijo in Hedžasom. Pogodba se ne dotika interesov drugih držav. V pogodbi se obe stranki obvezujeta, da ne bosta sklepali brez vednosti pogodbenika nobene pogodbe s kako tretjo državo. Arabcem je v pogodbi jamčena popolna neodvisnost.

OBTOŽBA FRANCOSKIH KOMUNISTOV.

Pariz, 26. maja. (Izv.) Ministrski svet je sklenil, da se vsi akti glede obtožbe komunistov odstopijo državnemu pravdnictvu. Obtoženi komunisti pridejo vsled tega pred redno sodišče oziroma pred poroto.

PROSLAVA 100 LETNICE PASTEURJA.

Pariz, 26. maja. (Izv.) Danes so se tu začele velike slavnosti ob priliki 100 letnice Pasteurjeve. Otvoritvenim svečanstvom je prisostvoval predsednik republike Millerand.

NERESNIČNE VESTI O BOLGARIJI.

Sofija, 26. maja. (Izv.) Bolgarska brzojavna agencija odločno dementira vesti nekaterih dunajskih listov, ki so poročali, da so morali Stambolijski in še nekaj ministrov bežati pred zarotniki. V Bolgariji vlada popoln red in mir.

GROF NAKO UMRL.

Budimpešta, 26. maja. (Izv.) Ogrski biro poroča, da je umrl bivši guverner na Reki grof Nako.

Iz zunanje politike.

* Mažari in reško vprašanje. Za časa bivanja grofa Bethlena v Rimu so mnogi govorili o projektu, da bi Reka postala zopet to, kar je bila nekdaj, namreč nekaj »corpus separatum« Mažarske. Za ta načrt se je zelo zavzemal italijanski poslanik v Budimpešti Castagnetta, ki je Bethlenu obljubil, da bo zaenkrat Mažarska dobila na Reki vsaj gotove trgovske koncesije.

* Anglija, Italija in Mažarska. V klubu ogrske vladne stranke je poročal grof Bethlen o uspehu svojega potovanja v Anglijo in Italijo. Posebno važnost pripisuje grof Bethlen podpori Anglije, s koje pomočjo se upajo Mažari polagoma otresti »izkoriščanja« od strani Francije in Male antante. Tudi londonški »Times« zavzemajo napram Mažarom jako prijazno stališče. »Times« namreč pišejo z ozirom na zadnji sklep reparacijske komisije, ki je Mažarski odrekla mednarodno posojilo (vsled glasovanja Francozov proti Mažarom), da je ta sklep napravil v angleških finančnih krogih jako neugoden vtis, ker ga smatrajo politični krogi kot uperjenega proti Angliji in Italiji. Zato bo Anglija, pišejo »Times« dalje, sama priskočila Mažarom na pomoč s svojimi sredstvi proti Franciji in Mali antanti, ker se

da samo tako preprečiti nov požar v Srednji Evropi.

* Angleški dominijoni, oziroma njihovi ministrski predsedniki se zbere oktobra meseca v Londonu na takozvano cesarstveno konferenco, ki se vrši vsako leto. Letošnja konferenca bo zato zelo važna, ker se bo temeljito pretresalo vprašanje, kako usmeriti zunanjo politiko Velike Britanije, da bo odgovarjala vsem njenim dominijonom. Dominijoni se namreč smatrajo za popolnoma neodvisne in samo v svobodni sodržavni zvezi med seboj in z materinsko deželo. Letos n. pr. je Kanada sklenila z Zedinjenimi državami S. A. trgovinsko pogodbo, ne da bi dovolila, da jo sopolpiše trgovinski minister senzemskega kabineta. Ob priliki konflikta s Turčijo so dominijoni izjavili, da smatrajo svojo svobodo privolitve v kakšno vojno akcijo kot nujno. Te dni pa je predsednik južnoafriške republike general Smuts v svojem govoru v Kapštatu naravnost izjavil, da se dominijoni pod nobenim pogojem ne udeležijo več nobene vojske, ki bi jo začela materinska dežela. Tudi avstralski ministrski predsednik Hughes je mnenja, da se mora izdelati pogodba, ki bo medsebojno razmere vseh delov imperija točneje opredelila. Dokler je zunanja politika Anglije stalna, naj vladajo konservativci ali liberali, so razprave o tem predmetu zgolj teoretičnega značaja — pravi Hughes — toda kaj bi nastalo, če v Angliji prevzame vlado delavska stranka? Ti pomisleki dominijonov pa niso nikakor znak slabosti britanskega imperija, ampak njegove čimdalje izrazitejše preobrazitve v veliko federacijo svobodnih držav.

Tržaško pismo.

Trst, 25. maja 1923.

KORUPCIJA MED FAŠISTI. — ITALIJANSKE SLOVESNOSTI V TRSTU.

Kriza v fašizmu se širi in pogloblja. Razpoke postajajo nevarne. V Neapelju, kjer je pristopilo k fašizmu kakor tudi drugod po Italiji, ko je ta zavzel vlado, več ali manj prostovoljno tudi mnogo delavcev, ki so bili prej včlanjeni v delavskih zbornicah, je prišlo do hudega razkola. Na tisoče delavcev je izstopilo iz stranke. Prepri so bili zavzeli med fašisti in nacionalisti, ki so se združili s fašisti, take mere, da je moral Mussolini poslati v Neapelj vrhovnega poglavarja svoje straže generala De Bono da pomiri prepirajoče. Ker ta ni nič opravil, je poslal Mussolini nato drugega generala Itala Balbo. Pomirjenje se pa tudi temu ni posrečilo in izvršilni odbor stranke je bil prisiljen izobčiti iz stranke neapeljskega voditelja Padovanija zaradi nediscipline in si je pridržal pravico, proti njemu tudi postopati po kazenskem pravilniku narodne straže, ker je bil nje poveljnik. Padovani je potegnul za seboj zelo veliko svojih pristavev. Izvrševalni odbor je zato tudi razpustil vse fašije v Kampaniji in postavil odbor, ki naj ustanovi nove fašije. O slinih preprih in sporih poročajo pa tudi iz drugih mest in dežel. Kako resen je prepri v južni Italiji je razvidno iz tega, da je bila mobilizirana včeraj popolnoma narodna straža v Umbriji, z ozirom na dogodka v Neapelju, kakor pravi uradno poročilo. Časopisi poročajo tudi o uporih v narodni straži, tako da jo namerava Mussolini razpustiti. Drugi zopet pravijo, da bo nadomestil samo »časnike« z onim stalne vojske. Naj bodo stvari kakor že hočejo, dejstvo je, da je lonec ubit; Mussolini ga bo sicer še zvezal, a lonec ne bo nikdar več cel. Tudi med fašisti v Istri in v Trstu so prepri na dnevnem redu, nam zatrjuje dober poznavalec notranjih razmer v tukajšnjem fašizmu. Iz same nevoščljivosti in zavisti so drug proti drugemu. Če ima en tri zvezde, jih hoče drugi pet; se je izrazil naš informator. Nič idealizma, ampak samo stremljenje po visokih službah in »dobrih plačah«. Na zunan se pa dosedaj še niso pokazali znaki tega razdora razen da je moral odstopiti glavni urednik fašistovskega glasila »Il Popolo di Trieste«, d'Angeli.

Praznovanje 24. maja; spomin vstopa Italije v svetovno vojno, se je povsod po Italiji slovesno izvršil. Posebno živahno je bilo te dni v Trstu, kamor je prispelo več tisoč invalidov, ki so včeraj 24. maja obiskali vojaško pokopališče Sredipolja blizu Tržica, kjer je pokopanih 30.000 italijanskih vojakov. Slovesnost se je pričela že v sredo s slovesno mašo, ki jo je daroval bivši tržaški škof dr. Angel Bartolomasi. Imel je na navzočje ognjevit patriotični nagovor. Romanija grobove so se udeležili med drugimi tudi vojvoda Aosta in Mussolini, ki je prišel iz Rima do Vidma v zrakoplovu. Od 10.—12. ure jutraj, ko se je na Krasu vršila slovesnost, so bile v Trstu zaprte vse prodajalne in vsi uradi. Mesto je sicer v zastavah, toda tistega navdušenja, kakršnega smo bili vajeni ob takih patriotičnih prilikah pri Tržičanih, ni bilo nikjer opaziti; lahko se reče, da se je teh slovesnosti udeležil le bolj uradni svet, a Trst je bil odsoten. Kogar teži vedna skrb, če bo mogel jutri zaslužiti vsakdanji kruh sebi in družini, tega je težko pripraviti do tega, da bo vpil vedno »evviva«. In v takem položaju je danes večina Tržičanov. Kaj so tržaški Lahi priča-

kovali od Italije! Danes pa tako razočarane! Površen opazovalec ali pa bralec nacionalističnih listov seveda ne bo tega opazil, toda kdor govori s Tržičani, ta se kmalu uveri, kakšno razpoloženje vlada med njimi in to med pronesanimi Italijani. Tako se sliši n. pr. peti v italijanskih krogih: »O Italia, o Italia del mio cuore, che sei venuta a strangolarci.« (O Italija, mojega srca, ki si prišla nas zadavit.) Take in še hujše izjave iz ust takih Italijanov, ki niso mogli dočakati »rešitve«, se slišijo vedno pogostejše. »Trst so uničili in ni mu več rešitve,« to je stalen refren vseh pogovorov v vseh tržaških krogih. — Mislilo se je, da poseti Mussolini ob tej priliki tudi Trst in poda kakšno zjavo glede zboljšanja gospodarskih razmer. Toda ni ga bilo in ga ne bo. Slovesnosti bodo sicer trajale še tri dni, a on se je takoj vrnil nazaj v Rim. Mnogo se ugiba v Trstu o vzroku, zakaj ni prišel v Trst. Pravijo: ali je prepri med fašisti tako nevarna, da je njegova navzočnost v Rimu potrebna; ali pa ni zato prišel, ker ni mogel dati Tržičanom za bodočnost nobenih obljub in zagotovil, ker jim njihovih želj in zahtev ne more ali noče izpolniti. Bodisi kakor hoče, eno je gotovo, da Tržičani danes vedo, da Trstu od te strani ni pomoči in da od samih lepih besed in veselic nihče ne more živeti. — Tudi senat se je slovesno spomnil tega dogodka. Predsednik Tittoni je imel slavnostni govor, iz katerega pa hočemo samo eno točko omeniti: Poročali smo že o polemiki med Francozi in Italijani glede porazov pri Kobaridu in bojev pri Piave. Citateli se gotovo spominjajo, da so Francozi malo spoštljivo govorili o italijanski armadi in trdili, da so oni Italijo rešili. Tega mnenja je tudi francoski generalni štab z maršalom Fochem na čelu. Z njimi je polemiziral in jim ugovarjal ital. general Cadorna. (Mimogrede bodi omenjeno, da je te dni it. vlada ukazala Cadornovim častilcem, da naj bodo tihi, kar je zelo osupnilo vso javnost.) Tittoni je čutil torej potrebo v svojem slavnostnem govoru rešiti čast italijanske armade s tem, da je navedel dogodek iz l. 1792, ko so Francozi bežali pred Nemci. Ko so se ustavili, so se pa postavili Nemcem v bran in jih potolkli: Kakor italijanski vojaki na Piave. »Nihče ne more odreči torej njim in njih voditeljem zasluge, da so se ob Piave ustavili in branili.«

Drugo letno poročilo

ŠKOPIJSKEGA DRUŠTVA ZA VARSTVO SIROT V LJUBLJANI ZA LETO 1922.

(Sestavil Fran Lavtižar.)

Nameravali smo izdati za leto 1922 obširno letno poročilo o društvenem delovanju za leto 1922 z imenikom društvenih članov in dobrotnikov društvenega sirotišča sv. Jožefa v Št. Vidu nad Ljubljano. Vsled visokih tiskarskih stroškov in pomanjkanja sredstev smo morali to misel opustiti in se omejiti na to, da podamo društvenikom in dobrotnikom v glavnih potezah obračun o društvenem delovanju v preteklem letu.

I. Namen društva.

Namen društva je vsestranska skrb za sirote in zanemarjeno mladino. V doseg tega namena ustanavlja in vzdržuje lastna sirotišča in zavode (Mladinske domove), sprejema sirote in zanemarjeno mladino v svoje zavode, jo oddaja v vzgojo krščanskim družinam in dobrodelnim zavodom, kakor tudi v uk in k rodelstvu, jo nadzoruje ter ji daje pravno varstvo. Potrebna denarna sredstva si društvo pridobiva z doneski svojih članov, nabiranjem darov, z volili, zbirkami, podporami, itd.

Društveniki.

Društveni člani so: a) ustanovni (100 dinarjev), b) redni (letno od 5—100 Din), c) podporni, ki podpirajo društvo z dovoljnimi doneski.

Društvo je štel v letu 1922: 29 ustanovnih, 195 rednih in 166 podpornih članov ter 80 dobrotnikov društvenega sirotišča sv. Jožefa v Št. Vidu n. Ljubljano.

Račun za leto 1922.

V letu 1922 je imelo društvo 863.228,52 kron stroškov. V pokritje stroškov so prispevali: a) ustanovni člani 10640 K, b) redni člani 16.787,40 K, c) podporni člani 61.732,609 K, d) svojci sirotiških gojencev 42.099 K, e) odsek za zaščito dece in mladine v Ljubljani za drž. oskrbovance 279 tisoč 368,04 K, f) odsek za javno pomoč za drž. oskrbovance 41.600 K, g) mestna občina ljubljanska za mestne otroke-sirote 90 tisoč kron, h) Kranj. Slov. Kat. Jednota v Ljubeti po svojem zastopniku č. g. župniku Ažbetu 181.680 K, i) č. g. župnik Turk iz San Franciska 32.550 K in j) Višji šolski svet v Ljubljani s podporo 34.000 K.

Z velikodušno podporo ameriških rojakov nam je bilo omogočeno, da smo mogli podpirati večje število bednih sirotnih družin v bivši Kranjski, Stajerski in Primorski. Na Kranjskem je prejele podpore 214, na Stajerskem pa 27 družin, ki štejejo skupno 114 vojnih in 60 drugih vdov s 453 vojnimi in 382 nevojnimi sirotami. Poleg tega več revnih družin vojnih invalidov, nekaj siro-

mašnih družin in pa 99 posameznih popolnih sirot.

Pa tudi iz lastnih sredstev smo po možnosti podpirali posamezne sirote v zavodih in po družinah z denarnimi podporami, kakor tudi z obliko in obutvijo. V več slučajih smo posredovali oddajo sirot v dobre družine, v mnogih slučajih pa smo pomagali z navodili, dobrimi nasveti in pisanjem prošnji.

Blagajniški promet društva je znašal 1.672.404,93 K. Društveno blagajno teži še znaten dolg iz prejšnjih let.

Računski zaključek za leto 1922 je bil odobren na društvenem obnem zboru dne 12. aprila 1923.

IV. Društveno deško sirotišče sv. Jožefa v št. Vidu n. Ljubljano 1. 1922.

Zavod je štel dne 31. decembra 1922 64 gojenecv. Med temi a) popolnih vojnih sirot brez staršev 11, delnih vojnih sirot brez očeta 21, b) nevojnih sirot brez staršev 5, brez očeta 3, brez matere 6, c) nezakonskih 13, d) nesirov 5. Med njimi je bilo: 5 zdravih, 11 bolehnih, 4 pohabljeni. Po starosti: 4 letni 4, 5 letna 2, 6 letni 3, 7 letni 4, 8 letnih 8, 9 letnih 13, 10 letnih 12, 11 letnih 7, 13 letnih 4. Po rojstvu: 40 iz bivše Kranjske, 6 iz Štajerske, 2 iz Hrvaške, 16 iz Goriske. Vzdrževalni otrok: Škofijsko društvo za varstvo otrok brezplačno 15, proti delnemu povračilu oskrbnih stroškov 13, skupno torej 28, odsek za zaščito dece in mladine v Ljubljani 36 otrok.

Tekom štiriletnega obstoja je bilo v sirotišču 153 otrok. Izmed teh je zapustilo zavod 89 otrok in sicer: 30 se jih je oddalo v nadaljnjo oskrbo poštenim družinam, 39 roditeljem oziroma svojem, 13 begunčkov se je vrnilo na svoje domove, 2 je sprejel škof. zavod sv. Stanislava v št. Vidu, 2 Marijanišče v Ljubljani, 1 državno vzgajališče in 1 drž. zavod za gluhoome v Ljubljani.

Skupni stroški za vzdrževanje sirotišča so v preteklem letu presegali svoto 700 tisoč kron. Vselej stalno naraščajoče draginje se mora potrebnost za leto 1923 preračunati na 950.000 K.

Prevoz judenburških žrtev in kosti Ivana Endlicherja.

Odbor prosi vsa društva, organizacije, zveze, korporacije itd., ki se nameravajo polnoštevilno ali po deputaciji udeležiti pogreba naših narodnih mučnikov, da odboru na naslov: dr. Tone Jamar, Češterova ulica 5 najkasneje do 31. maja prijavijo svoje udeležbo, da se morejo pravočasno zdelati podrobnosti žalnega spreveda.

Izkop v Judenburgu in v Gradcu se neprekinjeno vrši dne 29. maja. Prihod vlaka s krstami v Maribor je določen na 31. maja. Slovesen sprejem v svobodni domovini je v Mariboru dne 31. maja ob 4. popoldne. Dne 1. junija odpelje osebni vlak, ki odhaja iz Maribora okoli 10. popoldne, žrte proti Ljubljani, kamor dosepejo še isti dan. V soboto, dne 2. junija so krste z zemeljskimi ostanke naših narodnih žrtev postavljene na mrtvaški oler v Narodnem domu, kamor ima občinstvo prost dostop od 9. ure dalje.

Točno ob 3. popoldne istega dne se začne premikati žalni sprevod po Aleksandrovi cesti, Dunajski cesti, Sodni ulici, Komenskega ulici, Vidovdanski ulici, Abadževi cesti, Martinovi cesti na pokopališče k sv. Križu.

Vse one gospode, katerim je odbor dostavil sabiralne pole, prošimo, da pole — tudi prazne — vrnejo neprekinjeno do 31. maja t. l.

Ker odboru niso znana vsa imena in naslovi rojakov bivšega 17. pp., ki so bili po prekem sodu leta 1918 v Judenburgu obsojeni na smrt, odnosno na dolgaletno ječo, a pozneje pomiloščeni, jih prosimo tem potom, da svoje naslove prijavijo in da se po možnosti udeležijo pogreba sotrpnikov, katerim je bila usoda krutejša in jim ni dovolila, da bi doživeli dan svobode.

Občine in postaje ter različna društva ob rogi južne železnice opozarjamo na ta spored prevoznih dispozicij in jih ponovno prosimo, da xirede žrtvam najsvetljenejši sprejem. Pozabimo na dveje skrbi in združimo svoja srca v močan slamen hvalečnosti do borcev za našo svobodo, hnovino prisego, da bočemo čuvati in braniti to, kar je zgrajeno na potokih naše krvi!

PROGRAM

škopa in prevoza judenburških žrtev v domovino.

9. V. Ob 6. zvečer izkop žrtev v Judenburgu in prepeljava istih na Judenburški koledvor.

10. V. Odhod vlaka z žrtvami ob 5. zjutraj z osebnim vlakom. Prihod v Gradec ob 9. uri dop.

— Ob 11. dopoldne uvačuniranje pokojnega Ivana ENDLICHERJA v vagon judenburških žrtev. — Odhod vlaka (tovornega) z mrliča iz Gradca proti Mariboru. Prihod v Maribor ponoči, eventualno proti jutru.

[Za slučaj, da vožnja mrličev s posebnim vlakom ne bi bila dovoljena, odpeljejo se judenburške žrte dne 30. V. 1923 ob 6.16 s tovrnim vlakom iz Judenburga direktno v Maribor, kamor dospo 31. maja dopoldne.

Zemeljski ostanke Ivana Endlicherja se v tem slučaju odpravijo dne 30. maja popoldne v posebnem vagonu s tovrnim vlakom do Maribora, kamor dospo 31. maja zjutraj oziroma dopoldne. V Mariboru se douvačunirajo v voz judenburških žrtev.]

V. Zahvala in prošnje.

Na društvenem obnem zboru dne 12. aprila t. l. je bila izrečena vsem društvenikom in dobrotnikom sirotišča, zlasti pa velikodušnim ameriškim rojakom, v imenu društva kakor tudi v imenu oskrbovanih sirot najiskrenejša zahvala in tisočeri: Bog plačaji!

S posebno hvaležnostjo se spominjamo tudi blagih ranjkih, ki so se spomnili našega sirotišča v svoji poslednji volji. To so:

1. č. g. dr. Josip Gruden, stol. kanonik v Ljubljani, ki je vse svoje imetje zapustil sirotišču, katerega je on ustanovil; 2. g. Marija Košak; 3. gđč. Minka Lampič; 4. g. Janez Kosec.

Naj so prejeli za dobra dela, ki so šla ž njimi, obilno plačilo iz rok Najvišjega zaščitnika sirot!

Vsled sklepa obč. zbora se obrača društvo do svojih članov, podpornikov in dobrotnikov s prošnjo, da ohranijo svojo naklonjenost sirotam tudi v prihodnje ter jim pridobivajo še novih prijateljev in podpirateljev. Podpore, milodare, denarne zbirke, obleke, obutev, živila, vsak najmanjši dar bo hvaležno sprejelo: »Škofijsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani (Mestni trg 8-1)« ali pa »Vodstvo sirotišča sv. Jožefa v št. Vidu nad Ljubljano.«

Tisti pa, ki je rekel: »Karkoli ste kateremu izmed mojih najmanjših bratov storili...« naj po priprošnji naših sirot bogato blagoslovi darove in darovalce!

V Ljubljani, v mesecu majniku 1923.

Odbor:

Ig. Nadrah, predsednik; Fran Lavtžar, podpredsednik; dr. Ivan Stanovnik, tajnik; dr. Fran Perne, blagajnik; Janko Brejc, Josip Beršnar, dr. Gregor Pečjak, Alojzij Stroj, Fran Sušnik, dr. Fran Ušeničnik, Albin Zajec, odborniki.

Nadzorstvo:

Janko Barle, predsednik; Anton Čadež, Janko Petrič, člana.

31. V. Po zacinjenju se vagon primerno okraši. Ob 4. popoldne svečan sprejem žrtev na koledvoru. Sprejema se udeležje — poleg zastopnikov odbora iz Ljubljane — mestna občina mariborska, politične in vojaške oblasti, kulturna in prosvetna društva mariborska.

1. VI. Ob 10. dopoldne odpelje vlak s krstami proti Ljubljani, kamor dospo okrog 15. ure. — Izkop v Judenburgu prisostvujejo trije zastopniki glavnega odbora, ter spremljajo krste od Judenburga do Ljubljane.

2. VI. Ob 6. zjutraj se krste na ljubljanskem glavnem koledvoru izvagonirajo in prepeljejo v Narodni dom, kjer se položijo na mrtvaški oder.

VOJAKOM IN ČASTNIKOM BIVŠEGA 17. pp. ki se udeležijo pogreba narodnih žrtev naznanja odbor da je kot zbirališče zanje določen restavracijski vrt hotela »Lloyd« (Sv. Petra cesta) ob času obeda.

Novi zakon o ustrojstvu armade.

Novi zakonski načrt o ustrojstvu armade, ki ga je ministrski svet že odobril in bo te dni predložen parlamentu, predvideva, kakor smo že poročali, trajanje službene dobe od 21.—50. leta starosti. V slučaju vojne se morejo poklicati v službovanje tudi že 18 letni mladeniči, za službo v zaletju pa pridejo v tem slučaju v poštev še možje od 50. do 60. leta starosti. Aktivna službena doba traja 18 mesecev, olajšave glede službene dobe pa priznava zakon dijakom, prvorojencem v zadrugah in samcem, ki morajo sami obdelovati zemljo in skrbeti za starše.

Plače častnikov se dele na osnovne plače in na položajne, h katerim pride še stanarina eventualne draginjske doklade. Vojvoda in admiral bi imela letne plače 96 tisoč Din in doklade za slugo in konja. Osnovne plače častnikov se dele na 10 stopinj in sicer od 3590 do 14.000 Din. Osnovne plače narednikov in istovrstnih šarž se tudi dele na 10 stopinj in znašajo 2500 do 8760 Din letno. Osnovne plače podnarednikov in istovrstnih šarž imajo tudi 10 stopinj in sicer od 2640 do 7500 Din. Osnovne plače redovov in kaplarov prvega razreda znašajo 120 oziroma 360 Din.

Položajne plače oficirjev obsegajo 9 stopinj in sicer prejema armadni poveljnik 48.000, divizionar 42.000, polkovnik 30.000, podpolkovnik 12 tisoč, major 9600, kapetan prvega razreda 7200, kapetan drugega razreda 5400, poročnik 4200, podporučnik pa 3000 dinarjev.

Stanarina znaša za višje častnike do polkovnika vstevši 3600 Din, od polkovnika nižje do poručnika pa po šarži 2100, 1570 in 1200 Din. Za narednike je določena stanarina od 840 do 1200 Din, za ostale podčastnike pa 720 do 840 dinarjev. Z ozirom na velikost garnizij se stanarina lahko tudi zviša in sicer se dele garnizije v tem oziru na tri razrede: v prvem znaša stanarina lahko 30 odstotkov več, v drugem 20 odstotkov, v tretjem pa 10 odstotkov. Poleg navedenih prejemkov dobivajo vsi častniki brez razlike letno 9600 Din za nabavo obleke in opreme ter prispevek za slugo.

Poravnajte naročnino!

Koroške novice.

k Aretacija jugoslovanskega državljan Koroškem. Kakor se nam poroča, je bil na binkoštno soboto na svojem rojstnem domu v Borovljah aretiran od tamošnjega orižnišča g. Anton Borovnik iz ugledne Borovnikove družine v Borovljah. Tri leta so že potekla, odkar ni bil na svojem rojstnem domu in je zato šel za praznike obiskat svoje. Borovnik je ugleden trgovec z orožjem v Zagrebu, tudi njegov oče, splošno spoštovan mož, ima puškarsko obrt. Komaj pa je stopil v domačo hišo, sta se že pojavila v hiši dva orožnika, ga aretirala in odpeljala v zapor v Celovec. Rekla sta mu menda, da je »velezdajalec«. Ni dvoma, da je bil Borovnik aretiran vsled brezvestne denunciacije zloglasnega Heimatsdiensta. Borovnik je pa jugoslovanski državljan, ker je optiral za Jugoslavijo. Pričakujemo, da ga v Celovcu ne bodo mrevcarili in da ga bodo takoj izpustili. Takih »velezdajalskih« afer na Koroškem nam je dosti in če Nemci trpinčijo avstrijske slovenske državljane, ne bodo še našli. To bomo že še poskrbeli.

k Črna pri Prevaljah. Malo se sliši od nas Črnjanov, gospod urednik. Vzrok temu je, ker smo od treh strani obiti s plankami. Tako so ob volitvah pisali letaki »rdečkarjeve«. Toda klub temu živimo in doživimo marsikaj, kar na ostalem svetu ni mogoče. Dne 28. maja 1923 bo minulo štiri leta, od kar je slavni 40. pešpolk v krvavi bitki zavzel našo vas. Polk bo proslavljal to zmago v Ljubljani na slovesen način. Tudi mi zavedni Črnjani se hočemo ta dan spominjati žrtev, katere so padle 28. maja 1919 za osvoboditev Črne in s tem tudi Možiške doline. Žrtve so bile slabni narednik Hostnik in še trije drugi vojaki tega junaškega polka. Slava jim! — Dobili smo novega župana in z njim nov občinski odbor. Sramota za nas pa je, da sedi na občinskem stolu kot občinski svetovalec najzagrizenejši nemčur in strasten narodni nasprotnik kateri se je kot Volkswehrovec za časa nemške ofenzive v maju 1919 udeležil plenitve v župnišču in pri Krulcu. Tudi je sumljiv, da je streljal na naše vojake in ustrelil slabnega narednika Hostnika.

Merodajno oblasti vprašamo, ako so voljne preskrbeti, da se tega dičnega občinskega svetovaleca takoj razreši, ker ne trpimo izdajalcev v našem občinskem odboru, še manj pa da bi taki elementi sedaj imeli tako važne funkcije. Škandal je za nas in še večji za stranko katera ga je izvoila za občinskega svetovaleca.

Pri volitvah za narodno skupščino je ta dični občinski svetovalec kar skakal, ko je videl, da je tudi nemška skrinjica. Pristni sin štajerske slovenske matere iz »Priekijec« je pri nemški skrinjici pozabil, da je Slovenec in pripadnik rdeče stranke ter spustil kroglico mesto v 8 skrinjico, čujte, v 6. skrinjico. Delavci, zavedajte se, kakšnega zastopnika ste izvolili v občinski odbor. — Ako prav smo že čez polovico meseca maja, nas je 19. maja obiskal sneg, kateri pa ni napravil nikake škode.

Primorske novice.

p Nov predsednik goriskega tribunala. Italijanska vlada je v zadnjem času imenovala za predsednika goriskega tribunala novega moža: višjesodnega svetnika Brelicha. Za to osebno izpremembo v goriskem sodstvu ni bilo vidnega razloga. Že prvo delo novega predsednika je pa razkrilo, zakaj se je moral dosedanj predsednik Čechet umakniti. Brelich je namreč takoj prve dni po svojem nastopu odklenil slovenske tožbe in vsem goriskim sodnikom prepovedal, da bi še nadalje sprejemali slovenske vloge ter vodili razprave v slovenskem jeziku. Ker je slovenščina vse doslej vživala na goriskih sodiščih svoje pravice, je bilo treba novega moža, da jih je z eno besedo odpravil. Ker ogromna večina primorskega prebivalstva ne zna italijansko, si lahko mislimo, kako se bo našim kmetskim ljudem krojila pravica.

p Peljenska pošiljatev. Trgovec Alojzij Ferfelja v Trzinu na Primorskem je dobil te dni iz Trsta navidezno košarico črešenj. Ko so nekoliko črešenj odvzeli, so pa našli peklenski stroj skrbno pripravljen tako, da bi se moral pri odpiranju košarice užgati. Vselej vlage, ki je prihajala od črešenj, se pa vžigalice niso užgale in tako je nameravana nesreča izostala. Sodišče je takoj uvedlo preiskavo.

p Odlikovanje admirala Thaona di Revel. Kralj Viktor Emanuel je na Mussolinijev predlog podelil admiralu Thaonu de Revelu vojvodski naslov.

p Pretresljiva nesreča na istrski železnici. Na progi Test—Poreč je 24. maja zvečer na ovinku pri Levadah stročila s tira lokomotiva in se prevrnila po nasipu. 32 letni kurjač Anton Požar, ki je ravno nalagal peč, je padel v ogenj in našel tako strašno smrt. 44 letnega strojnika Benetića so izveliki izpod lokomotive še živega, a vsega oparjenega, ker je bila vsled nesreče počila parna cev. Prepeljali so ga z avtomobilom v žrsko bolnišnico.

Štajerske novice.

š Glasbena Matica v Mariboru nas opozarja, da se vrši njen pomladanski koncert že 2 in ne 6. junija t. l., kakor so pomotoma poročali nekateri listi. Med dru-

gimi se bodo pod vodstvom g. rav. Topića proizvajale Adamičeve skladbe »Ljubica«, »Slovenska pesem« in »Moravska narodna«, nadalje Michelnov »Atila in ribič«, Prochaskova »Moravska narodna«, Grečalinov četverglasni ženski zbor »V Pašči-ljesa« itd.

š Birma. Letos na binkoštno nedeljo je v mariborski stolni cerkvi birmoval g. škof dr. Karlin 1429 otrok. To je najvišje število, katero je dosedaj dosegel Maribor.

š Žrtev požara. Iz Maribora nam poročajo, da je 18 letni mehanik Karel Levart, ki je bil ob zadnjem požaru v avtogarazi Franzovega mlina težko ranjen včeraj v bolnišnici umrl.

š Pregledovanje pekarn v Mariboru. Mariborska policija je s sodelovanjem tržnega nadzorstva pregledala vse mariborske pekarn, da se prepriča o teži kruha in žemelj. Po vseh pekarnah so našli vse v redu, samo na Meljski cesti so nekemu peku morali konfiscirati celo peko kruha.

š Tatovi v vlaku. Vračajoč se iz Ljubljane v Maribor je g. Ivan Lubič med vožnjo zaspal v kupeju drugega razreda. Nepridiprav je to priliko izabil ter ukradel kovčeg, v katerem so bile razne stvari ter legitimacija za potovanje v Francijo. Sumi se, da se je to zgodilo na Zidanem mostu. Oskodovan je za 25 tisoč kron.

š Otroci ponesrečili. Ga. Roza Ozim je odšla na binkoštni podeljek od doma ter pustila triletnega sinčka samega brez vsakega nadzorstva na dvorišču. Fantček seveda ni mogel biti miren, splezal je na skladišnico drv, katera se je pa podrla in si je pri tem otrok zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

š Najdena krava. Dne 25. maja je policijski stražnik zapazil na Meljski cesti v Mariboru kravo, ki je brez gospodarja tavalala okoli. Kravo so odgnali v klavniški hlev. Lastnik naj se oglasi pri policijskem komisarijatu v Mariboru.

Izredni občni zbor Slov. planinskega društva.

Včeraj se je vršil v Kazinski dvorani izredni občni zbor S. P. D. v ta namen, da se je podala bilanca za l. 1922, ki na zadnjem obnem zboru meseca decembra ni bila še gotova. Podal se je tudi proračun za l. 1923 in se na kratko proslavila tridesetletnica obstoja S. P. D. Udeležba je bila vkljub neugodnemu vremenu še precej povoljna. G. predsednik dr. F. Tominšek pozdravi navzoče zlasti odposlanca Savinjske podružnice častnega člana g. Kocbeka. Nato prebere društveni blagajnik poročilo o bilanci. Iz njega posnemamo te-le postavke: Vsa društvena aktiva znašajo 387.260 Din, pasiva pa 83.748 Din. Lastna imovina je znašala 31. decembra 1921 243.956 Din. Med dohodki najdemo te-le postavke: Clanarina je znašala 16.726 Din, darila 2.184 Din, dohodki koč 187.696 Din, reziža 93.250 Din, odpisi od inventarja in stavb 70.410 Din. Iz proračuna spoznamo, da predvideni dohodki za leto 1923 znašajo 771.700 Din, izdatki pa približno ravno toliko. Med drugimi izdatki je za novo koč na Krvavcu proračunljeno 100.000 Din, za popravo koč 80.000 Din, za pota in markacije 7.000 Din. Po živahni debati glede kontrole oskrbnistva da predsednik v razgovor proračun za l. 1923. G. Defranceschi priporoča, naj S. P. D. prevzame v oskrbo koč na Mrzelnem studencu. Po živahni debati se sprejme proračun z dodatkom, da se poviša poviša postavka za koč na Krvavcu na 150.000 Din.

Pri točki »Proslava tridesetletnice« povdarja predsednik g. dr. Tominšek najprej, da S. P. D. nikdar ni svojih jubilejev šumno proslavljalo, ker take šumne proslave društvo nič ne koristijo. S. P. D. deluje tiho in mirno, take so tudi njegove proslave. Zato je osrednji odbor sklenil, da izda v spomin tridesetletnice album planinskih slik in svojih postojank. V njem se tudi zrcali tridesetletno društveno delo. Nato prebere g. tajnik kratek pregled delovanja S. P. D. tekom tridesetih let. Slednjic je predaval g. Janko Mlakar o svoji prvi turi na Triglav pred tridesetimi leti. Po predavanju so se vršile dopolnilne volitve, pri katerih je bil izvoljen za preglednika računov g. Frlic. Končno je občni zbor izrekel g. predsedniku zahvalo in ga v priznanje njegovih zaslug imenoval častnim članom S. P. D.

Na pomoč našim dijakom!

Ferijalni Savez ima plemenito nalogo podpirati s pomočjo javnosti in države dijake na poštinskih potovanjih: preskrbeti jim brezplačno prenočišča, ceno prebrano, znajano vožnjo, opozarjati jih na korist potovanja in s tem na lepoto naše ujedinjene domovine, dajati jim navodila za potovanja, zbližati jugoslovansko dijaštvo t. t. d. Na potovanjih naj se uči naše dijaštvo zemljepisja in zgodovine naše države. Delokrog ferijalnega Saveza se čimdaljebolj izpopolnjuje in je pritegnil k delu tudi profesorske

in učiteljske organizacije. — O delovanju Ferijalnega Saveza bomo javnost vedno informirali.

Mestno združenje Ferijalnega Saveza ljubljani je začelo s plemenito akcijo, postaviti v Bohinju zgradbo počitniške kolonije za revne in bolehne dijaške ljubljanskih zavodov. Ta zgradba, ki je že v delu zahvala mnogo žrtv. Zato apeliramo na javnost, da naj podpira moralno in gmotno to hvalevredno akcijo Ferijalnega Saveza.

Mestno združenje Ferijalnega Saveza v Ljubljani priredi v sredo 30. maja ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonije velik koncert, na katerem bo nastopil mešani pevski zbor ljubljanskih učiteljskih pod osebno vodstvom našega znanega skladatelja profesorja g. Adamiča. Nastopijo tudi trije solisti: gđica Sachsova (sopran), gđica Orlova (glasovir), gosp. Tomec (bariton). Koncert bo izredna prilika za Ljubljano in uživali bomo, kakor čujemo našo narodno pesem iz ust našega dijaštva. Natančen program in podrobnosti o koncertu na plakatih.

Ovčični dan mestnega združenja Ferijalnega Saveza bo v četrtek 31. t. m. Vsi brez razlike se odkupite s prispevki za zgradbo počitniške kolonije za revne in bolehne dijaške ljubljanskih zavodov. J. J.

Dnevne novice.

— Poslanci Jugoslovanskega kluba morajo v sredo brezpogojno biti vsi v Belgradu, kjer se vrši ta dan ob 9. dopoldne seja skupščine, v kateri se bodo izvolili člani v najvažnejše odseke.

— Začetek redukcije uradništva. Prve uradnike je reduciralo finančno ministrstvo. Iz službe so odpustili 9 uradnikov po § 76 srbijske službene pragmatike, 6 uradnikov pa so upokojili po § 70.

— Prtovč nad Železniki. Dr. Krekovo letno bivališče, 1010 m visoka podružnica župnije Selca nad Škofjo Loko, je dobila nov, železen zvon. Ta vesel dogodek je privabil lepo število ljudi pod vrh Ratitovec, ki so na izredno slovesen način obhajali inštalacijo zvona iz Jesenic. Na binkoštni ponedeljek je dopel v celem okraju znani general streljavec z možnarji, 74 letni Lovriček Hrovat (Žmitek) iz Železnikov z baterijo 10 možnarjev, odredil strelišče, poučil domače streljavece in komandiral z večjo roko izredno mogočno streljanje brez vsake nesreče celo popoldne, ko so vozili ovenčani zvon navkreber. V torek ob 4. zjutraj so zbudile salve neumornega Žmitka celo selško dolino. Krasno jutro, bujno zelenje, kakor jagneta bele snežne lise, kosi in pritrkavanje, ukanje in vesela pesem — Krekov dan na Prtovču! Po 9. uri je dospel g. župnik iz Selca s pevci, blagoslovil zvon in služil sv. mašo. General Žmitek je dajal ves čas izpred okna ob oltarju znamenje za strel. Gotovo dandanes ni slišati tako točnega streljanja nikjer več v Sloveniji, kakor je grmelo iz Prtovča v Krekovo jutro pod Žmitkovim vodstvom in vzbujalo pozornost med domačimi dolinci in zemlje lačnimi Italijani na bližnjih vrhovih. Po sv. maši se je oprijelo 100 močnih rok vrvi in v hipu je splaval zvon skozi lino. Poleg številnih sosedov in Železnikarjev so slavnosti sledili tudi 4 Kroparji, ki so čez Jelovico prilezli na Ratitovec, kjer že leži precej lesa za Krekovo koč. — Prtovčani žele v juliju in avgustu nedeljsko sv. mašo v svoji cerkvi. Kateri gg. duhovnikov, ki radi hodijo na gore in žele prenočiti na Krekovem Prtovču, bi hotel trpinom ustreči in jim prihraniti ob košnji težko pot v dolino, naj se priklasi č. župnemu uradu v Selcih ali pa Aljaževemu klubu (dekan univ. prof. dr. Srebrnič, sv. Petra c. 80 v Ljubljani). Ustregli bi Prtovčanom in sebi!

— Kongres Združenja jugoslovanskih inženjerskih in arhitektskih se vrši v Splitu v dneh 27. do 29. junija t. l. Za potovanje po železnici čez Brod—Sarajevo—Metković in dalje s parobrodom bodo preskrbljene običajne vozne olajšave. Za skupino, ki bi potovala po morju čez Baker, Šibenik (slap Krke) je najet poseben parobrod, s katerim se po skupščini nadaljuje izlet čez Dubrovnik do Kotora in odtod povrne do Bakra; pomorsko potovanje bo trajalo od 26. jun. do 2. julija — stroški s prehrano okoli 2 tisoč do 2500 Din. Prijave sprejema do 2. junija ing. Mencinger, Ljubljana, gradbena direkcija, od katerega dobe zanimajoči se člani podroben program.

— Ježica pri Ljubljani. Vojaška oblast namerava v kratkem zapreti vse ceste, ki vodijo mimo in blizu smodnišnice na Ljubljanskem polju. Posestniki, ki imajo tam svojo zemljo, so že prejeli legitimacije, brez katerih je dohod k zemljišču nemogoč. Proti tej neumestni odredbi je županstvo občine Ježica vložilo pri vojaški oblasti in pri pokrajinski upravi protest. Če misli vojaška oblast, da obstoji za smodnišnice kaka nevarnost, naj pomnoži stražo. Mimo smodnišnice vodi najkrajša cesta, ki veže Ježico z vzhodnim in južnovzhodnim delom Ljubljanskega mesta (bolnišnica) oziroma Mostami. Čemu tedaj zapirati to cesto, ki služi javnemu prometu že dalj časa nego ob-

stoje smodnišnice? V zmislu omenjene odredbe se poleg vseh poljskih potov zapre nadalje tudi cesta, ki spaja Ježico s sv. Križem (pokopališče) in kemično in klejno tovarno. Čemu vse to? Z legitimacijami se stvar gotovo ne bo obnesla. Vsak posestnik dobi samo eno legitimacijo, ki naj potem služi njemu oziroma njegovi družini kot propustnica za na njivo ali travnik. Za vsakega, ki samo nekoliko pozna kmetско delo na polju, je jasno, da je nemogoče, da bi hodili vsi hkrati na polje in zopet vsi hkrati domov, kakor se bo to moralo zgoditi, če obvelja ta odredba. In potem sitnosti, če kdo zgubi legitimacijo, kar gotovo ni nemogoče pri mnogovrstnem delu na polju! Bolje bi bilo, da gospodje, v katerih glavah se je porodil ta načrt za šikaniranje kmetškega ljudstva, nekoliko bolj in hitreje razmislija, kdaj bodo premestili smodnišnice z dosedanjega mesta. Če pa kljub vsem ugovorom vojaška oblast noče odnehati s svojo prepovedjo, na postavi k smodniščarjem za stražo vsaj take vojaške, ki bodo vsaj za silo zmožni našega govora. Toliko za danes.

— Udrženje jugoslovanskih inženjerskih in arhitektskih — Sekcija Ljubljana naznanja, da je IV. redni občni zbor preložen na soboto, dne 2. junija 1923 ob 16. uri popoldan v vsučilišč. dvorani, deželni dvorec.

— Občni zbor društva konceptnih uradnikov za Slovenijo se je izvršil večer ob veliki udeležbi članov, posebno z dežele. Iz vse debate se je čutilo ogorčenje zaradi sedanjega gmotnega in socialnega položaja upravnega uradništva. Društvo si je ponovno osvojilo svoje znane resolucije z zadnjega občnega zbora z dne 7. marca, posebno glede absolutne solidarnosti z ostalimi državnimi nameštenci in železničarji ter je nekatere poostri. Predvsem je sklenilo zaprositi nadrejeno oblast, naj se upravno uradništvo radi pomanjkanja sredstev oprosti v bodoče vsake reprezentacijske dolžnosti. Sklenilo se je izreči srbskim stavkujočim profesorjem svoje simpatije. Ugotovilo se je zadovoljstvo, da se za težnje upravnega uradništva zanimajo slovenski poslanci. Ugotovilo se je dalje, da je vlada na stavljenе resolucije sploh odgovorila, četudi ne popolnoma zadovoljivo. Sklenili so se v tem pogledu ponovni energični koraki. Novi odbor se je konstituiral sledeče: predsednik: vlad. svetnik Šporn, podpredsednik: vlad. svetnik Žužek, odborniki: policijski nadsvetnik dr. Mlekuž, okrajni glavar dr. Fišer, okrajni glavar dr. Karlin, vladni tajnik Mulaček, vladni tajnik dr. Karel Terstenjak, okrajni komisar Masič, okrajni komisar Velikonja, okrajni komisar Maršič.

— Šesttedenski počitniški kuharek tečaj za boljšo kuhno bo zopet letos na dr. Krekovi gospodinski šoli pri uršulinkah v Ljubljani, in sicer od 2. julija do 14. avgusta t. l., če se priklasi zadostno število udeleženk. Tečaj je v prvi vrsti namenjen gospodinjam učiteljicam; priklase se pa tudi lahko druge gospodinje. Pouk kuhe bo vsak dan, razen nedelj. Pričetek vselej zjutraj ob 8. popoldne bo vkuhanje sadja in zelenjavi in pa razna predavanja o gospodinjstvu. Pri izbiri jedi se bo oziralo na to, da jih pride čim več na vrsto in da bodo izbrane, da tako udeleženke temveč pridobijo na znanju kuhne. Ukovina znaša za ves tečaj 150 Din. Obed (4—5 hodov s 6—7 jedil) stane z režijo mesečno 800 Din, če udeleženke stanujejo zunaj zavoda. Lahko stanuje udeleženka tudi v zavodu, potem pa plača poleg zgoraj imenovane vsote za stanovanje in ostalo popolno oskrbo 540 Din mesečno. Če bi pa udeleženke želele manj izbranih jedil in manjše število hodov, bi se cena lahko sorazmerno znižala. Tozadevno željo lahko vsaka priklasenka izrazi ob priklasu, odločilo bo pa seveda mnenje večine. Gospodinje, ki se resno mislijo udeležiti tečaja, morajo naprej plačati ukovino 150 Din kot kavicjo, ki jo pa dobe vrnjeno v slučaju odstopa, če se odglase teden pred začetkom tečaja, da tako lahko druga vstopi na njih mesto, ali pa če same dobe namestnico. Priglasje sprejema vodstvo. Za event. pismeno pojasnilo je poslati poštino.

— Zanimanje za nemško narodno-socialistično organizacijo »Hackenkreuz« na Balkanu. »Grazer Tagespost« poroča po neki korespondenci z Dunaja, da so v zadnjem času ponovno prihajala na Dunaj razna odposlanstva iz balkanskih držav in iz bližnjega vzhoda na Dunaj, da se informirajo o stanju nacionalno-socialnega gibanja v Avstriji in na Bavarskem. Ta odposlanstva so baje Dunajčanom zatrjevala, da obstoji tudi v njihovih deželah veliko zanimanje za nacionalno-socialistični pokret, ki se vrši v znaku »Hackenkreuz«-a. Odposlanstva so baje tudi izrazila željo za ožjimi stiki z organizacijami v Avstriji in na Bavarskem. — Pa menda niso potovali člani »Orjune« na Dunaj?

— Priseljavanje v Ameriko. Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja: V Chicagu izhajajoči list »Hrvatski Glasnik« priobčuje v eni zadnjih številčk daljši informativni članek v katerem dokazuje, kako nevarno in brezuspešno je, če skušajo naši izseljenci priti v Zedinjene države preko sosednih držav, ko je določena kvota za našo kraljevino že izčrpana. Članek veli med drugim: »Mnogi naši izseljenci so, ker vsled izčrpane kvote niso mogli dobiti viza ameriškega konzulata za Zedinjene države, prosili in tudi dobili izseljeniški potni list za Meksiko ter so s tem potnim listom dopotovali v prepričanju, da se bodo s tem, da potujejo preko Meksike, mogli izogniti strogim priseljeniškim zakonom Zedinjenih držav. Taki izseljenci postajajo le žrtve strogosti teh zakonov. Kot primer navaja članek nastopno:

Nedavno je bilo v županijski ječi (County jail) v Laredo, ki leži v južni meji Zedinjenih držav proti Meksiki, zaprtih okoli 40 Bolgarov, ki jih je ujela straža Zedinjenih držav in ki so bili nato vsi vrženi v Bolgarijo. V imenovani ječi se nahaja tudi več izseljencev iz naše kraljevine, ki so hoteli priti v Zedinjene države nezakonitim potom. Pripomniti je še, da se morajo oni, katerim je uspelo priti na tak način v Zedinjene države, po ameriškem zakonu aretirati v dobi petih let in deportirati v oni kraj, odkoder so prišli. Zaradi tega se opozarjajo naši izseljenci na te slučaje in na posledice in škodo, ki jih čakajo, ako hočejo na tak nezakonit način prekoriniti mejo Zedinjenih držav.

— Uslužnost gledališke uprave je omogočila dne 16. t. m. uprizoritev opere »Čarostrelec« za vojaške ljubljanske garnizije. Izborna uspela predstava je dosegla popolnoma svoj namen: vzbujati razumevanje in ljubezen do umetnosti v priprostem vojaku, posebno v onem, kateri vsled oddaljenosti svojega domovja od večjega mesta ali vsled siromaštva še ni imel prilike videti slanih predstav. Komanda Dravske diviz. oblasti izreka tem potom gledališki upravi, vsem igralcem, igralcem, vodji in članom orkestra ter ostalim sodelovalcem, kateri so s svojim trudom in požrtvovalnostjo pripomogli k lepemu uspehu predstave svojo najiskrenejšo zahvalo in popolno priznanje.

— Osebnosti. Sekundarij dr. Dominik Dekleva je imenovan za asistenta kirurškega oddelka splošne bolnice v Mariboru. Dalje so imenovani: upravitelj Rajko Zwirn za upravnega višjega nadzornika in upravitelja v VII. činovnem razredu; adjunkt Kazimir Mulaček za upravnega nadzornika in upravitelja v VIII. činovnem razredu; upravitelj Franc Zajec, upravna oficiala Alojzija Turk in Emil Brajer za upravne višje oficiale v IX. činovnem razredu; upravna kancelista Franc Tretjak in Juro Tomažič in upravni asistenti Anton Manfreda, Hiacint Bukovic in Milan Florjančič za upravne oficiale v X. činovnem razredu; upravna praktikanta Jožef Šušteršič in Bogomil Zganjar za upravna asistenta v XI. činovnem razredu; pisarniška pomočnica Ivanka Kovač za pisarniško oficiantko — vsi na dosedanjih službenih mestih. — Vladni svetnik dr. Aleksander Kusy je na lastno prošnjo trajno upokojen. — Premeščeni so: provizorni vladni kancelist Jakob Počkaj od okrajnega glavarstva v Celju k okrajnemu glavarstvu v Murski Soboti; okrajni komisar Matija Malešič od okrajnega glavarstva v Murski Soboti k okrajnemu glavarstvu v Črnomlju; okrajni komisar dr. Mirko Potočnik od okrajnega glavarstva v Črnomlju k pokrajinski upravi, oddelku za notranje zadeve v Ljubljani. — Imenovani so v stalež policijskih pisarniških uradnikov za Slovenijo: za policijska pristava v IX. činovnem razredu policijska oficiala Ivan Senica pri policijskem komisariatu v Mariboru in Josip Strmšek pri okrajnem glavarstvu v Celju; za policijska oficiala v X. činovnem razredu policijska kancelista Franc Ramovš pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti in Anton Jurca pri policijski direkciji v Ljubljani — vsi na dosedanjih službenih mestih. — Višji agrarni zemljemerec II. razreda inž. Albin Zakrajšek in uradni sluga Anton Moškoteve pri predsedništvu pokrajinske uprave sta na lastno prošnjo trajno upokojena. — Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo pisarniške oficiale Alojzija Zapuška v Celju, Adolfa Bervarja v Celju in Ladislava Vončina v Kozjem za kanceliste preko sistemiziranega stanja in brez določenega službenega mesta. Pavla Pegan, pisarniška oficiantka okrožnega sodišča v Celju, je z dnem 31. maja 1923. na lastno prošnjo začasno upokojena.

— Gradnja parlamenta v Belgradu. Nova zgradba narodne skupščine hitro napreduje. Zidovje je skoroda dovršeno; sedaj se izvršuje osrednja kupola. Palača skupščine se gradi nasproti palači kraljevega dvora, ter ju bo ločil široki bulevar z nasadi. Zgradila se bo namreč veličastna ulica v polkrogu dvora in takrat se premesti tudi glavni vhod v konak na ono stran izpred parlamenta. V nadaljevanju zgradbe se je pričelo že s kiparskimi deli, ki naj krasijo zunanje lice zbornice. Gradbeno ministrstvo je pozvalo pretekli teden komisijo, da je izdelala načrt natečaja za skulpturna dela ter proračun za ista. To komisijo so tvorili delegati strokovnih organizacij jugoslovanskih in delegati gradbenega ministrstva. Razpiše se konkurenca za 31 večjih skulptur. Potom strokovnih organizacij se je priklasil 30 kiparjev k sodelovanju, med njimi vsi najboljše naši kiparji. Način predvidene konkurence je za umetnike ugoden in omogoča široko udeležbo, obenem pa bo dana možnost doseči kar najboljši umetniški rezultat. Ko ministrski svet tozadevni proračun odobri, bo razpisan natečaj za skulpture z določenimi pogoji in termini. V ministrstvu se je sklenilo, da ostanejo člani razsodišča isti, kot so jih dirigirale organizacije na prvotni konferenci, in sicer: ravnatelj umetniške šole v Belgradu prof. Momčilo Zivanović, ravnatelj akademije umetnosti v Zagrebu prof. B. Senoa in umetn. konzulent Fran Tratnik v Ljubljani.

Organizacije pošljejo v kratkem svojim članom kipurjem, kateri so se priglasili, tozadevna širša pojasnila.

— Jugoslovanska Matična posla vse svoje podružnice, kakor tudi vse učiteljstvo, ki je prevzelo razprodajo tombolskih kart po deželi, da zaključijo razprodajo tombolskih kart najkasneje do nedelje, 27. majnika in nesko do tega dne določijo pokrajinskega odbora v Ljubljano. Istotako naj se obenem vrnejo tudi event. preostale karte, za kar se prav posebno uljudno prosimo. Pospešite razprodajo povsod in kjer morete, da dosežete uspeh kakršnega prireditelji sami niso pričakovali. Razglasite med ljudstvo, da smo med dobitke uvrstili nekaj praktičnih in zelo potrebnih knjig, kakor n. pr. naj-novejšo izdajo Slovenske kuharice in Praktičnega sadjarja, ki je tudi na novo izšel. Mislimo, da smo dali naši prireditvi s tem tudi praktičen značaj. Obenem se obrača akcijski odbor še enkrat in poslednjikrat na narodno občinstvo v Ljubljani s pozivom, naj se v večjem številu udeleži naše tombole. Razprodaja v obeh binkoštnih dnevih ni dosegla tistega uspeha, ki smo ga od Ljubljane pričakovali. Opozorjamo občinstvo na to, da se dobe tombolske karte naše književne tombole v Matični knjižarni na Kongresnem trgu, nadalje v Novi Založbi nasproti kavarni »Zvezda«, v Tiskovni zadrugi v Prešernovi ulici, v Učiteljski knjižarni v Franciškanski ulici in v trgovini Josip Vidmar, Pred Škofijo 19. Ljubljana. Obrnite s v teh zadnjih dneh na omenjene zavode in kupujte tombolske karte! — Akcijski odbor.

— Kongres Saveza železničarjev v Jugoslaviji. Dne 20. in 21. t. m. je v Zagrebu zboroval III. kongres Saveza železničarjev v Jugoslaviji. Razen delegatov Savezovih podružnic iz cele države so se udeležili kongresa tudi zastopniki železničarskih zvez iz Avstrije, Čehoslovaške, Bolgarske in delegat amsterdamske internacionale transportnih in prometnih delavcev. Kongres je razpravljal o dosedanjih prizadevanjih za izboljšanje železničarskega položaja in ugotovil, da so bili uspehi zgolj formalnega značaja, dejansko so se pa razmere železničarjev znatno poslabšale. Savez je moral predvsem odbijati napade na dosedanje pridobitve železničarjev: na pravico do stanarine, višino temeljne plače, pravico do vožnje i. t. d. Govorniki so dokazovali, da je položaj železničarjev v Jugoslaviji slabši nego vseh drugih delavcev, slabši celo nego položaj delavcev v Avstriji in Poljski. Sklenili so, da se izvede organizacija v svrhu sindikalnega boja za uresničenje železničarskih zahtev. V to svrhu stopi Savez v stik z organizacijami Glavnega delavskega saveza po vseh mestih kakor tudi z železničarskimi organizacijami vsega sveta. Savez bo v zvezi z vsemi obstoječimi organizacijami zasnoval skupno akcijo za izboljšanje gmotnega in socialnega položaja železničarjev. Kongres je dalje razpravljal o pragmatiki, delavskem varstvu, prometni in osebni politiki.

— Prošnja in poizvedovanje. Dotični gospod, ki je pretekli teden pred Binkošti poizvedoval v Ljubljani v Trnovem po gospej Alojziji Kocmur rekoč, da nosi važna poročila o njenem bratu, ki baje služil v legiji, se vlijudno prosi, da se osebno zgleda v Ljubljani, Rožna ulica 13-II. pri družini Lenarčič v svrhu natančnejših informacij. Ker gre tu za osebo, ki se smatra že za zdavnno umrlo, je vsaka tozadevna vest za nas velikega pomena. Vsi stroški, ki bi bili v zvezi z eventualnim potovanjem, bodo gospodu poplačani. V slučaju, da je dotičnemu gospodu nemogoče priti osebno, naj blagovolji poslati svoj naslov na zgornji naslov družine Lenarčič.

— Cerkevni rop v Adlešičih. V noči na 20. maja 1923 so zlikovci vlomili v Marijino kapelico v Adlešičih in ukradli 4 različne prte. Roparji so v isti noči vlomili tudi v kapelico Sv. Florijana v Adlešičih in odnesli iz nje dva prta.

— Orožnik orožnika okradel. Na Tušebnem pri Mokronogu je bil nastavljen orožnik — mošamedanec iz Bosne. Dne 24. majnika je izginil vzešši s seboj puško in 150 patronov, potem ko je vlomil v blagajno orožniške postaje in vzel svojemu tovarišu boljše obleko.

— Tatvine in vlomi. Posestniku Ivanu Mravincu iz Selčjega Sela je bilo ukradenega perila in drugih reči v vrednosti 6380 K. — V Preserju so vlomili obiskali gostilničarja Janeza Šarca in mu odnesli 2 para čevljev in več knjig, med njimi tudi dr. A. Ušeničnikovo Sociologijo. — V Mrčnuh Selih pri Kozjem so odnesli vlomilci obleke, zlatnine in srebrnine v vrednosti 15.350 K. — Iz podstrešja Jožef Ivančiča v Zagorju pri Kozjem so odnesli tatovi perila in vrednosti 7950 K. — V Podsedri je bila ukradena Antonu Preskarju rjava obleka in ura, njegovemu bratu Francu pa rjava hlače. Škoda: 5700 K. — Tatovi so obiskali posestnico Marijo Dolžan v Radovljici in ji odnesli 2 ženski zlati uri, zlato žensko verižico, dve poslačeni ženski uri, poročni prstan z diamantom, ženski prstan s škarni M. D., dalje broče z diamantno iglo v podobi ribice, možko obleko in 80.000 K denarja. Dolžanovo so tatovi oškodovali za 580.000 K.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov. Tvrde Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg šte. 20, ter Aleksandrova cesta šte. 1.

Raznoterosti.

r Bombna eksplozija na vseučilišču v Varšavi. Dne 25. maja je eksplodirala v prostorih vseučilišča v Varšavi bomba, ki je smrtno ranila profesorja statistike Osenkowskega. Odrzela mu je obe nogi. Tudi večje število dijakov je deloma smrtno, deloma lahko ranjenih.

r Moderni Rim se vrača h krvavim igram. Nedavno so rimski listi poročali, da se uvedejo v Rimu prave španske bikoborbe, v katerih bo borilec bika zaklal. »Osservatore Romano« je nato objavil pismo kardinala Gasparrija z dne 23. oktobra 1920, v katerem je jasno in točno rečeno, da cerkev take borbe odločno obsoja in zelo želi, da se v omikanih deželah živim prizanaša. To ni imelo zaželjenega uspeha in te dni se je vršila v Rimu prva krvava bikoborba, ki je prisostvoval tudi Mussolini z več drugimi člani vlade. Ko je bik obležal v svoji krvi, so španski bikoborci odšli v ložo k Mussoliniju in mu poklonili svilen ogrinjalo in dragoceno pištolo. Naslednji dan se je Mussolini revanžiral z zlato cigaretno dozo. Tako se Mussolinijev Rim vrača h krvavim igram.

r Oporoka nadškofa dr. Kohna. Kakor znano, je volil olomuški nadškof dr. Kohn velik del svojega imetja zgradbi moravske univerze. Po pretratu so se vršila o tej zapuščini dolgotrajna pogajanja med češko-slovaško in avstrijsko vlado. Pogajanja so se končala s popolnim uspehom za Čehe. Volilo obstoji iz moravskih vrednostnih papirjev v znesku 692.000 čK, iz galiških vrednostnih papirjev v znesku 121.600 K, iz obligacije Kmetijskega kreditnega zavoda v Sibiriji v znesku 83.000 K ter iz avstrijskih vojni posojil v znesku 633.000 K. Po želji pokojnikovi ima vsa ta vsota pripasti Masarykovi univerzi brnski.

r Zobna operacija potom brezličnega brzojava. Odkar se je raba brezličnega brzojava razširila na ladjah, se pogosto zgodi, da manjše ladje, ki nimajo s seboj zdravnika, v nujnih slučajih prosijo zdravniške pomoči na velikih ladjah. Nedavno se je pripetil posebno zanimiv slučaj, da je zdravnik neke velike ladje potom brezličnega brzojava izdrl kapitanu neke 500 milj oddaljene majhne tovorne ladje — zob. Stvar je bila taka: Neke viharne noči je potrkal na vrata zdravnikove spalnice na parniku »America« uradnik ladijske brezlične brzojavne postaje in izročil dr. Woodu daljši radiogram. V njem je tožil kapitan neke tovorne ladje, da ga že pet dni neznano boli zob in si ne ve več pomagati. Dr. Wood si je dal potom brezličnega brzojava natančno opisati bolečih zob in nato odločil, da je treba zob brez-pogojno izdreti. Kapitan je to sam iskreno želel. Toda kdo naj izvrši to operacijo? Oglasil se je ladijski višji strojnik in izjavil, da hoče stvar poskusiti. Dr. Wood je dal vsa najnatančnejša navodila zaradi klešč in vsega ravnanja. Čez pol ure je dobil to-le brzojavko: »Zob srečno zunaj! Prisrčna hvala za izvrstno pomoč!«

r Avstrija prepevoda pridelovanje tobaka. Začasa svetovne vojne je bila avstrijska vlada dovolila, da sme vsak pridelovati tobak. Pridelovanje tobaka se je zelo razširilo in je postal ta pridelek za kmete še posebej znatnega gospodarskega pomena, ker so svojim delavcem dajali del mezde v tobaku. To postransko preskrbovanje s tobakom pa seveda zelo škoduje upravi tobačnega monopola, ki dela z izgubo. Sedaj je avstrijska vlada obnovila popolno prepoved za pridelovanje tobaka in določila visoke kazni za prestopke. Med kmeti je ta odredba vzbudila veliko razburjenja, češ, da bodo morali sedaj plačevati delavcem toliko višje mezde.

r Največja elektrarna na svetu. V Bar-Kingu (na zapadni strani Londona) so začeli zidati elektrarno, čije kapaciteta bo znašala 100.000 kilovatov. Kakor je posneti iz proračuna, bo stala ta zgradba 3 milijone funtov sterlingov. Ako bo treba, se bo elektrarna lahko razširila, tako da bo imela London največjo lektrarno na celim svetu.

r Slavnj pianist I. Paderevski biva poljski prezident. Je zaslužil od novembra do aprila na koncertih približno 460.000 dolarjev, torej več kakor vsak drug filmov igralec, pa tudi več kakor champion v boksu Dempsey. Paderevski ni skoraj pet let nobenega koncerta priredil. Ta čas je svoje moči porabil v osvoboditvi Poljske. Zdaj se je spet posvetil svoji umetnosti. Glasbeni kritiki trdijo, da ni njegova igra s tem prenehanjem nič trpela. Dvorane, v katerih prireja koncerte, so vedno razprodane.

r Indijanci tožijo ameriško vlado za odškodnino. Na zapadu Združenih držav živijo Indijanci rodu Sioux so vložili proti zvezni vladi tožbo za odškodnino v znesku 750 milijonov dolarjev. V tožbi trdijo, da so bili ogoljufani za 8 milijonov akrov zemlje vteveš gorovje Black Hills, v katerem kopljejo zlato.

oženjenim drž. nameščencem. Vseh stanovanj se zgradi približno 10.000, gradbeni stroški so proračunani na 600 milijonov Kč. Za to vsoto je finančno ministarstvo izdalo posebne gradbene srečke.

r Pojemanje židovstva na Češkem. »Jüdische Volksstimme« je dognala na temelju podatkov o ljudskem štetju, da se število Židov na Češkoslovaškem krči. Na Češkem se je zmanjšalo židovsko prebivalstvo za 7.15 odstotkov, na Moravskem pa za 7.91 odstotkov. Zanimivo je, da se je na Češkem najbolj skrčilo število Židov v krajih s češko večino, medtem ko je na Moravskem število židovskega prebivalstva najbolj padlo v onih okrajih, v katerih imajo večino Nemci.

r Od mrtvih vstala. Brata Hyž iz Podolja pri Prerovi sta odkorakala na bojišče 1. 1914 in od tedaj ni bilo o njiju ne duha ne sluha. O starejšem je prišlo pisanje, da je padel, drugega so pa pogrešali. Obe ženi ste se vnovič poročili in ena ima v novem zakonu že dvoje otrok. Lahko si mislimo, kako ste bili iznenadeni, ko sta se predzadnji ponedeljek oba za mrtva proglašena brata vrnila na dom.

r 10.000 vojni ujetnikov iz bivše Avstrije. »Neueigkeitsweltblatt« poroča, da je po besedah vrtnivšega se vojnega ujetnika na Mongolskem in v Mandžuriji še najmanj 10.000 vojni ujetnikov, bivših avstrijskih vojakov, ki se ne morejo napotiti domov zaradi velike daljave in pomanjkanja denarja.

Gospodarstvo.

Janko Jovan:

Naša industrija in tuji kapital.

Zdi se mi umestno registrirati izjavo voditelja angleške delegacije interparlamentarne trgovinske konference v Pragi Gershoma Stewarta napram uredniku Prager-Presse, s katero izjavo je hotel dokazati prijateljstvo Angležev do Čehov. Izjava se glasi: »Angleški kapital se interesira za Češkoslovaško; ako angleški kapital uvidi, da mu je dana ugodna možnost investicije tu, potem se bode tudi naš kapital stekal v vašo deželo.«

Registracija te izjave se mi zdi potrebna zaradi naših gospodarskih razmer in sicer zlasti radi različne sodbe o udeležbi tujega kapitala v industrijskih podjetjih v Jugoslaviji.

Ko smo pričeli živeti v Jugoslaviji, se je bolj kot prej obento, kako je bivša Avstrija v industrializaciji zastavljala slovaško ozemlje ter protežirala nemške dežele, le Češka je bila v tem oziru izjema, to pa naravno, ker so bili Čehi kulturno in gospodarsko toliko pred nami, da so mogli hoditi neodvisno svojo pot. Kar pa je bilo industrije pri nas, je bila z malimi izjemami v nemški posesti. Takoj po pretratu je v industriji še nekako šlo, ker ni bilo carinske meje med nami in Avstrijo. Ko pa se je jel srbski carinski zakon uporabljati tudi pri nas, je prišla industrija momentano v neugoden položaj ter se je pokazala potreba organiziranega dela za zboljšanje razmer. Ta potreba pa je, kar je povsem naravno, izzvala stremiljenje po nacionalizaciji industrije, ki jo je tudi naša narodna vlada krepko podpirala. Da je bila izvršena nacionalizacija včasih na nekoliko revolucionistični način, je bilo za tisti čas umevno, dosežen pa je bil vendar končni efekt, da je industrija v Sloveniji dobila narodno obeležje. Nova konstelacija naše države je sama po sebi zahtevala preorientacijo gospodarske politike v naših krajih. Da se ohranimo v naši pretežno agrarni državi, je bilo nujno potrebno mobilizirati za naše razmere ogromne kapitale v industrijo. Slovenski kapital je to tudi uvidel in se je po tej uvidevnosti tudi tako udeleževal. Smeri našega gospodarstva so bile povsem na mestu in vodilne na pravo stran. Prehod v industrijsko gospodarstvo sprva ni bil težak. Kmet se je med vojno splošno razdelil, in denar se je stekal v zadržane in druge denarne zavode. Naši denarni zavodi so bili še pred vojno razmeroma bogato založeni. Spominjam se, da je nekoč raniki dr. Krek velike uloge v denarnih zavodih imenoval naše uboštvo in imel je prav, kajti zbirati denar, to smo znali, a mesto, da se plodonosno uporabi, smo zalagali z njim dunajski banke, ki so financirale z našimi prihranki nemško industrijo. Z nacionalizacijo industrije pa je prišel čas, da naš denar postane temelj našega lastnega gospodarstva. Sam ta moment je neprecenljivega gospodarskega pomena.

Z nacionalizacijo industrije je bil šele napravljen začetek v gospodarski preorientaciji. Treba je bilo graditi dalje, in se je tudi res gradilo. Ustanavljala so se nova industrijska podjetja, že obstoječa pa se razvijala. Vzorčni sejmi pričajo najlepše, kak napredek smo dosegli v par letih. Do tu je šlo vse lepo: to so solnčne strani našega gospodarstva. V naših neurejenih državnih gospodarskih razmerah pa je bilo neizbežno, da se pojavijo tudi senčne strani. Devalvacija našega dinarja je zahtevala vedno večje imobiliziranje kapitala, neredni železniški promet je oteževal uspešni razvoj industrije. Ministrstvo trgovine in industrije, ki je po ključno varovati interese industrije, je izgubilo odločilno besedo v carinski politiki, katere se je polastilo finančno ministarstvo, ki

pa je videlo v njej v prvi vrsti fiskalne interese. Pokritje ogromnega budžeta se je prevladilo skoro izključno na trgovino in industrijo, katerima so se predpisovala neznosna davčna bremena ter se jima onemogočilo vzdržati tujo konkurenco, ne da bi v isti meri industrijo ščitilo z uvoznimi carinami. To so senčne strani v naši industriji, ki pa še vedno rastejo in jo spravljajo v občutno krizo. Zlostna konstelacija je, da posamezna industrijska podjetja odpušča delavce in omejujejo svoj obrat. In to pri nas, ki še davno ne bomo imeli toliko razvite industrije, da bi lastno potrebo sami krili. Deflacijska politika, kateri radi stvari same niti ugovarjati ne smemo, to krizo še povečava.

Denarna kriza, ki se je pojavila, je čisto nekaj naravnega ter je zrcalo našega gospodarstva in posledica vseh napak, ki so bile v gospodarski politiki napravljene. Zato pa te denarne krize ne smemo smatrati za nekaj prehodnega, temveč se je bati, da v doglednem času ne bode še odstranjena. Hujše kot druge gospodarske panoge mora to krizo občutiti industrija. Industrija rabi denar in sicer, čim bolj se razvija, tem več denarja, a naša industrija se nahaja vprav v stadiju razvoja. Čisto jasno je, da je v naši industriji investiranega še dosti tujega kapitala. Prav ta moment pa je dal v sedanjih krizi povod najrazličnejši sodbi o udeležbi tujega kapitala pri nas. Ne vem, koliko so vesti dnevnega časopisa o izjavah finančnega ministra in zastopnikov ministrstva trgovine in industrije avtentične, a iz njih doni, da prištevajo belgradska gospoda udeležbo tujega kapitala — naših podjetij vzrokom denarne krize. Utemeljuje jih s tem, da gredo ogromne svote v obliki udeležbe na dobičku in plač tujih nastavljenec iz države v tujino. Ali in v koliko se to v resnici vrši, je zelo težko dokazati, če pa je to tudi res, mislim, da je to naravni pojav, ker smo za upostavitve močne industrije iz lastnih sredstev v sedanjih razmerah vendar le še nekoliko preslabi.

Za objektivno presojevanje tega vprašanja se mi zdi edino merodajno prevdariti posledice, ki govorijo ali za ali proti. Da industrijo rabimo, in da se bode industrija morala še izdatno razširiti, menda nihče ne dvomi. Jasno je tudi, da sedaj še ne zadošča naš lastni kapital za industrijo, niti za one ne, ki jo že imamo. Ne preostane drugega, kakor, da moramo radi ali neradi pripustiti udeležbo tujemu kapitalu. Za presojo te trditve smatram za merodajno vprašanje, kaj je boljše, pripuščati tuj kapital in s tem pripuščati istok denarja na dobičku in del plač, a s tem zmanjšati uvoz industrijskih izdelkov v našo državo, ali pa zabraniti tujo udeležbo in uvažati tuje izdelke za naš denar. Bilanca bo brezdvomno, če se za slednje odločimo, za nas slabejša. Navedem samo en vzgled. Vzemimo, da potrebujemo manjša tekstilna tovarna strojev v vrednosti 2 milijona dinarjev. S temi stroji napravi letno najmanj za 10 milijonov dinarjev tekstilnih predmetov. Ker ima domač podjetnik kapitala le, da postavi potrebne objekte, dobi tuja, ki se udeleži s tem, da apotira v podjetje potrebne stroje. Recimo, da se vložena glavnica obrestuje s 25 odstotki, odide v inostranstvo le pol milijona dinarjev, da uvoz blaga iz inozemstva se zmanjša za polnih 10 milijonov dinarjev. Vrednost zaposlenja domačih ljudi v tovarni niti ne omenjam.

Udeležba tujega kapitala pri nas bi se dala nadomestiti le s specialnimi krediti Narodne banke v svrhu razvoja industrije. Ker pa Narodna banka ne le izjavlja, da novih kreditov ne bode dovoljevala, ker se je odločila za dr. Stojadinovičovo deflacijsko politiko, temveč je na področju Zagreba in Ljubljane preklecala celo okrog 300 milijonov že dovoljenega kredita, ne preostaja drugega kot ali demontirati obstoječe obrate, v kolikor jih domač kapital ne more vzdržati, ali pa pritegniti k udeležbi tuj kapital. Če bi bili mi finančno tako močni, da bi si lahko pomagali sami, potem gotovo ne bi bilo treba tuje pomoči, tako pa je pritožba radi udeležbe tujega kapitala pri naših podjetjih neopravičena.

Izjava Gershoma Stewarta sem omenil prav v podkrepitev svoje trditve. S to izjavo dokazuje Anglež prijateljstvo svoje dežele do Češkoslovaške, hoče reči, da bi angleški kapital, ki bi istotako bil na Češkem plodonosno investiran, pomagal dvigniti tam gospodarsko blagostanje. Ta izjava je bila na Češkem simpatično sprejeta, dočim se pri nas prav v istem času od strani vplivnih državnikov in javnih funkcionarjev vodi boj proti tujemu kapitalu.

r Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru združena z vrtnarsko, vinski, gradbeno in umetniško razstavo (od 15. do 26. avgusta 1923). Prijavni rok samo do 1. julija. Te dni so se razposlale prijavnice vsem industrijalcem in obrtnikom. Če kateri ni sprejel prijavnice, naj se nemudoma obrne na Upravo razstave, Maribor, Aleksandrova cesta 22, telefon št. 325. Opozorjamo vse razstavljalce, da morajo biti točno in razložno izpolnjene prijavnice vpslane razstavnemu odboru najkasneje do 1. julija t. l. Na po tem roku došle prijavnice se bo oziralo samo, če bo na razpolago dovolj prostora. Ker vlada v industrijskih kakor obrtnih krogih veliko zanimanje za to raz-

stavo, priporočamo vsakomur, da se pravočasno prijavi. Obenem s prijavnico naj se nakaže naplačilo s katerim se krijejo upravni stroški. Naplačilo se pri končnem obračunu za najemuino i. t. d. obračuna. — **Vinska razstava**, ki je lani krasno uspela, se tudi letos priredi, na kar opozarjamo vse vinogradnike, da se na to pravočasno prijavijo. — **Vrtnarska razstava**. Tudi letos so se vrtnarji priključili obrtnikom ter prirede na lanskem razstavnem prostoru svojo II. vrtnarsko razstavo, ki je že lanske leto, kot prva te vrste, vzbujala vsestransko pozornost. Opozorjamo na to razstavo vse vrtnarje! — **Gradbena razstava**. Gradbena stroka, ki pri nas skoraj popolnoma počiva, bo letos v večjem obsegu zastopana na razstavi. Razstavljenci bodo vzorci raznih novodobnih modernih zidov, ki omogočajo hitro in cenejšo gradbo hiš. — **Razstava** je vevlačna za vse ki nameravajo graditi, posebno pa še za razne gradbene zadruga posameznih stanov. Poleg domačih gradbenih podjetij se bo udeležilo razstave tudi več inozemskih podjetnikov z najnovejšimi modeli. — Vsa pojasnila glede razstave daje Uprava razstave v Mariboru, Aleksandrova cesta 22, telefon št. 325.

r Devizni trg. Na včerajšnji evriški predborzi se je dvignila naša valuta na 5.86. — V Zagrebu je bila tendenca v prostem prometu za vsa plačilna sredstva zelo slaba.

r Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 425—435 Din, ječmen 280 Din, oves 287.50 Din, koruza 255 Din, pšenična moka št. 0 655 Din, št. 2 600 Din, št. 5550 Din, št. 650 Din. — Tendence nespremenljive.

r Zvišanje poštah pristojbin v Romuniji. Romunija je s 15. majnikom zvišala poštne pristojbine za inozemstvo in to za 50 do 100 odstotkov. Za navadno pismo v Jugoslaviji je potrebna sedaj znanaka od 4 lejev in 50 bani, za priporočeno 10 lejev in 50 bani.

r Poljsko-češkoslovaške železniške konvencije. Poljska zbornica je sprejela in odobrila železniško konvencijo med Poljsko in Češkoslovaško glede prometa na železnici v Ciešinu in Sleziji.

r Zveza trgovcev išče posojila v inozemstvu. Zveza trgovcev namerava najeti v inozemstvu kratkoročno posojilo v znesku dva milijona švicarskih frankov. Tozadevno se je obrnila na finančnega ministra s predlogom, naj država garantira to posojilo.

r Stagnacija v vinski kupčiji v Češkoslovaški republiki. Pred nekaj dnevi so imele biti prodane na javni dražbi vinske zaloge iz vinogradov mesta Muhača. Dražbe se je udeležilo le par interesentov, ki so ponujali za liter vina smešno nizke cene, tako da se dražba ni izvršila. Sele po dražbi je prišla ponudba iz Slovaške in sicer za liter vina 2.50 č. K. Dasi je to pomenilo za mestno gospodarstvo precejšnjo izgubo, je bila vendar kupčija sklenjena. Tako je mesto Muhač s težavo spravilo vino v denar po nizki ceni, a ni kazalo drugače, ker so ondodni vinogradi i letos kar najlepše nastavili prihodnji vinski pridelek.

r Industrijska in obrtna razstava v Moravski Ostravi. V dobi od 16. jun. do 31. julija priredi mesto Moravska Ostrava v Češkoslovaški republiki industrijsko in obrtno razstavo v večjem stilu. Največji del razstavnega prostora bodea zavzemali zelo izpopolnjeni panogi, rudarstvo in železarstvo, kajti razstava se prireja v središču velikih podjetij te stroke. (Vitkovica, Mor. Ostrava, Olomuc, Opava itd.). Razstave se lahko udeležijo tudi razstavljalci iz tujine, v katero svrhu izdaja razstavljalni odbor posebna dovoljenja.

r Četrtna češkoslovaškega papirnatega denarja je krita z zlatom. Zaloga valut Bančnega urada se je zopet povečala za 100.7 mil. čK, tako da je znašala 15. maja 1329.5 mil. čK. Skupaj z nedavno za 1 milijon povečano zalogo dragih kovin v znesku 904 mil (od tega je bilo 789.7 mil. v lastnih zakladnicah in za 113 1/2 mil. čK zlata v Bank of England) tvori skupni znesek teh dveh postavk 2233.7 mil. čK ali četrtnino češkoslovaškega papirnatega denarja.

r Svetovni kongres za mlekarstvo. Svetovni kongres za mlekarstvo bo zboroval letos od 2. do 3. oktobra v Washingtonu, dne 4. oktobra v Philadelphiji in od 5. do 10. oktobra v Syrakusah. Na kongresu bodo predavali strokovnjaki za mlekarstvo vođe, obrt in higijeno s člega sveta. Med kongresom se bodo vršile tudi poučne ekskurzije. Za podrobnejše podatke glede vožnje i. t. d. se je obrniti na »World's dairy congress association«, 426 Star Building, Washington, D. C. U. S. A.

r Velesej v Padovi. Za posetnike velesejma v Padovi je dovolilo italijansko ministarstvo za trgovino, da se izdajajo vizumi na potne liste po nižjih pristojbinah v iznosu dveh zlatih lir mesto deset. Sejmske legitimacije, na podlagi katerih jim dovoli italij. konzulat v Zagrebu odnosno italij. delegat v Ljubljani vizum po nižjih pristojbinah se dobijo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

r Trgovska pogajanja med Svico in Češkoslovaško se bodo pričela v avgustu t. l. v Carihu.

r Bolgarski premogovniki. Produktja premoga na Bolgarskem je v znatnem razmahu. Po bolgarskih uradnih poročilih se je nakopalo pred vojsko na leto pol milijona ton, a danes znaša produkcija že poldrugi milijon ton. Opaziti je veliko aktivnost v

iskanju bogatih premogovih žil. Doslej je najvažnejši premogovnik v Perniku. Država je na vsi moč prizadeva, da bi v teh premogovnih jamah zboljšala produkcijo; v ta namen je izdala že več kot 100 milijonov levov. Samo najmodernejši stroji, ki se bodo rabili v premogovnikih, bodo stali 20 milijonov bolgarskih levov. Omenjeni stroji, naročeni v zavodih železarske družbe v Vitkovcih, imajo dospeti na Bolgarsko prihodnje dni. V kratkem bodo naročili stroje za briketiranje in podkopavanje plasti tudi za druge bolgarske premogove rudnike.

Ljubljanske novice.

Ij V proslavo izrednih jubilejev, ki jih v teh dneh praznuje naš prevzvišeni vladika, je tudi Cirilo društvo ljublj. bogoslovcev priredilo 24. t. m. slavnostno akademijo. Ob tej priliki je društvo kot dopolnilo udanostnih čestitk poklonilo svojemu nadpastirju in velikemu vzoru diplomno častnega članstva. Marijina družba bogoslovcev pa mu je izročila knjižico »Življenje sv. Gabrijela od žalostne Matere božje«, ki so jo ljubljanski bogoslovci prevleli na slovensko in jo posvetili svojemu nadpastirju.

Ij Imenovanje ulic in trgov v Ljubljani. V magistratni posvetovalnici je 25. maja zborovala enketa, katero je bil sklical predsednik stavbn. odseka občinski svetovalec dr. Breclj z namenom določiti smernice, kako naj se imenujejo nekatere ulice, ceste in trgi v Ljubljani. Na enketo, katere so se poleg župana dr. Periča, občinskih svetovalcev, članov stavbnega odseka, magistratnega ravnatelja dr. Zarnika udeležili tudi povabljeni zastopniki kulturnih organizacij dr. Lončar, dr. Mantuani, vladni svetnik Andrejka, dr. Mal in drugi, se je razpravljalo predvsem o smernicah, ki naj bodo merodajne pri imenovanju novih ljubljanskih ulic. Obč. svetovalec dr. Breclj je poročal, da je v mestu neimenovanih ulic in trgov 46. Velika anarhija glede orientacije vlada v Šiški in bodo šiskarji še posebej povabljeni, da bodo glede imenovanja ulic v Šiški obrazložili svoje težnje in zahteve. Dr. Lončar, dr. Zarnik in dr. Mal so naglašali, naj se ohranijo zgodovinska imena v Ljubljani. Obč. svetovalec dr. Lemež je povdarjal, naj se ozira na ljubljansko in slovensko zgodovino. Izogibati se moramo vseh takih imen, ki bi kazala kako klečeplazstvo, kakor je to bilo v avstrijskih časih v Ljubljani navadno. Dr. Lončar je povdarjal, naj se ulice ne trgaajo. Dr. Zarnik je povedal, da se neznano novico, da rajni ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar ni izvršil svojačnega sklepa občinskega sveta, po katerem naj bi se Dunajska cesta imenovala Wilsonova cesta rekoč: »Nič ne vemo, kako se bo š Wilson zasakal.« Dr. Mantuani je povdarjal, naj se občinski svet posebno ozira na stara zgodovinska imena, da bomo lahko svetu pokazali, da smo visoko kulturni narod in je opozoril, da slavni komponist Petelin (Gallus) v Ljubljani nima nobene ulice. Ko so se določile smernice o imenovanju novih ulic in o morebitnih korekturah sedanjih uličnih napisov, se je sklenilo nadaljevati enketo, na kateri se bo sklepalo o podrobnih nasvetih občinskemu svetu. Župan dr. Perič je izrazil željo, naj bi se posveti pospešili tako, da bo občinski svet v svoji redni seji meseca julija že lahko končno javno sklepal o vprašanju, ki je velike važnosti za kulturno središče Slovenije: Ljubljano.

Ij Ne odklonite cvetk, ki se vam danes ponujajo. Tehniška knjižnica — življensko vprašanje ljubljanske tehniške omladine — Vas prosi malega prispevka. To je edina strokovna knjižnica tukajšnje tehnike in je odvisna edino le od prostovoljnih prispevkov. Ako hočete, da se naša industrija osamosvoji tudi v pogledu strokovnih moči, darujte mal znesek za tehniško knjižnico!

Ij Olepsšava Ljubljane. V zadnjih dneh je začelo novo osnovano »Društvo za povzdigo mesta Ljubljane« postavljati po glavnem drevoredu in po tivolskem gozdu orientacijske tablice za pota na Spodnji Rožnik, Zgornji Rožnik, hotel »Tivoli«, restavracijo Bellevue, Strelišče, Večno pot itd. Tudi na Drenikovem vrhu smo zapazili tablico, ki kaže smer proti Kosezam in na Podutik. Tablice so jako lično izdelane v narodnih barvah, ter jih priporočamo v varstvo našemu občinstvu.

Ij Slovenska križanska ženska zveza opozarja svoje članice in prijatelje, da se udeležijo današnje popoldanske slavnostne predstave v dramskem gledališču na čast našemu vladiki.

Ij Slov. glasb. društvo »Ljubljana« bo imela svoj letni občni zbor v ponedeljek 28. t. m. ob 8. zvečer v »Ljudskem domu«. Opozorjamo na ta občni zbor posebno podporno člane, ki imajo pravico tudi do odborniških mest.

Ij Osrednji svet Vinoceljeve družbe vabi člane in članice vseh karitativnih društev, da se danes popoldnevske udeležijo slovesne službe božje presvetlega gospoda jubilarja knezoškofa dr. A. Bonaventura Jegliča ter nato sledeče poklonitve.

Ij Odbor za prenos judenburških žrtv in »Vana Endlicherja« nazonja, da ima od ponedeljka, 28. maja 1923 dalje svoje uradne prostore v pisarni

ni mestnega pogrebnege zavoda, Prečna ulica 2. Uradne ure vsaki dan od 4.—6.

Ij Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani opozarja še enkrat svoje p. n. člane na izredni občni zbor, ki se vrši v ponedeljek 28. maja ob pol 8. zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma«. Na dnevnem redu je: 1. poročilo ravnateljstva glede priklopnosti članov k bolniški blagajni trgovskega društva »Merkur« v Zagrebu, 2. raznošterosti. Z ozirom na to, da je ta izredni občni zbor velike važnosti, pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Ij Občni zbor »Društva ljubiteljev poljskega naroda« z običajnim dnevnim redom se vrši v ponedeljek dne 28. maja ob šesti uri zvečer v društveni sobi »Slovenske Matice«. Blagajnik bo sprejemal članarino.

Ij Himen. Poročil se bo danes v stolnici g. Alojzij Hartman, strojnik Jugoslovanske tiskarne z gđ. Kristo Gorjanc. — Obilo sreče!

Ij Zabavni večer priredi društvo »Soča« v soboto, dne 2. junija v hotelu »Tivoli«. Na sporedu je: nagovor, petje, godba, kupleti in komični nastopi. — Poznavajoč proizvajalce vsopreda, je izvrsten uspeh vseh točk vnaprej zagotovljen. — Odbor vabi na to vseskozi domačo prireditev svoje člane in prijatelje. Začetek ob 20. uri.

Ij Ljubljanski trg. Upeljava mestne mesnice je ugodno uplivala na mesne cene. Mesarji so bili prisiljeni, da konkurirajo mestni mesnici. Ustavilo se je nadaljno dviganje cen in tudi cene deloma znižalo. Mestna mesnica prodaja po 21 Din kg. Blago je dobre kvalitete in se občinstvo opozarja, da se v lastnem interesu v čim širšem obsegu poslužuje mesnice. Cene mesa pri mesarjih so sledeče: v mesnicah po mestu 25 do 28 Din, na trgu I. vrste 23 do 25, II. vrste 18 do 23, tretletina I. vrste 23—25, II. vrste 22; svinjina: I. vrste 30—35, II. vrste 25—30; trebušna slanina 38—39, riba in sal 40, ameriška mast 36, domača 43—45, šunka 45—56, koštrun 16, jagnjetina 20, kozlič 25 Din. Piščanci: manjši 20, večji 25. Divjačina in rib ni. Mleko 4—5, čajno maslo 75—80, jajce 1.25—1.50. — Špeceirsko blago: kava Rio 44, Santos 60, Portoriko 80, kristalni sladkor 27, v kockah 28, namizno olje 30, jedilno 22. Testenine I. vrste 21, II. vrste 13.50. — Moka št. 0 7.50—8, črna krušna moka 6, kaša 6.50, ješprenj 7.50, otrobi 2.50, koruzna moka 4.50, ajdova I. vrste 9, II. vrste 7, oves 3.50, koruza 3.25, fižol: ribničan 5.50, prepičar 6. — Glavna solata ko 10 do 12, kisa repa 2, kiso zelje 3.50, kg karfiol 10, šparglji 30, grah v stročju 9, luščen 20, čebula 3, česen 8, novi krompir 10 do 12. Cene zelenjave so v splošnem na ljubljanskem trgu izjemno glavne pridobitne sezije daleč pretirane.

Ij Kolesarjem! Policijska direkcija v Ljubljani razglasi: V zadnjem času se je zopet razpasla navada, da uporabljajo kolesarji različne gozdne pešpoti po Tivoliju, Rožniku, Drenikovem in št. šenskem vrtu za vožne ceste. Vsi kolesarji (tudi z motornimi kolesi), se opozarjajo, da je po teh pešpotih vsaka vožnja prepovedana in da bo v bodoče policijska direkcija proti krivcem kar najstrožje postopala. — Policijski direktor: Dr. Guštin I. r.

Prosveta.

pr »Narodne Galerije« 5. redni občni zbor. Iz poročila o zaključenem četrtem poslovnem letu »Narodne Galerije« povzemamo, da je vršilo društvo v najširšem obsegu svojo nalogo. Redno so se vršile skupne odločbe seje po enkrat mesečno, direktive dela in izvršitev predlogov so prevzeli odseki: finančni, razstavní, publicistični in propagandni. Prostori javne zbirke slovenske moderne v Kresljah so se prenovili in dali zbirki galerijsko obilježje; slikam so se preskrbeli novi okvirji; v zbirki so zastopana dela slovenskih mojstrov slikarjev in kiparjev: bratov Subicev, Petkovška, Franketa, Ažbena, Kobilčeve, Vesela, Groharja, Jakopiča, Sternena, Jame, Vavpotiča, Tratnika, Kosa, Bernekarja, Napotnika, Dolinarja in drugih. Rodi pomanjkanje prostora, se grafika, pastel, akvareli, risbe itd. niso mogle namestiti; »Galerija« si je letos začela nabavljati zbirko slovenske grafike. Galerijski intenter se je pomnožil za sledeča dela: 5 slik od Petkovška (olje), 1 slika od Santlja (olje), 3 slike od Jame (olje), 1 slika od Groharja (olje), 1 slika od Žmitka (olje), 2 slike od Sternena (olje), 1 slika od Strojca (olje), 1 plastika od Zajca, zbirka 46 listov radirank, litografij in lesorezov od Jakca, 12 lesorezov od Maleša; podarjene so bile: 1 slika od Kurza Goldensteina (olje), 1 slika iz Layerjeve šole (olje, bandero), 1 slika od Götzla (olje, bandero), 2 lesoreza od Gjurije; skupaj 78 del. — Tekom leta je izdala »Galerija« prvo svojo publikacijo: Slovensko moderno umetnost. I. slikarstvo v veliki obliki albuma, z uvodom dr. I. Cankarja in 27 reprodukcijami v heliogravnirni tehniki. Publikacija, ki stane za člane 25, za nečlane 35 Din, je v slovenski publicistiki prvovrstna pridobitev, ter ji bodo sledile plastika, grafika, arhitektura itd. — Uredil se je arhiv, ki izkazuje 362 števil. — Krona društvenega delovanja je bila prireditve historične razstave slikarstva na Slovenskem v dnevi avgusta in septembra na Srednji tehnični šoli. Ideja razstave, ki je bila predvidena gmočno z ogromnim stroškom in moralno le kot eksperiment za sistematično zbiranje in gojitve interesa za upodabljajočo umetnost preteklosti, se je izoblikovala v veliko dejanje izrazite revije slikarstva preteklosti na Slovenskem. Financiranje razstave je bilo prevzelo vodstvo ljubljanskega velešejma, nabiranje materiala in aranžiranje razstave pa je izvršil z največjo poštovitvostjo odbor, pri čemer so se znanstveni zavodi, korporacije in privatniki, kakor posestniki slik z podo radevolje odzvali in tako pripomogli k velikemu uspehu razstave, ki bo svoje sadove pravično mogla pokazati čele tekom let na podlagi

študija in interesa, ki ga je oživela oziroma vzbudila. Vstevši šolski obisk je posetilo razstavo ca 10.000 oseb; Umetnostno zgodovinsko društvo je priredilo 20 predavanj in vodstev po razstavi za vse sloje. — Težko odobrovo delo je bila skrb za nabiranje gmočnih sredstev za nakupe umetnin, za vzdrževanje galerije itd. Potrebe »Narodne Galerije« niso v nobenem razmerju z dohodki, kar gre na zovlaš današnjim razmeram, ki nacionalnim kulturnim prilikam v splošnem niso ugodne. Ustanovnih članov je na novo pristopilo pet; industrijalet g. A. Vodnik z 2000 K, veletržec g. L. Jelačin z 1000 K, veletržec g. A. Spitzer z 600 K, g. dr. Sagadin z 500 K in g. dr. J. Godnič z 500 K. Skupno šteje društvo 63 ustanovnikov, ki so vplačali 92 tisoč 850 K, rednih članov je bilo v 4. letu 147, ki so vplačali 7173 K. Utesnjeno v pri sob bivše Trg. zbornice v Kresljah, je odbor spričo konstantnih prirastkov umetnostnih del in bogaetga galerijskega materiala, ki ga je pokazala historična razstava stalno obravnaval vprašanje možne razširitve galerijskih lokalov; stanovanjska kriza je odgovarjala z neizprosno; vetol Kočljivo mrtvo točko je s krepko roko odstranil bivši pokrajinski namestnik in minister g. Ivan Hribar. Kot župan ljubljanski je bil ustvaril s svojo iniciativo začetek samostojne galerije upodabljajočih umetnosti; po mnogih letih mu je ideja galerije ostala nezmanjšana v misli in arcu in v 4. letu registrira odbor »Narodne Galerije« veliko narodno kulturno delo tega moza. To je ideja samostojne stavbe za »Narodno Galerijo«, ki jo je tudi realno podprl in izvedel; kajti edino po njegovi zaslugi upravlja danes odbor Stavbní fond Galerije v znesku okoli 650.000 Din. S pismom od 24. junija 1922 »Narodni Galeriji« je v znešenih besedah imenoval prvo svoje nakarilo v znesku 250.000 Din kvas, iz katerega zraste dom naši umetnosti. Na njegov poziv in posredovanje so nato vplačali znatne zneske sledeči: Prva Hrvatska štedionica, Zagreb, 125.000 Din, Wiltchnigg, Ljutomer, 50.000 Din, Franjo Zagar 37.000 Din, dr. F. Born, Tržič 25.000 Din, Ljubljanska kreditna banka 12.500 Din, A. Westen, Celje 12.500 Din, Vinko Majdič, Kranj 10.000 Din, D. Rakusch, Celje 6250 Din, Združene papirnice, Vevče 6250 Din, Vinko Avguštin, Celje 10.000 Din, Posojilnica v Celju 7500 Din, Franc Cerar, Domžale, 3750 Din, »Orient« d. d., Maribor 2500 Din, Anton Badl nasl. Maribor 3000 Din, Emerik Mayer Ljubljana 2500 Din, Ivan Kraker, Ljubljana 2000 Din, A. Globočnik, Železniki 1500 Din, Fr. Calcar in brat, Škofja Loka 1250 Din, A. Ulm, Zavrč 1000 Din, Rudolf Margheri, Stari Grad 750 Din, Trboveljska premogokopna družba 75.000 Din v državnem posojilu, Prometni zavod za premog, Ljubljana 12.500 Din. — Za te odlične zasluge ga je občni zbor soglasno imenoval za prvega društvenega častnega člana. Soglasno poimensko zahvalo je izrekel občni zbor tudi prijateljem društva, darovalcem za stavbní fond, novim ustanovnikom, predstvi in tajništvi ter vsem, ki so pripomogli k uspehi prireditvi historične razstave, tako posejevalcem slik in odsekom, ki so brezplačno žrtvovali svoj čas in delo, predvsem pa Uradu ljubljanskega velešejma za gmočni trošek. Občni zbor je končno imenoval »Zbornik za zgodovino in umetnost« za svoje oficioalno glasilo, izpeljal malo korekturo pravil in izvolil na novo z dvema izjemama stari odbor. Za predsednika: Ivana Zormanja, za podpredsednika: dr. M. Zarnika in monsignora V. Stesko, za tajnika dr. I. Cankarja, za blagajnika arhitekta V. Šubica, za odbornike: dr. J. Regalija, ravnatelja H. Krofca, R. Jakopiča, I. Kobilčeve, Frana Kralja, A. Bukovca, H. Franzla, dr. Mesešnela, dr. J. Dostala, I. Franketa, dr. F. Steleta, S. Santlja, J. Zupana, arh. R. Kregarja, F. Vesela; za preglednike: dr. S. Viranta in J. Erzina.

pr Življenje sv. Gabrijela od Žalostne Matere božje. Spisal o. Germano, po laškem izvirniku priredili ljublj. bogoslovci. Založila prodajalna K. T. D. (H. Ničman). Ravno kar je izšla knjižica, ki podaja slov. mladini novega vzornika, »svetega Alojzija naših dni«, kakor ga imenuje pokojni papež Benedikt XV. Knjižica je posvečena velikemu mladolinjubi jubilaru dr. A. B. Jegliču. Sveti Gabriel je živel sredi prejšnjega stoletja. Umril je kot dijak iz reda pasijonistov, star 24 let. Med znanimi veliki mladinskimi svetniki je bil sv. Gabriel najhitreje proglašen svetnikom. Krasila ga je izredno goreča ljubezen do Marije in nepriljeno natančno izpolnjevanje »stanovskih dolžnosti«. V njegovem življenju ne nahajamo nič izredno čudovitega. Vendar pa je njegovo življenje tako lepo, da je bilo v Italiji izdanih več življenjepisov in se je v nekaj letih prodalo nad 30.000 izvodov. Tudi vsi večji narodi, kot Francozi, Angleži, Nemci, Španci, Poljaki so si omislili njegov življenjepis. Cena knjižici je 14 Din, s poštnino 15 Din.

pr Naše gobe. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvanimi tabelami. Stavil Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek. Ljubljana 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 100 Din.

pr Število ljudskih šol in učencev v Jugoslaviji. Po najnovejši statistiki ministrstva za prosveto je največ ljudskih šol na Hrvatskem, kjer je 1726 ljudskih šol s 1837 učitelji in 1916 učiteljicami. Te šole je obiskovalo 144.177 dečkov in 113.032 deklic. Srbija ima 1477 ljud. šol s 1799 učitelji in 1377 učiteljicami. Število učencev je znašalo 51.129 dečkov in 54.127 dekčkov. V Vojvodini je 766 ljud. šol s 1356 učitelji in 1979 učiteljicami. Šolo je obiskovalo 73.789 dečkov in 70.307 deklic. Slovenija ima 822 ljud. šol s 1286 učitelji in 1696 učiteljicami. Šolo je obiskovalo 80.160 dečkov in 86.392 deklic. V Bosni je 508 ljudskih šol s 523 učitelji in 538 učiteljicami. V Dalmaciji je 450 ljudskih šol, na katerih poučuje 359 učiteljev in 464 učiteljic. Dečkov hodi v šolo 29.012.

deklic pa 20.722. Najmanj šol ima Črna gora, namreč le 260 s 513 učitelji in 76 učiteljicami. Šolo obiskuje v Črni gori 19.453 dečkov in 4859 deklic. V celi državi je torej 6660 ljudskih šol, 8741 učiteljev, 7484 učiteljic, 600.089 šolarjev in 387.981 šolarice.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Nedelja, 27. maja: Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov priredi proslavo 25- in 50-letnega jubileja velikega jugoslovanskega vladike dr. Anton Bonaventura Jegliča. Spored: 1. St. Premrl: Pozdrav vladiki. Mešan zbor z orkestrom. 2. M. Elizabeta: Ob jubileju. Deklamacija. 3. »Skrivnost sv. maše.« Po Calderonu dela Barca priredila M. Elizabeta. Začetek ob 5. popoldne. — Izven.

Ponedeljek, 28. maja: »Hamlet«, Red A.

OPERA.

Nedelja, 27. maja: »Vrag in Katra«. Začetek ob 8. — Izven.

Ponedeljek, 28. maja: Zaprtlo.

Torek, 29. maja: »Carmen«. Gostovanje g. Josipa Rijavca. Začetek ob pol 8. — Red B.

Gostovanje Rijavca. Ta teden bo gostoval naš odu znameniti in odlični operni pevec, naš rojak, gospod Josip Rijavec, ki je zdaj angažiran na Narodnem pozorišču v Belgradu Nastopil bo v operah Carmen, Rigoletto in Tosca. V torek 29. maja poje vlogo Don Joseja v operi Carmen. Pri tej predstavi bo izvajala vlogo Michaela gospa Vera Bourago.

Socialni vestnik.

s Znižanje plač v stavbní obrti v Podkarpatski Rusiji. V herckovski opekarstki obrti, kjer je bilo večje število delavcev zaposlenih, so se vršila zadnje dni pogajanja za znižanje plač, ki so neizpremenjene ostale od leta 1922. Na temelju obravnave o znižanju življenjskih potrebščin je prišlo med obema strankama do sporazuma, po katerem bodo plače znižane za 33 odstotkov računano z višine mezd v juliju 1922. Pretekli teden so v zgoraj označenih podjetjih zopet pričeli z delom.

s S trehuhom za kruhom. Zaradi stagnacije v češkoslovaški industriji je na tisoče in tisoče delavcev brez dela in jela. Dasi izda država brezposelnim delavcem v podporo milijone, vendar žive ob sami podpori težko življenje. Zato odhajajo češki delavci v tnje dežele na delo. Mnogo jih gre na Francosko, kjer imajo zaradi svoje kvalifikacije prednost pred delavci drugih narodov. Seveda delovni pogoji v tujini niso tako ugodni, kakor so bili pred letom dni in sicer v prvi vrsti zaradi valute in zaradi socialne zakonodaje, ki je n. pr. na Francoskem daleč za češkoslovaško. Zlasti zanimivo je pa dejstvo, da hodi delavstvo iz Češkoslovaške tudi v avstrijske dežele, posebno ob sezijah in sicer še vedno v velikem številu. L. 1919. je šlo iz Slovaške, Moravske 4927 delavcev po zaslužku v Avstrijo, lansko leto 7061, predlanskim pa kar 8147 delavcev. Izmed delavcev, ki prihajajo s trehuhom za kruhom v Avstrijo, je največ Slovakov, za njimi pridejo Moravani.

Cerkveni vestnik.

c Procesija v Šiški. Na izrečno željo zavednih šiskarjev se s posebnim škofovim dovoljenjem vrši letos prvičkrat slovesna procesija sv. Rešnjega Telesa v četrtek 31. maja dopoldne ob 9. uri. Natančen vsposed na cerkvenih vratih.

Vestnik S. K. S. Z.

Spominski list za knezoškofov jubilej lahko še dobe društva, ki ga takoj naroče, ker ga damo ponatisniti, ako dobimo dosti naročil. Društveni tajniki skrbite, da dobi list vsaka verna hiša! Kjer bi ga še radi, ga hitro naročite. Za razpodane liste pošljite takoj po priloženem čeku denar.

Vestnik SKSZ št. 5 smo poslali vsem priglasenim društvom in čč. župni muradam krajev kjer ni društva, zastojni. Zasebniki morejo Vestnik naročiti le potom društva ali župnega urada za 15 dinarjev letno. Št. 6 izide sredi junija in bo prinesla navodila in gradivo za proslavo sv. Cirila in Metoda 7. julija.

Danes se zbirajo prosvetna zastopstva za knezoškofov jubilej ob 9. pred Ljudskim domom.

V četrtek (Sv. Rešnje Telo) se zbore pred procesijo društveniki okrog zastave SKSZ av. Mihaela med stolnico in bogoslovjem.

Poročilo o proslavi knezoškofovega jubileja 27. maja naj društveni tajniki pošljejo na SKSZ takoj v ponedeljek.

Tajništvo SKSZ.

Dijaški vestnik.

d Evharistični odsek CAM ima danes ob pol 19. uri v Marijanišču uro molitve z blagoslovom. Vabljeni vsi!

dTovariši Zarjan! V torek dne 29. maja se vrši ob osmih zvečer v prostorih »Zarje« mesečno društveni večer z dnevnim redom: 1. čitanje in odobrenje zapisnika, 2. predavanje g. svetnika J. Kalana, 3. volitev društvenega sode, 4. slučajnost. Udeležba je za vse Zarjane strogo obvezna, gg. starešine, tovarishi Dančarji in Borci so vlnudno vabljeni.

d SS. Organizacije, ki se niso odgovorile na okrožnico št. 1, naj to nemudoma store. Odgovor naj pošljejo na isti naslov, kot so poslale poročila na Polletno poročilo. SS.

Novi vozni red na progah državne železnice.

V noči od 31. maja na 1. junij 1923 ob 24. uri, stopi v veljavo na vseh progah novi (poletni) vozni red ter se istočasno razveljavijo dosedanj.

Po novem voznem redu vozijo dnevno redno sledeči potniški vlaki:

Ljubljana gl. kol.—Jesenice.

odhodi iz Ljubljane gl. kol.: 6.47, 11.25, 15.10, 18.55, 19.20 (brzi), prihod v Kranj: 7.49, 12.21, 16.09, 19.53, 20.00 (brzi) odhodi iz Kranja: 8.00, 12.29, 16.19, 20.01 (brzi), 20.08; prihodi na Jesenice: 9.10, 13.35, 17.25, 20.53 (brzi), 21.20.

Jesenice—Ljubljana gl. kol.

odhodi iz Jesenice: 5.20, 8.28 (brzi), 10.10, 14.34, 19.33; prihodi v Kranj: 6.19, 9.08 (brzi), 11.07, 15.33, 20.40; odhodi iz Kranja: 6.26, 9.10 (brzi), 11.10, 15.38, 20.48; prihodi v Ljubljano gl. kol.: 7.23, 9.50 (brzi), 11.57, 16.30, 21.45.

Jesenice—Bistrica Boh. jez.—Podbrdo:
odhodi iz Jesenice: 8.00 (brzi), 9.30, 14.20, 17.50, 19.25 (brzi), prihodi na Bled: 9.46, 14.36, 18.06; prihodi v Bistrico Boh. jez.: 8.32 (brzi), (8.56 Podbrdo), 10.22 (11.00 v Podbrdo), 15.07 (15.51 v Podbrdo) 18.36, 19.57 (brzi), (20.14 v Podbrdo).

Podbrdo—Bistrica Boh. jezero—Jesenice:
Odhod iz Bistrice Boh. jezero 4.08, 9.30 (brzi) (9.10 iz Podbrda) 12.58 (11.40 iz Podbrda) 18.04 (16.30 iz Podbrda), 20.42 (brzi), (20.27 iz Podbrdo).

Odhod iz Bleda: 4.41, 13.31, 18.41, prihodi na Jesenice: 5.00, 10.05 (brzi) 13.50, 19.00, 21.17 (brzi).

Jesenice—Kranjska gora—Planica:

Odhodi iz Jesenice 9.20, 18.40, prihodi v Kranjsko goro: 10.23 (11.19 v Planico, 11.58 v Trbiž), 19.19 (19.45 v Planico).

Planica—Kranjska gora—Jesenice:

Odhod iz Kranjske gore 4.33 (iz Planice 4.24), 17.00 (15.30 iz Trbiža, 16.08 iz Planice); prihodi na Jesenice: 5.05, 18.00.

Ljubljana gl. kol.—Kamnik:

Odhodi iz Ljubljane gl. kol. 8.02, 14.10, 18.32, prihodi v Kamnik: 9.21, 15.24, 19.49.

Kamnik—Ljubljana gl. kol.:

Odhodi iz Kamnika 5.32, 11.40, 16.05, prihodi v Ljubljano gl. kol. 6.54, 12.55, 17.28.

Kranj—Tržič.

Odhodi iz Kranja 8.05, 12.35, 16.24, 20.50, prihodi v Tržič: 9.00, 13.30, 17.18, 21.44.

Tržič—Kranj:

Odhodi iz Tržiča: 5.25, 10.16, 14.33, 19.17, prihodi v Kranj: 6.10, 11.00, 15.20, 20.04.

Ljubljana gl. kol.—Karlovac.

Odhodi iz Ljubljane gl. kol. 7.40, 10.00 (brzi) 13.05, 18.25, 22.45, prihodi v Grosuplje 8.25, 10.33 (brzi), 13.50, 19.15, 23.21; prihodi v Trebnje 9.40, 11.28 (brzi), 15.04, 20.24, 0.23; prihodi v Novo mesto: 10.12, 11.56 (brzi), 15.35, 20.58, 0.52; odhodi iz Novega mesta: 3.00 (mešani) 10.18, 12.01 (brzi), 15.40, 21.03, 0.57; prihodi v Karlovac 7.45 (mešani), 13.40, 12.27 (brzi v Zagreb 15.55), 19.00, 0.15 (v Bakar 6.20), 4.20 (v Zagreb 6.30).

Karlovac—Ljubljana gl. kol.

Odhodi iz Karlova: 0.30 (iz Zagreba 22.20), 3.41 (iz Bakra 21.36, 8.30, 13.01, 14.34), (iz Zagreba 13.05); 18.13 (mešani), prihodi v Novo mesto: 3.42, 6.43, 11.52, 16.34, 17.04 (brzi), 23.58 (mešani); odhodi iz Novega mesta: 3.50, 6.50, 12.06, 17.09 (brzi), 17.29; odhodi iz Trebnjega: 4.30, 7.26, 12.45, 17.43 (brzi), 18.07; odhodi iz Grosuplja: 5.45, 8.40, 14.06, 18.39 (brzi), 19.25; prihodi v Ljubljano gl. kol. 6.30, 9.25, 14.50, 19.10 (brzi), 20.13.

Grosuplje—Kočevje.

odhodi iz Grosuplja: 8.42, 14.20, 19.30; prihodi v Kočevje: 10.39, 16.16, 21.26.

Kočevje—Grosuplje:

odhodi iz Kočevja: 6.10, 11.47, 17.00; prihodi v Grosuplje: 8.07, 13.45, 18.58.

Trebnje—Št. Janž na Dol.:

odhodi iz Trebnjega 9.50 (iz Novega mesta 8.37), 15.10, 20.30; prihodi v Št. Janž na Dol. 10.44, 16.04, 21.30.

Št. Janž na Dol.—Trebnje:

odhodi iz Št. Janža 5.57, 11.35, 16.51; prihodi v Trebnje: 7.00 (v Novo mesto 8.03), 12.30, 17.50.

Novo mesto—Straža—Toplice:

odhodi iz Novega mesta: 5.00, 10.25, 12.20, 15.50; prihodi v Stražo—Toplice: 5.18, 10.43, 12.38, 16.08.

Straža—Toplice—Novo mesto:

odhodi iz Straže—Toplice 6.12, 11.22, 14.02, 16.36, prihodi v Novo mesto 6.30, 11.40, 14.20, 16.54.

Celje—Dravograd Meža:

odhodi iz Celja 7.50, 15.30, 20.30 (do Velenja), prihodi v Velenje 9.20, 17.00, 22.00, odhodi iz Velenja 6.05 (mešani do Slovenjgradca 7.50), 9.30, 17.15, prihodi v Dravograd Mežo 5.55 (iz Slovenjgradca 5.27), 11.05, 18.52.

Dravograd Meža—Celje:

odhodi iz Dravograda Meže: 7.32, 15.17, 19.05 (do Slovenjgradca 19.32); prihodi v Velenje 9.10, 16.55, odhodi iz Velenja 5.34, 9.40, 17.20; prihodi v Celje 7.00, 11.05, 18.45.

IZLETNIŠKI VLAKI

ob nedeljah in praznikih od 1. junija do 31. septembra.

Ljubljana—Bistrica Boh. jezero:

odhod iz Ljubljane gl. kol. 4.40, prihod na Jesenice 6.55, odhod iz Jesenice 7.15, prihod na Bled 7.31, prihod v Bistrico Boh. jezero 8.03; odhod iz Bistrice Boh. jezero 20.29, odhod iz Bleda 21.16, odhod iz Jesenice 21.50, prihod v Ljubljano gl. kol. 23.45.

Ljubljana gl. kol.—Kamnik:

odhod iz Ljubljane gl. kol. 5.20, prihod v Kamnik 6.32, odhod iz Kamnika 20.50, prihod v Ljubljano gl. kol. 22.08.

Celje—Velenje:

odhod iz Celja 4.25, prihod v Velenje 6.00 (zvezo do Slovenjgradca), odhod iz Velenja 20.22, prihod v Celje 21.53.

Izletniški vlak Bistrica Boh. jezero—Ljubljana ima na Jesenicah zvezo iz Planice odhod 19.50; večerni vlak Ljubljana—Jesenice ima ob sobotah in dnevih pred prazniki na Jesenicah priključek na Bled (prihod 21.56) in Bistrico Boh. jezero (prihod 22.28) ter na Planico (prihod 22.55).

Učiteljski vestnik.

Podružnica Slomškove zveze za kranjski in radovijski okraj zboruje v ponedeljek 4. junija v Kranju in ne v sredo, 30. maja, kakor je bilo pomotoma javljeno.

Orlovski vestnik.

Razposlali smo nekaterim okrožjem vaje za mednarodno tekmo v Parizu; odseki, ki bi želeli vaje, naj jih zahtevajo od okrožij. — JOZ.

Turistika in sport.

Aljažev dom v Vratih je odprt od 20. maja naprej. Preskrbljeno je za gorko in mrzlo kuhinjo, dobro pijačo ter lepe fotografske razglednice. V domu lahko prenoči istočasno 100 turistov. Pričakuje se, da bosta flora, ki se v dolinih legah krasno prebujata in znani slap Peričnik privabila obilo obiskovalcev. Tura se lahko naredi v enem dnevu. Priporočljiv je vlak, ki odhaja ob sedmih iz Ljubljane. S prvim bo vpeljan turistovski vlak, ki bo vozil samo ob nedeljah in praznikih; odhajal bo iz Ljubljane ob petih jutraj.

Poizvedovanja.

Zgubila se je dne 25. t. m. dijamantna broža v obliki ciklame na poti Komenskega ulica, Resljeva cesta, Sv. Petra cesta in okolice. Pošteni najditelji se naproša, da jo odda v Komenskega ulici št. 13, 1. nadstropje proti nagradi.

Zirh. Cerkveno predstojništvo v Zireh prodaja dobro ohranjeno stavbo v Zireh, lep sadni vrt pred poslopjem, stavbni material (les, pločevino, strešne plošče, železje), ev. tudi nekaj sveta. Ker je v Zireh veliko gozdov z mehkim lesom in bo v jeseni dograjena električna centrala s petsto konjskimi silami, se na to ponudbo opozarjajo resni podjetniki. Več se poizve pri cerkvenem predstojništvu v Zireh, kjer doba reflektanti osebna ali pismena pojasnila. 3169

NAHOD? GLAVOBOL? Zobobol? Trganje? Odrcejo večkrat mišice in živci? Prijetno čustvo kreposti prinese pravi Fellerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jači ter nad 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdalnejši in boljši kakor francosko žganiel Z omotom in pošlino 3 dvojine ali 1 specialna steklenica 24 Din; 36 dvojina ali 12 specialnih steklenic 208 Din in 5% doplačila razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzalg št. 134, Hrvatsko.

NA NOVI PARNI ŽAGI dobe mesto:

Gatrist k polnojarmeniku

popoln. izvežban in samostojen delavec;

lesni prejemalec

popolnoma izvežban in zanesljiv;

skladiščnik

Samostojna moč, kateri se razume na izdelavo raznovrstnih zabojev ter na tozadavne stroje. Prednost imajo starejše samske moči. — Spričevala in pogoje naj pošljejo na: FRANC OSET, VRANSKO PRI CELJU. 3206

ZANESLJIV

izkušeni mizar

samec, s primernim kapitalom, vsaj doloma več lesne trgovine, se sprejme kot DRUŽABNIK in obratovodja pod dobrimi pogoji. — Ponudbe pod »PARNI OBRAT 3203« na upravo »Slovenca«.

Absolvent trgov. tečaja

in zadržne šole ZELI MESTA v kakšni pisarni. Gre tudi brezplačno. Oglase je poslati na upravo »Slovenca« pod šifro »ZACETNIK«. 3200

Absolventinja

državne dvorazredne trgovske šole IŠČE nast. KONTORISTINJE, blaginčarke, praktikanke ali kot pisarniška moč v Ljubljani. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod »TAKOJŠEN NASTOP 3177«.

Sprejemem takoj več

dobrih zidarjev

v trajno delo. — Vpraša se v STAVBNI PISARNI v Beethovnovi ulici. 3198

Vajenca

ZA KROJAŠKO OBRT iz Ljubljane ali okolice sprejme takoj FRAN MOZE, Kolodvorska ulica št. 18. 3120

17 letno dekle, ki se želi priučiti

kuhanja

IŠČE primernega MESTA v restavraciji ali večjem zasebnem gospodinjstvu. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod številko 3060.

15 let star fant želi vstopiti kot ključavničarski vajenec

Naslov: RUDOLF JURMAN, Trbovlje 71

Dražba zapuščine!

Dne 28. in 29. maja 1923 od 8. ure naprej se bo v GOSPOSKI ULICI 15 prodajala razna HIŠNA OPRAVA, OBLEKA, PERILO in STAN, PREDMETI itd. — Pod cenilno vrednostjo se NE BO prodajalo. 3166

Naprodaj HIŠA

z upeljano trgovino, s trg. inventarjem, prostim lokalom in stanovanjem zaradi preselitve TAKOJ za K 540.000. — Naslov pove uprava lista pod št. 3151.

Prazno sobo

IŠČE gospod. Sprejme tudi, če je majhna. Ponudbe pod »SOBA 3171« na upravni.

UGODNO SE PRODA LEPA enonadstropna hiša

s 6 stanovanji in lepim VRTOM v ljubljanskem predmestju Moste-Selo št. 44. Prodaja zelo ugodna radi drugega podvzeta. Ponudbe na: ŠTEFAN UKMAR, Selska cesta, ZAGREB. 3144

Lepa hiša

v STOŽICAH št. 53, pol ure pešhoda od Ljubljane, popolnoma moderno urejena, s prostim stanovanjem, 4 parketiranimi sobami, kopalnico, z lepim ograjenim vrtom ter s skoro NOVIM gospodarskim poslopjem, pripr. za vsako obrt ali trgovino, je ugodno NAPRODAJ. — Več pri IVANU FRELIH, istotam.

Iščem pošteno služkinjo

ki zna nekoliko kuhati in ima veselje do otrok. Plača dobra. — Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod številko 3199.

SPREJMEM TAKOJ dobro sobarico

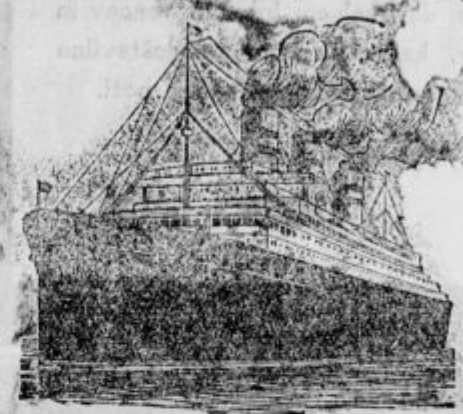
— Naslov pove uprava lista pod številko 3107.

Inserirajte v „Slovenca“!

HOLLAND - AMERIKA LINIJA

Zagreb-Rotterdam-New-York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev: Hrvatska banka za promet s nekretninama d. d. Zagreb.

Odprava potnikov I., II. III. razreda za Severno Ameriko in Kanado z ogromnimi, najmodernejšimi brzovoznimi parobrodi. Potovanje po odprtem morju 6 do 7 dni. Najugodnejša, sigurna in brza vožnja. Izvrstna kuhinja. Vsak teden jeden parobrod. Potniki tretjega razreda imajo posebne kabine z uzorno čistostjo.

Vsestranska pojasnila daje vsakomur brzo in brezplačno:

Holland-Amerika Linija

Zagreb, Zrinjski trg št. 7.

„Šentjanski premog“

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za promptno dobavo

Šentjanski premogovnik And. Jakli, Krmelj Dolenjsko.

Prodajni urad v Ljubljani, Krekov trg 10.

Damske slamnike

od najcenejše do najfinije vrste po najnižjih cenah.

Modni salon K. STADLER, Ljubljana Sv. Petra cesta 23/L

Klobučevinasti klobuki (Filz) dospo začetkom junija. Preoblikovanje, prebarvanje, okincanje ter sprejemanje vsih v to stroko spadajočih del.

sestrico

Mirico

prevideno s sv. zakramenti v soboto dopoldne. Pogreb naše ljubljenske bo v ponedeljek, dne 28. maja, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, v škofji Loki, na domače pokopališče.

škofja Loka, dne 26. maja 1923.

Žalujoča rodbina dr. Ivan Hubadova.

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da nam je naš iskrenoljubljeni, nepozabni sin, brat, svak in stric, gospod

Franc Nesman

privatni uradnik

v soboto, dne 26. t. m. po dolgotrajni mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 28. letu, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 28. maja 1923, ob 4. uri popoldne, iz Stare poti št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi mu blag spomin!

Ljubljana, dne 26. maja 1923.

Globoko žalujoči ostali.

Razpis.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo oddal potom javne konkurence sledeča, zgradbe »Uradnega poslopija ob Miklošičevi cesti« se tičoča dela in dobave:

1. Težakša, zidarska, betonska, železo-betonska, umeščevalna in pomožna inštalacijska dela v proračunjenem znesku Din 5.598.096-50
2. Dobava železnih vezi in traverz v proračunjenem znesku Din 626.613-50
3. Tesarska dela v proračunjenem znesku Din 627.384-10
4. Kleparska dela v proračunjenem znesku Din 137.577-20
5. Krovska dela v proračunjenem znesku Din 94.890-85

Zapečateni, na ovitku z napisom: »Ponudba za zgradbo Uradnega poslopija Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani« označene ponudbe je vložiti najkasneje

do 12. junija t. l. ob 12. uri

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, Turjaški trg štev. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

Na ponudbe, ki bi pozneje dospele na podpisani urad, se ne bo oziralo.

Za ponudbe, oddajo in izvršitev navedenih del merodajni predpisi, pogoji, načrti in proračuni so reflektantom med uradnimi urami na vpogled, odnosno se jim na željo izroče proti povrnitvi dejanskih stroškov.

V Ljubljani, dne 26. maja 1923.

OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V LJUBLJANI.

Predsednik:

Ravnatelj:

Dr. Adolf Golia s. r.

Ivan Kocmur s. r.

Zahvala.

Povodom smrti naše iskrenoljubljene soproge, matere, tete in stare matere, gospe

Marije Ramovš

naj blagovoljito sprejeti našo zahvalo vsi, ki so ji v dolgi in mučni bolezni lajšali trpljenje s kakršnikoli sredstvi, dalje g. dr. Polajnarju za njegov trud, ki ga je imel z nepozabno rajko. — Enako se zahvaljujemo vsem onim, ki so jo spemili na njeni zadnji poti: posebno ravnateljici Lihtenturnovega zavoda, č. sestri Leonori, ki je poslala gojenke, nadalje prost. gas. društvu iz Most, slov. kat. izobraževalnemu društvu Selo-Moste, kakor tudi slav. pevskega društva Moste za ganljive žalostinke. — Bog plačaj!

V Mostah, dne 23. maja 1923.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom prerane smrti ljubljene sina in brata, gosp.

Ivana Zamljena

izrekamo vsem najpristranejšo zahvalo, osobito pa bratom Sokolom, jezdneemu odseku za častno spremstvo in pevskega društvu »Slavec« za v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, končno vsem, kateri so tako mnogoštevilno spemili draga pokojnika na njega zadnji poti.

Ljubljana, 26. maja 1923.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za srčno sočutje izkazano povodom bridke izgube ljubeče in nenadomestljive soproge, sestre in tete, gospe

Julijane Seršen roj. Očepek

posestnice in gostilničarke na Križu 32

Prisrčna zahvala gg. zdravnikom, posebno dr. Jul. Polec za njegovo poživovalnost, olajšati bolnici težke muke.

Posebna zahvala prečastiti duhovščini, gg. svetniku Val. Berniku, župniku, Jan. Črnivcu, kaplanu v Komendi za tolažilne obiske v času mukopolne bolezni, Franu Lovšinu, kaplanu v št. Vidu nad Ljubljano za spremstvo, nadalje preč. vodstvu kongregacije sester sv. Vincencija Pavelskega v Ljubljani in Mengšu, sploh vsem drugim, ki so v najtežjem času blagopokojnici storili kaj dobrega, za darovane vence, za tako častno zastopano spremstvo na zadnji poti.

Na Križu, dne 25. maja 1923.

ŽALUJOČI OSTALI.

HIŠE v Beogradu

IMAMO v Beogradu in okolici njegovi nad 300 HIŠ in prostorov naprodaj. — Cene so ugodne. — Prodajne posele vrši najtočnejše in najvestnejše »AVALA«, trgovsko podjetje in STEVAN TORBICA, Beograd, Kralja Milana 36.

Oddam novo urejeno trgovino meš. blaga

v lastni hiši z vsemi pritliklinami na prometnem kraju Gorenjske v KOMISIJSKO vodstvo proti primer. odškodnini izur. samostojnemu trgovcu, oženj. brez otrok — Potrebna je samo delna kavicja za vrednost blaga. — Ponudbe pod šifro »PODJETNOST 3190« na upravo lista.

Občinski lov

se bo oddal v zakup za dobo TREH let potom JAVNE DRAŽBE pri okrajnem glavarstvu v Kamniku dne 1. JUNIJA 1923 ob 10. uri predpoldne.

Županstvo RADOMLJE.

TRGOVSKI GREMIJ za politični okraj CELJE

razglašča

vsled neke pritožbe, da je gospod MATIJA SMID, trgovec v NOVIVASI, obč. št. Jurij ob juž. zel. OBLASTVENO POPOLNOMA upravičen izvrševati trgovino z mešanim blagom; zato bi se morebitne govorice o kakšni neupravičenosti smatrale za motenje obrti in bi se taki slučajji sodnijsko zasledovali.

NAPRODAJ

potom najvišje ponudbe k promptni dobavi franko vagon: 1 VAGON rezane OREHOVINE 30, 33, 50, 80, 100 in 120 milimetrov; — 4 VAGONE črešnjevih RKLJEV, debelina media 35 cm; — TRI VAGONE TOPOLOVIH rkljev, debelina media 40 cm; — 1 VAGON BUKOVH rkljev, debel. media 35 cm. — KUPIM OREHOV okrogel les, vsaka množina. — Cenj. ponudbe za m³ na: P. HIGER-SPERGER, lesna trgovina, Celje, Gregorčičeva ulica 3. 3167

GUMKOLSA

ima v zalogi ter jih izdeluje STROJNA KOLARSKA DELAVNICA za AUTOKAROSERIJU in vsa v to stroko spadajoča dela. — IVAN ZANOŠKAR SIN, Miklošičeva cesta štev. 18. 3172

Otroški voziček in žensko kolo

PRODAM po nizki ceni. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod številko 3201.

Nov otroški voziček

PRODAM. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod številko 3177.

Iščem malo posestvo

ali VILO z velikim vrtom na Gorenjskem, blizu Celja ali Maribora. Cena 1 do 2 mil. kron. — Ponudbe pod »Zdrav kraj« na upravo »Slovenca«. 3178

Sobo iščem

mehlov., s posebnim vhodom, za stalno, boljši gospod, cel dan odsoten, 30 let star, strogo soliden. Po možnosti v sredini mesta ali v severnem delu mesta, za takoj ali pozneje — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod: »IŠČEM SOBO 3179«.

Oddam košnjo

dne 28. maja ob 2. uri popoldne na dražbi, Vodovodna cesta št. 171, Spodnja Šiška.

čevljarna v Radovljici

r. z. z. o. z. — naznanja

otvoritev svoje delavnice

v poslopiju KMET. ZADRUGE ter se p. n. občinstvu vkladno priporoča za nakup vsakovrstnih, solidno izdelanih čevljev in za poljubna naročila po meri, vse po zmernih cenah. — Sprejme TAKOJ nekaj dobrih POMOČNIKOV v delo.

Parcele

Bencin-motor

Uravnalnik

(Abichtmaschine) so takoj NAPRODAJ po znatno nizki cen. Več se poizve na PRULAH štev. 8. 3194

Kip Srca Jezusovega

umetno izvršen, 1,20 m visok, lesen, zelo okusno slikan in primerno pozlačen, je NAPRODAJ za 2500 Din. — Naslov se izve pri upravi lista pod številko 2894.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Jajca kupuje

po najvišjih cenah in plača proti oddajnemu pod oddajnih postaj in plača trdila brez odtegljaja

E. Vajda, izvoznik jajec, Čakovec,

Medjimurje, Jugoslavija.

Brzjavke: Vajda Čakovec. — Telefon interurb. štev. 59, 4 in 3.

Albina Bogataj

izdelovalnica perila, Židovska ulica štev. 1, II. nadstr. izdeluje vsakovrstno perilo za dame in gospe po nizkih cenah ter prezema naročila oprem za neveste. — Strojno vsivanje motivov in čipk. — SRAJCE za gospe po meri. 2485

TRGOVCI!

GOSTILNIČARJI!

Enkrat poskusite naročiti garantirano sladke

plemenite rože paprike

v juta-vrečicah po 5, 10, 15, 20 kg za ceno 60 Din za 1 kg.

Razpošilja po pošti po povzetju takoj

G. P. Prodanovič, paprika-eksport, Novi Sad, Vojvodina.

Theodolite, Tachymetre, nivelacijske instrumente, Planimetre, Pantografe, nivelacijske in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritmična računalna, šablone za pismo, trioglate, prismaticna in druga precizna merila.

Risalna orodja, risalni stolovi: Aparate za svetlost, svetlobne, prozorne in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi:

Viljem Sequardt

delavnica za precizno mehaniko, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 4 (na dvorišču). — Vsa v stroko spadajoča popravila se izvrše točno in solidno!

2 hiši z restavracijo

ob kolodvoru, z najlepšo bodočnostjo v kraju premogokopa, se radi bolezni s koncesijo in gostilniškim inventarjem prodasta. Cena 3.000.000 kron.

Naslov se poizve pri

ALOMA COMPANY, anončni družbi, Ljubljana, Kongresni trg 3

Hamburg-Amerika linija in United-Amerikan Lines Inc.

linijaka

Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodverska ulica št. 26

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko. Izdaja točna pojasnjenja in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsak teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

I. G. Drašković, Zagreb

B" cesta pri državnem kolodvoru.

Podružnice:

BEOGRAD: Balkanska ulica 25.

SUŠAK: Jovo G. Ivošević, Karolinska cesta 160.

SPLIT: Ante Bulić, Biskupljanova obala 13.

GRUŽ: Ivo Lovričević.

BITOLJ: Gjorgje J. Dimitrijevič & Komp., Bulvard Kralja Aleksandra 187.

VEL. BEČKEREK: Dušan Lj. Mihajlovič, Trg Kralja Petra 4.

Potnike spremlja do Hamburga družbeni uradnik.

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v največjih tržiščih inozemstva.

Ustreljeno divjačino

srne, divje koze, divje prašiče, zajce, fazane, jerebice, kljunčice, divje race

kupuje vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od oddajnih postaj 2180

E. VAJDA, veletrgovina z divjačino, ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. štev. 59, 4, 3. — Brzjavke: VAJDA, Čakovec.

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

Soliden in točen obračun.

Na debelo! Na drobno!

Prvovrstno ameriško mast

znamke »SWIFT«

v sodčkih po kg 50 Din 32— za kg
v zabojčkih po kg 25 Din 3250 za kg

Vsakovrstne **mesne izdelke** kakor salame, razne klobase, hrenovke iz lastne tovarne priporoča

Mesni oddelek Gospodarske Zveze
v Ljubljani.

ZDRAVILISCE SLATINA RADENCI

Slatina Radenci
Slovenija.

Edino kopališče v Jugoslaviji za srčne, ledvične in mehurčne bolezni. Naravne ogljenokisle kopelji. Izvrstni zdravilni uspehi.

Nizke cene. Vprašajte zdravnika! Sezija od 1. junija do 15. septembra.

Amerikanske zapuščine

naših državljanov, kakor tudi vse druge zadeve z ameriškimi oblastmi RESUJE z USPEHOM najhitreje in NAJCENEJE OBL. KONC. PROMETNA PISARNA

»UNIVERSAL«

V MARIBORU, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 28. — Dopisujemo tudi v madžarskem in vseh drugih evropskih jezikih.

J. B. Ulrich d. d.

tovarna suinčene robe,

Zagreb, Jelačićev trg 25. Telefon 13—46. Brzoposla: OLOVO.

Tovarne: Zagreb, Gumpoldskirchen, Budapest.
Podružna podjetja: J. B. Ulrich A. G., Berlin, J. B. Ulrich, Wien, J. B. Ulrich, Budapest, G. Winiwarter, Wien.

Suinčeno blago kot cavi, pločevina original G. Winiwarter, plombe in solinec o kosih.

Pločevine črne in pocinjene, original G. Winiwarter, kakor tudi angleške.

Stanjoli o vseh barvah in vzorcih.

Cevi za plin, železne in pocinjene cavi, kolena, dodatne cavi, fittingi iz litega in kovanega železa.

Raznoversni material za plinov in vodovodne instalacije kakor tudi zdravstvene naprave.

B. S. A. Motocikli Brzjav

tvornice orožja in motociklov v Birminghamu, Anglija
njeni zastopniki družbi Jugo-Auto v Ljubljani (v slovenskem prevodu):

„Pri škotskih 6 dni trajajočih dirkah pod najtežimi pogoji nagrajen B. S. A. lahki motocikel z darilom industrijalcev, darilom kluba in tremi srebrnimi pokali, do sedaj nedosežen uspeh!“

Gostilničarji

dobe popolnoma brezplačno vrlo primerne
podloge za pilske čaše.

Zahtevajte jih od Berson kaučuk d. d.,
Zagreb, Wilsonov trg 7.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.
Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:
Remžgar & Smerko, Florijanska ul. 13.
Prokurativna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kolarjev in krovcev v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 23.
Korn T., Poljanska cesta šte. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA:
pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarne, stroje popravila in prenavlja
Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:
Jean Schreya nasled. Jakob KAVČIČ,
Gradišče šte. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje šte. 2.

SPEDICIJSKA PODJETJA:
»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7—9.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO:
Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana
TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNENIKI:
Mikuš L., Mesni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:
Fran Erjavec, pri »Zlati lopati«, Valvarjev trg šte. 7.

ZALOGA POHIŠTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta šte. 17.

Galanterija - Pletenine

Preselitev trgovine!

ANTON ŠKOF, Ernest Jevnikarjev nasl.

vključno svoje cenjene odjemalce obvešča, da je svojo
trgovino z Dunajske ceste št. 6 preselil

Pred škofijo št. 16

in prosi tudi v novem lokalu obilnega obiska.

Devotionalije - Klobučarske potrebščine

PARNIK

“LEVIATHAN”

Najmodernejši, največji in najbolj luksuzni
oceanski parnik

V tej čudoviti ladiji so utelešeni največji izumi znanosti, vse moči kapitala in uspehi iznajdbe. Nepri-
merna udobnost v vseh razredih.

Proo potovanje v New York 17. julija 1923,

potem 7. avgusta, 28. avgusta itd. vsake tri tedne iz Southam-
ptona — Cherbourga. Vse podrobnosti pove spodaj stoječi naslov.

Bremen — New York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekos-
ni po udobnosti, čistoti in po izborni oskrbi. Nagle in varne ladje!

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar, list 214.
Izborna prilika za prevažanje blaga

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Belgrad, Palata Beogradske Zadruga.
Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

Zajamčeno popravljene Lokomobile

točno iz skladišč
Zagreb in Ljubljana

Wolf-Lanz

vsake velikosti.

Stabilne in vozeče

lokomobile

Lokomobilni kotli

Enoletno tvorniško

jamstvo

Prvorazredno generalno

popravljene

Popolnoma preizkušene

Kurljive z vsakim

gorivom

Braća Fischer

d. d.

ZAGREB

Pantovčak 5

AVTO: MATERIJAL

VSAKO:

VRSTNI

KROGLJIČNA:

LEŽIŠČA

SPECIJALITETE

NOVOSTI

J. GOREC

LJUBLJANA

PALAČA 13 • KRED • BK

štvo »Slovenca«

RAZGLAS.

»TRGOVSKA ZADRUGA« r. z. z. o. z. v Ljubljani, je vsled sklepa občnega zbora z dne 28. maja 1921 sklenila razdružitev in stopila v LIKVIDACIJO. — To se sporoča vsem upnikom s pozivom, da najkasneje v roku 1 leta uveljavijo svoje ev. neporavnane zahteve in terjatve Trgovske zadruga in uveljavijo svoje ev. ugovore proti izbrisu likvidacij. tvrdke, Ljubljana, dne 19. maja 1923.

TRGOVSKA ZADRUGA, r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Valjarna BAKRA v Slov. Bistrici

IZDELUJE in DOBAVI
takoje sledeče

bakreno blago:

PLOŠČE, OGLATIH in pa

OKROGLIH dimenzij, v

vsaki izpeljavi in debelosti

KOVANO BLAGO: kotli

za mleko, pranje, spodnji

in gornji deli, za žganje-

kuho, kačule, kapke, dna,

vsake velikosti in oblike.

ELEKTRIČNO žico in vrvi

za slabi in močni tok —

DROGI, okrogli, ploščati

in štirioglati vsake debe-

losti — ZAKOVNICE v

vsaki velikosti. — SLAG-

LOT, debel, srednjedebl,

droben. — SNELOT. —

PRVA in EDINA to-

varna te stroke v SHS

V našem dam ali prodam tik državne ce-

ste dobro zgrajeni in novo renovirani

DVE APNENI PEČI

z inventarjem in kamenolom vred po

ugodni ceni. — Vpraša se pri upravi lista

pod »Lepa bodočnost 2990«.

Kupim hišo

v Ljubljani z vrtom. Pogoji prosto
stanovanje. Naslov pri upravi lista
pod številko 3075.

Naprodaj je:

amerikanska pisalna miza, omara
in pisalni stroj. — Naslov pove uprav-
ništvo »Slovenca« pod šte. 3156.

MEDJIMURSKI KONJI!

Poltežki in čisto težki konji ter kobile za vprego in odgoj
za gospodarstva in tovarne

stoje stalno za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA

veletrgovina s konji

ČAKOVEC, MEDJIMURJE, JUGOSLAVIJA.

Brzjav: Vajda Čakovec

Telef. interurb. 59, 4

Zahtevajte ponudbo.
Papir na deželo. Tvorniška cena.
Specialiteta
OVOJNI PAPIR
(papir za pakovanje) vseh
vrst, dalje tiskovni, konceptni
pisarniški, risalni papir itd.
po TVORNIŠKI CENI vedno
v zalogi. GLAVNA ZALOGA

„ABADIE“

cigaretnega papirja

A. LAMPRET

Ljubljana, Krekov trg 10
Telefon 247.

Kupimo stroj za lomitev kamna

(STEINBRECHMASCHINE), rabljeno, a
dobro ohranjeno, ki bi proizvajal 1—2
kub. metra na uro; potreben pogon 1.5
do 2.5 konjske sile. — Ponudbe naj se
pošljejo na naslov „SAMOBORKA“ d.
d., industrija umjetnog kamena, SAMO-
BOR kraj Zagreba. 3083

Jetika!

DR. PEČNIK ordinira za pljučne bolezni
vsak torek in petek v Sv. Jurju ob j. ž.,
v Slatini pa za notranje bolezni. — Či-
tajte njegove 3 knjige o jetiki! 3378

Kupim hišo

z vpeljano gostilno v Ljubljani. — Na-
slov pove uprava lista pod številko 3074.

PRODA SE visokoprtilična VILA

6 sobami, elektriko, kletjo, s zra-
ven spadijoč, gospodarskim poslopjem,
ter okrog 2000 m² vrta, četrt ure od po-
staje JARŠE, pod zelo ugodnimi kupni-
mi pogoji. Vila popolnoma nova. — Na-
slov pove uprava lista pod številko 3141.

Trgovski vogelni lokal

v sredini mesta v zelo prometni ulici
na ODDA v najem z novim obzornim. — Po-
nudbe pod „DOBRA TRGOVINA 3127“
na upravnishko „Slovenca“.

HIŠO

prilčno ali enonadstropno, v sredini
mesta, v Spodnji Šiški ali ob Karlovski
cesti, Krakovo, Poljanski cesti KUPIM
za ceno od 100.— do 125.000 dinarjev.
Naslov pove uprava lista pod številko 3072.

KUPIM HIŠO

v sredini mesta, na prometni točki, pri-
pravno za mizarstvo obrt. Cena od 400
do 500 tisoč kron. — Naslov pove up-
ravnishko „Slovenca“ pod številko 3073.

Otroški vozički večinoma DVO-
KOLESA raznih
modelov, najnovejši motorčki ameriškega tipa
»Evans«. Velika zaloga pneumatike in de-
lov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa
popravila, emajliranje in poniklanje. —
»Tribuna« F. B. L., tovarna dvoko-
les in otroških vozičkov.
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 2651

Zemljišče

NAPRODAJ po zelo ugodni ceni v
SP. ŠISKI v obsegu 1026 m², pripravno
za zidanje 2 do 3 hiš. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod številko 3135.

Sprejemam popravila

in izvršujem točno in najsolidneje vsa
kleparska dela.

GUSTAV PUC, kleparska delavnica,
SP. ŠISKA, Vodnikova cesta št. 9.

Enodružinsko hišo

z vrtom, oddaljeno četrt ure od Dolenj-
skega kolodvora, PRODAJ za 70.000
dinarjev. Naslov pri upravi pod št. 3132.

TRGOVSKA IN

stanovanjska hiša

enonadstropna, s precejšnjim dvoriščem
v Ljubljani (Sp. Šiška), na gl. ulici, blizu
drž. kolodvora, za POLDRUGI milijon
kron NAPRODAJ. — Ev. se zamenja za
kako manjšo hišo ali vilo v Ljubljani.
Naslov pri upravi lista pod številko 3148.

Mlin in žaga

NAPRODAJ veld družinskih razmer.
Oboje v najboljšem stanju na stalni in
močni vodi, sposobni tudi za kako drugo
industrijo. — Naslov v upravi »Slovenca«
pod številko 3164. (Znamka za odgovor!)

POZOR! POZOR!

Več otroških vozičkov, koles

z gumo, po ceni naprodaj že od 250 Din.
Ljubljana, Zvonarska ulica št. 1.

Specijalna trgovina

Tkanina za pobištvo, pliša,
sukna, gradla za rolete in
modroce, sirune, afrika, pe-
resa za pobištvo ter raznih
potrebščin za tapetnike.

Velika izbira po tvorniških
cenah

Omerzo i drag, Zagreb

Petrinška ul. 3, dverišče. Telefon 21-83

»PRI NIZKI CENI«

IGN. ŽARGI, Ljubljana, Sv. Petra c. 3

NUDI cenj. odjemalcem veliko izbiro POTREBŠČIN za ŠIVILJE in
KROJAČE. — DAMSKO, MOŠKO, OTROŠKO PERILO. — NAJ-
NOVEJŠE BLUZE v ETAMINU. — POVRŠNE JOPICE, volnene in
modne JUMPERJE. — NOGAVICE, ROKAVICE, MAJCE, kratke
nogavice. — Svilene in pletene SAMOVEZNICE itd. po priznani
najnižjih cenah. — NA DEBELO in DROBNO! 2732

Različno kopalno

perilo za dame

in gospode!

A. & E. SKABERNE,

Ljubljana,
Mestni trg 10.

Naznanilo.

Slavemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril novi prvovrstni
Pariški modni salon za dame in gospode
Poljanska cesta 13.

Imam na razpolago prvovrstnega **Pariškega prirojevalca**
kakor tudi najboljše Angleško blago.

Za obilna naročila se priporoča

Anton Jarc, krojač

Stegú in drugi

pisarna Ljubljana, palača Ljublj. kreditne banke
Dunajska cesta 1b, III. nadstropje

koncesionirano podjetje za vodovne inštalacije, parne in
vročevodne kurilne naprave, popravilo in postavitve kotlov
za visoki pritisk ter parne napeljave. — Lastna delavnica
za stavbo in strojno ključavničarstvo na Vliču - Glince 5.

Specijalno podjetje za napravo in dobavo modernih žag, transmisij in strojev za obdelavo lesa.

„Svetla“

Telefon št. 588.

d. d.

LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILŠERJEVA UL. 5

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA C. 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev,
pnevmatike in vsake vrste tehniških gumi-
jevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega
auto-materijala.

Na razpolago

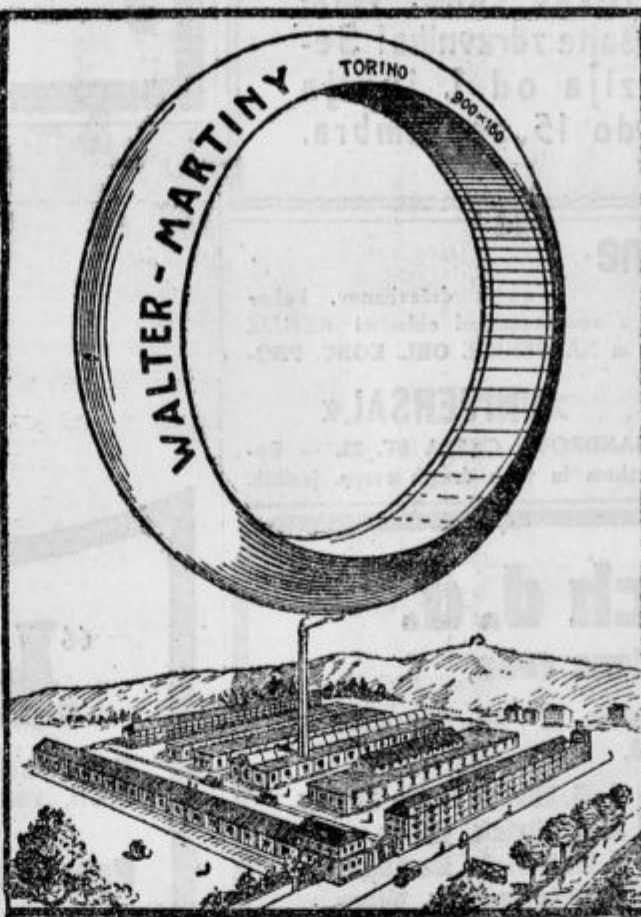
Stiskalnice za montiranje polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidne in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

Zastopstvo

Standard Oil Comp. of Jugoslavia

STROJNA OLJA vseh vrst.
CILINDROVA OLJA.

AUTO OLJA v sodih in ročkah
PLINOVO OLJE v žel. sodih
in cisternah.

TOVOTNA MAST v sodih od
50—200 kg.

KOLOMAZ za žel. vozičke v
sodih od 50—200 kg.

BENZOL v žel. sodih.

METZLERIT à la Klingerit
in Gum. mašilke vedno v
zalogi

A. LAMPRET, Ljubljana, Krekov trg 10

Telefon 247.

»KORANIT«

zajamčeno pravi asbestni škrlj za
kritje streh.

KORANIT ne premoči, ne odzbe, se ne
lomi in ne trga, je popolnoma sigurna
proti ognju, toči in viharju, tehta na
1 m² samo 12 kg, je neomejeno trpežna,
je boljši kot vsi eterniti, je najboljše in
najcenejše streha, ker ne potrebuje ni-
koli popravila.

FRAN HOČEVAR

ZIROVNICA (Moste) Gorenjska

Vinograd in gozd

PRODAM v KAPELAH na Spod. Šta-
jerskem, blizu Brežic. Vinograd meri pol-
drugi oral, gozd iste mere. Južna lega
V gozdu droban les in kolci za vino-
grad. Cena 60.000 Din. — Naslov pove
uprava »Slovenca« pod številko 3128.

Kupim hišo

blizu kolodvora, pripravno za vsako
obrt, z velikim dvoriščem ali skladi-
ščem, po možnosti tudi s stanovanjem
Cena od 700 do 800 tisoč kron. — Na-
slov pove uprava lista pod številko 3071.

NAPRODAJ JE

TRAČNA ŽAGA

(Bandsäge) 700 mm rolne. — ALFRED
AMANN, Tržič. 3037

Tvrdba

Fran R. Sav. Souvan

Ustanovljena leta 1835.

otvori prve dni junija svojo na novo
zgrajeno in znatno razširjeno detaljno
trgovino

v lastni hiši na Mestnem trgu številka 24.

Tvrdba si dovoljuje pripomniti, da bo ob tej priliki prodajala prvi mese-
ce po znatno znižanih cenah, na kar se cenjeno občinstvo prav posebno opozarja.

Ljubljana, 26. maja 1923.

TRIUMPH

Najenostavnejši, najbolj sposobni in zanesljivi stroj na svetu.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Triumph Cycle Co., Ltd., Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

